

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

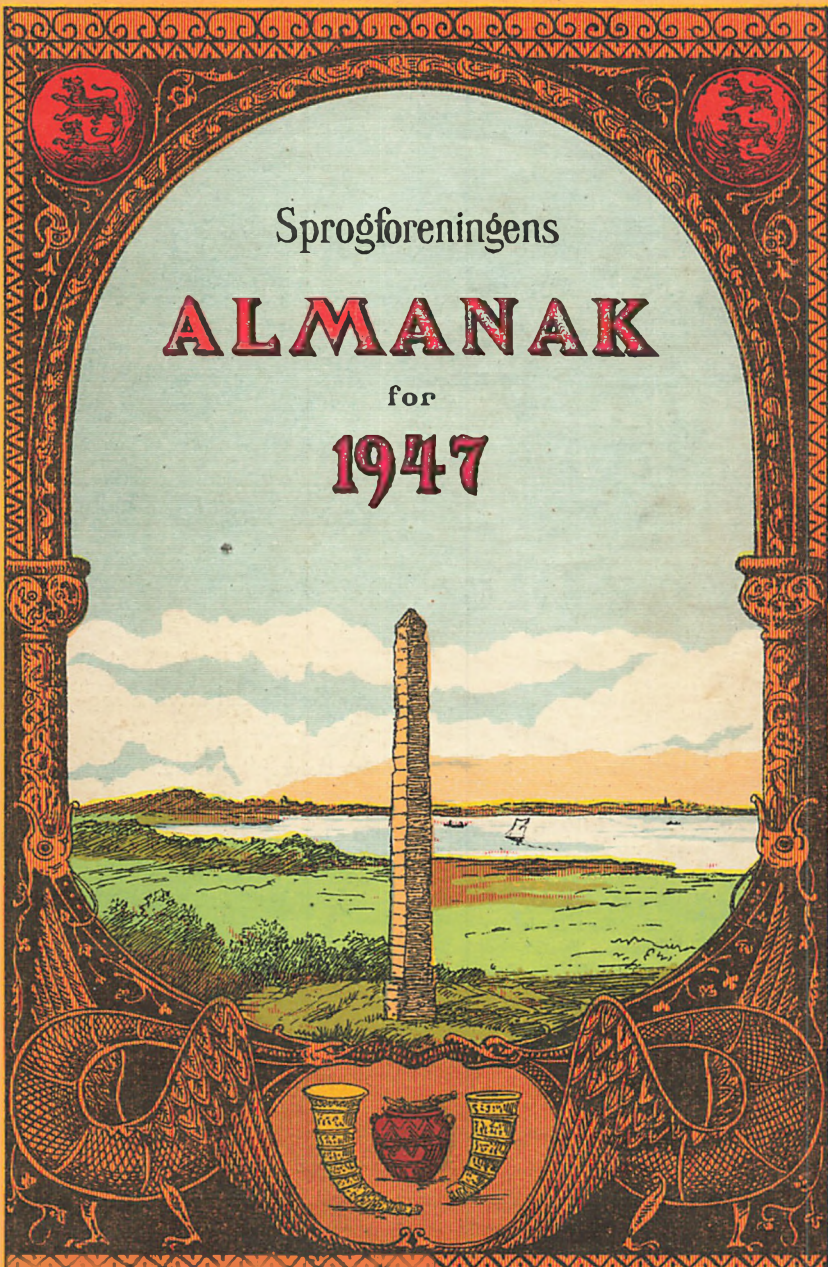
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sprogforeningens

ALMANAK

for

1947

Udgivet af Sprogforeningen

N.s. N.C.Rom's Bog- & Stenrykkeri København.

Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

En god Bankforbindelse

Som Kunde i Handelsbanken
nyder De Fordel af vore sag-
kyndige og erfarne Raad i et-
hvert Bankanliggende.

HANDELSBANKEN

AABENRAA

Kontorer i Bolderslev
Bovrup - Følsted
Helleved - Hjordkær

GRAASTEN

Kontorer i
Padborg - Kværn

HADERSLEV

Kontorer i
Christiansfeld - Vojens

SØNDERBORG

Kontor i
Nordborg

TOFTLUND

Kontorer i
Agerskov - Arnum

TØNDER

Kontor i
Tinglev

Filialer af Aktieselskabet Kjøbenhavns Handelsbank

Sprogforeningens
M a n a k

for

• • • •

—
54. Aargang.
—

Udgivet af Sprogforeningen
under Redaktion af Niels Hansen og Jakob Petersen.

København.
Trykt i „Højmbald's“ Trykkeri.

Formørkelser i Aaret 1947

1. Total Solformørkelse den 20. Maj, usynlig i Danmark. Den ses i den østlige Del af det Stille Ocean, i Sydamerika, undtagen den nordligste Del, i det Atlantiske Oceans sydlige Del, i Afrika og den sydvestlige Del af Arabien.

2. Partiel Maaneformørkelse den 3. Juni, usynlig i Danmark.

3. Ringformet Solformørkelse den 12. November, usynlig i Danmark. Den ses i den østlige Del af det Stille Ocean, i Sydamerika, undtagen den østligste og den sydligste Del, og i Nordamerika, undtagen den nordøstlige Del.

Planeterne i Aaret 1947

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øjne. Den 21. Februar, 17. Juni og 13. Oktober er den længst øst for Solen og gaar omkring disse Dage i København ned henholdsvis 2 Timer, $1\frac{3}{4}$ Time og $\frac{1}{4}$ Time efter Solen. Den 5. April, 3. August og 22. November er Merkur længst vest for Solen og staar omkring disse Dage i København op henholdsvis $\frac{1}{2}$ Time før, $1\frac{3}{4}$ Time før og $2\frac{1}{4}$ Time før Solen.

Venus er den 28. Januar længst vest for Solen og staar da i København op $3\frac{1}{4}$ Time før Solen.

Mars staar ved Aarets Begyndelse i Skytten. Den vander derfra gennem Stenbukken, Vandmanden, Fiskene, Vædderen, Tyren, Tvillingerne, Krebsen og ind i Løven, hvor den opholder sig ved Aarets Slutning. Mars staar i Syd: Ved Aarets Begyndelse Kl. 12, i Slutningen af Maj Kl. 10, i Begyndelsen af September Kl. $8\frac{1}{3}$, i Begyndelsen af December Kl. $5\frac{3}{4}$ og ved Aarets Slutning Kl. $4\frac{1}{4}$.

Jupiter staar ved Aarets Begyndelse i Vægten og vander derfra ind i Slangeholderen, hvor den opholder sig ved Aarets Slutning. Den 14. Maj er Jupiter i Opposition med Solen. Den staar i Syd: ved Aarets Begyndelse Kl. $8\frac{2}{3}$, i Begyndelsen af Marts Kl. $5\frac{1}{3}$, i Begyndelsen af Maj Kl. 1, i Begyndelsen af Juni Kl. $22\frac{3}{4}$, i Begyndelsen af Juli Kl. $20\frac{1}{2}$, i Begyndelsen af September Kl. $16\frac{3}{4}$, i Begyndelsen af Ok-

tober Kl. 15, i Slutningen af November Kl. 12 og ved Aarets Slutning Kl. 10^{1/2}.

Saturn opholder sig ved Aarets Begyndelse i Krebsen og vandrer derfra ind i Løven. Den 26. Januar er den i Opposition med Solen. Saturn staar i Syd: Ved Aarets Begyndelse Kl. 2, i Slutningen af Januar Kl. 0, i Slutningen af Februar Kl. 22, i Slutningen af Marts Kl. 20, i Slutningen af April Kl. 18, i Begyndelsen af Juni Kl. 16, i Begyndelsen af Juli Kl. 14, i Begyndelsen af Oktober Kl. 9, i Begyndelsen af November Kl. 7, i Begyndelsen af December Kl. 5 og ved Aarets Slutning Kl. 3^{1/4}.

Uranus og **Neptun** er ikke synlige for blotte Øjne. Uranus opholder sig hele Aaret i Tyren. Den 16. December er den i Opposition med Solen og staar da omkring Midnat i Syd 58° over Københavns Horisont. Neptun opholder sig hele Aaret i Jomfruen. Den 31. Marts er den i Opposition med Solen og staar da omkring Midnat i Syd 32° over Københavns Horisont.

Pluto opholder sig hele Aaret i Krebsen. Den er kun synlig i store Kikkerter.

Højvandet ved Vestkysten

Højvandet er ligesom tidligere Aar her i Almanakken beregnet for Havneby paa Rømø. Udgangspunkt for Beregningen er Højvandet ved London Bridge, som er angivet i den Almanak, der udgives af Københavns Observatorium. Vil man kende Vandtiderne ved andre Punkter paa Vestkysten end Havneby, maa man ved Odden paa Rømø (Padborg) lægge 10 Minutter til, ved Højer Sluse 40 Minutter, ved Ballum Sluse 30 Minutter, ved Rejsby Sluse 30 Minutter, ved Vester Vedsted 20 Minutter og ved Esbjerg 30 Minutter. Ved Sønderho maa man trække 5 Minutter fra.

Lavvandet indtræder i Reglen 6^{3/4}—7 Timer efter Højvandet.

Dæmningsarbejdet bevirker maaske, at Flodtiden ændres noget ved Rømø og paa Fastlandet i Dæmningsens Nærhed. Men først naar Dæmningen har lukket for Vandforbindelsen, kan der siges noget bestemt derom.

Willy Buch.

Januar 1947

O. C. N. | Glugmaaned. 31 Dage

Se Anm. 3.S.
Højvande1. Uge. **Jesu Navn**, Luk. 2, 21. 2. Række,
Matth. 6. 5—13.

		Ned			
O.	1 Nytaar	0	44	} Sol. op 8. 42' n. 15. 44' } Tusmørket varer 52'	7.46 20.43
T.	2 Abel	2	9		8.50 21.50
F.	3 Enoch	3	38		10.02 23.02
L.	4 Methusalem	5	11	Solen nærmest Jorden	11.22 —

2. Uge. **Hjemkomsten til Nazareth**, Matth. 2, 19 til Enden.
2. Række, Matth. 2, 13—18.

S.	5 S. e. Nytaar	6	45	Simeon	0.13 12.34
M.	6 Hellig 3 Konger	8	10	☾ nærmest Jorden	1.11 13.34
				Op	
Ti.	7 Knud Hertug	15	58	☉ f. M. 5. 47'	2.09 14.30
O.	8 Erhardt	17	25	} Sol. op 8. 39' n. 15. 54' } Tusmørket varer 51'	2.57 15.22
T.	9 Julianus	18	58		3.33 16.12
F.	10 Paul Eremit	20	28		4.33 17.05
L.	11 Hyginus	21	54		5.20 17.54

3. Uge. **Jesus 12 Aar gammel i Templet**, Luk. 2, 42 til Enden.
2. Række, Mark. 10, 13—16.

S.	12 1. S. e. H. 3 K.	23	16	Reinhold	6.05 18.42
M.	13 Marie	—	—	Hilarius	6.51 19.30
Ti.	14 Felix	0	34	☽ s. Kv. 3. 56'	7.37 20.18
O.	15 Maurus	1	51	} Sol. op 8. 33' n. 16. 5' } Tusmørket varer 50'	8.25 21.11
T.	16 Marcellus	3	7		9.33 22.14
F.	17 Antonius	4	23		10.43 23.19
L.	18 Vilh. Marie	5	36	Prisca	11.50 —

4. Uge. **Brylluppet i Kana**, Joh. 2, 1—11. 2' Række,
Luk. 19. 1—10.

S.	19 2. S. e. H. 3 K.	6	45	} Pontianus } ☾ fjernest Jorden	0.19 12.52
M.	20 Fab. og Seb.	7	46		1.13 13.43
Ti.	21 Agnes	8	33		1.58 14.24
				Ned	
O.	22 Vincentius	15	59	} Sol. op 8. 24' n. 16. 19' } Tusmørket varer 48'	2.37 15.03
T.	23 Emerentius	17	14		☉ n. M. 9. 34'
F.	24 Timotheus	18	33		3.45 16.14
L.	25 Pauli Omv.	19	52		4.16 16.48

5. Uge. **Hovedsmanden i Kapernaum**, Math. 8, 1—13.
2. Række, Luk. 17, 5—10.

S.	26 3. S. e. H. 3 K.	21	11	} Polycarpus } Saturn i Opp. m. Sol. } Carolus Magnus } Venus størst vestl. Elong.	4.49 17.21
M.	27 Chrysostomus	22	31		5.20 17.58
Ti.	28 Fred. 6. Fødsel	23	53		5.54 18.32
				Ned	
O.	29 Chr. 7. Fødsel	—	—	} Valerius } Sol. op 8. 13' n. 16. 33' } Tusmørket varer 47'	6.27 19.08
T.	30 Lovise	1	18		7.10 19.56
F.	31 Vigilius	2	46	Adelgunde. ☽ f. Kv. 1.7'	8.07 21.04

Februar 1947		O. C. N.	Blidemaaned. 28 Dage	<i>Se Anm. 3.S. Højvande</i>	
L.	1 Brigida	Ned 4 17		9.27	22.28
6. Uge. Arbejderne i Vingaarden , Matth. 20, 1—16. 2. Række. Matth. 25, 14—30.					
S.	2 Septuagesima	5 44	Kyndelmisse	10.57	23.53
M.	3 Blasius	6 58		—	12.24
Ti.	4 Veronica	7 52	☾ nærmest Jorden	1.01	13.31
O.	5 Agathe	8 29	{ Sol. op 8.0' n. 16.49' Tusmørket varer 46'	2.00	14.28
		Op	☼ f. M. 16.50'		
T.	6 Dorothea	17 53		2.52	15.17
F.	7 Richard	19 24		3.37	16.04
L.	8 Corintha	20 50		4.20	16.48
7. Uge. De fire Slags Sædejord , Luk. 8, 4—15. 2. Række, Mark. 4, 26—32.					
S.	9 Sexagesima	22 12	Apollonia	5.08	17.31
M.	10 Scholastica	23 32		5.45	18.12
Ti.	11 Euphrosyne	—	{ Sol. op 7.45' n. 17.4'	6.19	18.50
O.	12 Eulalia	0 51	{ Tusmørket varer 44'	6.55	19.25
T.	13 Benignus	2 8	{ ☾ s. Kv. 22.58'	7.34	20.05
F.	14 Valentinus	3 24		8.24	21.03
L.	15 Faustinus	4 35	☾ fjernest Jorden	9.41	22.21
8. Uge. Jesu Daab , Matth. 3, 13 til Enden. 2. Række, Luk. 18, 31 til Enden.					
S.	16 Fastelavn	5 39	{ Juliane	11.10	23.42
M.	17 Findanus	6 31	{ Quinquagesima. Esto mihi	—	12.25
Ti.	18 Hvide Tirsdag	7 10	Jul. Sophie. Concordia	0.49	13.22
O.	19 Aske Onsdag	7 38	{ Ammon	1.40	14.08
T.	20 Eucharis	7 58	{ Sol. op 7.29' n. 17.19' Tusmørket varer 43'	2.18	14.45
		Ned			
F.	21 Samuel	17 38	{ ☼ n. M. 3.0'	2.55	15.18
L.	22 Peder Stol	18 58	{ Merkur størst østl. Elong.	3.26	15.51
9. Uge. Jesus fristes af Djævelen , Matth. 4, 1—11. 2. Række, Luk. 22, 24—32.					
S.	23 I. S. i Fasten	20 20	{ Quadragesima	3.53	16.24
M.	24 Matthias	21 43	{ Invocavit. Papias	4.27	16.58
Ti.	25 Victorinus	23 6	{ Inger	5.00	17.30
O.	26 Tamperdag	—	{ Sol. op 7.13' n. 17.34'	5.32	18.02
T.	27 Leander	0 33	{ Tusmørket varer 42'	6.04	18.37
F.	28 Øllegaard	2 2	{ ☽ f. Kv. 10.12'	6.48	19.27

Marts 1947		O.C.C.	Tordmaaned. 31 Dage	<i>Se Anm. 3. S. Højvande</i>	
L. 1	Albinus	Ned 3 29		7.46	20.93
10. Uge. Den kananæiske Kvinde, Matth. 15, 21—28. 2. Række, Mark. 9, 17—29.					
S. 2	2. S. i Fasten	4 46	Reminiscere. Simplicius	9 09	22.06
M. 3	Kunigunde	5 46	☾ nærmest Jorden	10.51	23.42
Ti. 4	Adrianus	6 27		—	12.21
O. 5	Theophilus	6 55	Sol. op 6.55' n. 17.49'	0.49	13.27
T. 6	Gotfred	7 14	Tusmørket varer 42'	1.56	14.23
Op					
F. 7	Perpetua	18 20	☉ f. M. 4.15'	2.41	15.06
L. 8	Beata	19 45		3.23	15.47
11. Uge. Jesus uddriver en uren Aand, Luk. 11, 14—28. 2. Række, Joh. 8, 42—51.					
S. 9	3. S. i Fasten	21 8	Oculi. 40 Riddere	4.02	16.27
M. 10	Ædel	22 29		4.41	17.03
Ti. 11	Krp. Frederik	23 48	Thala	5.13	17.35
O. 12	Gregorius	—	Sol. op 6.37' n. 18.4'	5.47	18.07
T. 13	Macedonius	1 7	Tusmørket varer 42'	6.18	18.38
F. 14	Eutychius	2 22	☾ s. Kv. 19.28'	6.50	19.12
L. 15	Zacharias	3 30	☾ fjernest Jorden	7.39	20.03
12. Uge. Jesus bespiser 5000, Joh. 6, 1—15. 2. Række, Joh. 6, 35—51.					
S. 16	Midfaste	4 26	Lætare. Gudmund	8.40	21.14
M. 17	Gertrud	5 10		10.22	22.55
Ti. 18	Alexander	5 42		11.53	—
O. 19	Joseph	6 4	Sol. op 6.19' n. 18.18'	0.17	12.56
T. 20	Gordius	6 20	Tusmørket varer 42'	1.13	13.41
F. 21	Benedictus	6 33	Jævn døgn		
Ned					
L. 22	Paulus	18 1	☉ n. M. 17.34'	1.55	14.18
				2.26	14.52
13. Uge. Englen Gabriel bebuder Jesu Fødsel, Luk. 1, 26—38. 2. Række, Luk. 1, 46—56.					
S. 23	5. S. i Fasten	19 25	Judica. Fidelis	2.57	15.28
M. 24	Ulrica	20 50		3.29	15.57
Ti. 25	Mariæ Bebud.	22 19		4.06	16.33
O. 26	Gabriel	23 49	Sol. op 6.1' n. 18.32'	4.39	17.07
T. 27	Castor	—	Tusmørket varer 42'	5.13	17.41
F. 28	Krpss. Ingrid	1 18	Eustachius	5.53	18.22
L. 29	Jonas	2 39	☽ f. Kv. 17.15'	6.39	19.10
			☾ nærmest Jorden		
14. Uge. Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9. 2. Række, Mark. 14, 3—9.					
S. 30	Palmesøndag	3 44	Quirinus	7.44	20.22
M. 31	Fred. 5. Føds.	4 30	Balbina	9.10	21.50
			Neptun i Opp. m. Solen		

April 1947		O.C.N:	Faaremaaned. 30 Dage	<i>Se Anm. J.S. Højande</i>
		Ned		
Ti.	1 Hugo	5 0	Sol. op 5. 43' n. 18. 46' Tusmørket varer 43'	10.50 23.36
O.	2 Theodosius	5 21		
T.	3 Skærtorsdag	5 36	Nicætas	0.50 13.21
F.	4 Langfredag	5 47	Ambrosius	1.43 14.10
L.	5 Irene	5 58	☉ f. M. 16. 28' Merkur størst vestl. Elong.	1.28 14.49
15. Uge. Kristi Opstandelse , Mark. 16, 1—7. 2. Række, Matth. 28, 1—8				
		Op		
S.	6 Paaskedag	20 4	Sixtus	3.05 15.26
M.	7 2. Paaskedag	21 26	Egesippus	3.40 16.01
Ti.	8 Chr. 9. Føds.	22 46	Janus	4.13 16.33
O.	9 Procopius	—	Sol. op 5. 24 n. 19. 0' Tusmørket varer 44'	4.48 17.02
T.	10 Ezechiel	0 4		5.18 17.31
F.	11 Leo	1 17		5.47 17.59
L.	12 Julius	2 20	☾ fjernest Jorden	6.22 18.35
16. Uge. Den tvivlende Thomas , Joh. 20. 19 til Enden. 2. Række, Joh. 21, 15—19.				
S.	13 1. S. e. Paaske	3 8	Quasimodo. Justinus ☾ s. Kv. 15. 23'	7.10 19.23
M.	14 Tiburtius	3 44		8.12 20.28
Ti.	15 Flyttedag	4 9	Chr. 5. Føds. Olympia	9.37 21.54
O.	16 Mariane	4 27	Sol. op 5. 7' n. 19. 14' Tusmørket varer 45'	11.07 23.25
T.	17 Anicetus	4 41		— 12.17
F.	18 Eleutherius	4 52		0.30 13.07
L.	19 Daniel	5 2		1.15 13.44
17. Uge. Den gode Hyrde , Joh. 10, 11—16. 2. Række, Joh. 10. 22—30.				
S.	20 2. S. e. Paaske	5 12	Misericordia Domini Sulpicius	1.52 14.19
M.	21 Florentius	19 54	☉ n. M. 5. 19'	2.26 14.54
Ti.	22 Cajus	21 27		3.03 15.31
O.	23 Georgius	23 0	Sol. op 4. 50' n. 19. 28' Tusmørket varer 47'	3.42 16.09
T.	24 Albertus	—	☾ nærmest Jorden	4.22 16.48
F.	25 Mark. Evang.	0 28		5.04 17.30
L.	26 Cletus	1 40		5.51 18.14
18. Uge. Jesus forbereder Disciplene paa sin Bortgang til Faderen, Joh. 16, 16—22. 2. Række, Joh. 14, 1—11.				
S.	27 3. S. e. Paaske	2 32	Jubilate. Charl. Amalie Ananias. ☾ f. Kv. 23. 18'	0.44 19.09
M.	28 Vitalis	3 6		7.52 20.20
Ti.	29 Peter Martyr	3 29		9.17 21.51
O.	30 Severus	3 45	Sol. op 4. 34' n. 19. 42' Tusmørket varer 49'	10.47 23.21

Maj 1947		O C N.	Majmaaned. 31 Dage	<i>Se Anm. 3 S Højvande</i>	
		Ned			
T.	1 Philip og Jacob	3 57	Voldermisse	—	12.02
F.	2 Bededag	4 7	Athanasius	0.29	13.01
L.	3 Korsmisse	4 16		1.22	13.46
19. Uge. Sandhedens Aand, Joh. 16, 5—15.					
2. Række, Joh. 8, 28—36.					
S.	4 4. S. e. Paaske	4 26	Cantate. Florian	2.03	14.24
M.	5 Gothard	4 37	☉ f. M. 5. 53'	2.41	15.00
		Op			
Ti.	6 Joh. a. Port.	21 46	De lyse Nætter begynder	3.14	15.32
O.	7 Flavia	23 2	Sl. op 4. 18' n. 19. 55'	3.51	16.06
T.	8 Stanislaus	—	Tusmørket varer 52'	4.22	16.35
F.	9 Caspar	0 0		4.55	17.04
L.	10 Gordianus	1 4	☾ fjernest Jorden	5.28	17.37
20. Uge. Bøn i Jesu Navn, Joh. 16, 23—23.					
2. Række, Joh. 17, 1—11.					
S.	11 5. S. e. Paaske	1 45	Rogate. Mamertus	6.07	18.12
M.	12 Pancratius	2 14		6.53	18.58
Ti.	13 Ingenuus	2 34	☾ s. Kv. 9. 8'	7.50	19.53
O.	14 Christian	2 48	Sol. op 4. 5' n. 20. 8'	8.55	21.02
			Tusmørket varer 55'		
T.	15 Kr. Himmelf.	3 0	Jupiter i Opp. m. Solen	10.12	22.19
F.	16 Sara	3 10	Sophie	11.23	23.30
L.	17 Bruno	3 19		—	12.17
21. Uge. Aandens Vidnesbyrd, Joh. 15, 26 til Enden og 16,					
1—4. 2. Række, Joh. 17, 20 til Enden.					
S.	18 6. S. e. Paaske	3 29	Exaudi. Erik	0.25	13.03
M.	19 Potentiana	3 40		1.11	13.45
		Ned			
Ti.	20 Angelica	20 29	☉ n. M. 14. 44'	1.57	14.26
O.	21 Helene	22 4	Sol. op 3. 52' n. 20. 21'	2.42	15.08
			Tusmørket varer 58'		
T.	22 Castus	23 26	☾ nærmest Jorden	3.27	15.54
F.	23 Desiderius	—		4.14	16.39
L.	24 Esther	0 28		5.02	17.23
22. Uge. Helligaandens Komme, Joh. 14, 23 til Enden.					
2. Række, Joh. 14, 15—21.					
S.	25 Pinsedag	1 9	Urbanus	5.53	18.14
M.	26 2. Pinsedag	1 36	Beda	6.53	19.11
Ti.	27 Lucian	1 54	☽ f. Kv. 5. 35'	7.58	20.15
			Vilhelm		
O.	28 Tamperdag	2 7	Sol. op 3. 42' n. 20. 32'	9.09	21.32
T.	29 Maximinus	2 17	Tusmørket varer 62'	10.25	22.53
F.	30 Vigand	2 25		11.33	23.57
L.	31 Petronella	2 36		—	12.30

Juni 1947

O.C.N. Skærsommer. 30 Dage

Se Anm. 3. S.
Højvande23. Uge. Jesus og Nikodemus, Joh. 3, 1—15. 2. Række,
Matth. 28, 18 til Enden.

		Ned			
S.	1	Trinitatis	2 45	Nikomedes	0.49 13.16
M.	2	Marcellinus	2 58		1.35 13.56
Ti.	3	Fred. 8. Føds.	3 13	Erasmus. ☉ f. M. 20. 27'	2.15 14.35
			Op		
O.	4	Optatus	21 58	{ Sol. op 3. 35' n. 20. 42'	2.55 15.11
				{ Tusmørket varer 65'	
T.	5	Grundlovsdag	23 58	Bonifacius	3.31 15.44
F.	6	Norbertus	23 44	☾ fjernest Jorden	4.06 16.14
L.	7	Jeremias	—		4.43 16.46

24. Uge. Den rige Mand og Lazarus, Luk. 16, 19 til Enden.
2. Række, Luk. 12, 13—21.

S.	8	1. S. e. Trin.	0 17	Medardus	5.18 17.19
M.	9	Primus	0 39		5.55 17.56
Ti.	10	Onuphrius	0 55	{ Sol. op 3. 30' n. 20. 49'	6.38 18.38
O.	11	Barnab. Apost.	1 8	{ Tusmørket varer 68'	7.24 19.24
T.	12	Basilius	1 19	{ ☾ s. Kv. 23. 58'	8.16 20.16
F.	13	Cyrillus	1 27		9.16 21.17
L.	14	Rufinus	1 36		10.19 22.28

25. Uge. Den store Nadver, Luk. 14, 16—24. 2. Række,
Luk. 14, 25 til Enden.

S.	15	2. S. e. Trin.	1 47	Valdemarsdag. Vitus	11.22 23.95
M.	16	Tycho	2 0		— 12.21
Ti.	17	Botolphus	2 16	Merkur størst østl. Elong.	0.36 13.14
			Ned		
O.	18	Leontius	20 58	{ Sol. op 3. 28' n. 20. 54'	1.30 14.05
				{ Tusmørket varer 70'	
				{ ☉ n. M. 22. 26'	
T.	19	Gervasius	22 13	☾ nærmest Jorden	2.23 14.52
F.	20	Sylverius	23 5		3.14 15.41
L.	21	Albanus	23 38		4.08 16.30

26. Uge. Det tabte Faar, Luk. 15, 1—10. 2. Række,
Luk. 15, 11 til Enden.

S.	22	3. S. e. Trin.	23 59	{ 10 000 Mart.	5.00 17.18
M.	23	Paulinus	—	{ Solhverv, længste Dag	5.54 18.11
Ti.	24	St. Hansdag	0 15	{ Sol. op 3. 29' n. 20. 55'	6.48 19.03
O.	25	Prosper	0 26	{ Tusmørket varer 70'	7.45 19.58
T.	26	Pelagius	0 35	{ ☽ f. Kv. 13. 25'	8.44 20.59
F.	27	7 Sovere	0 44		9.48 22.06
L.	28	Car. Amalie	0 54	Eleonora	10.51 23.14

27. Uge. Vær barmhjertige, Luk. 6, 36—42. 2. Række,
Matth. 5, 43 til Enden.

S.	29	4. S. e. Trin.	1 6	Petr. Paulus	11.49 —
M.	30	Lucina	1 20		0.15 12.41

Juli 1947		O. C. N.	Ormemaaned. 31 Dage	<i>Se Anm. 3.S. Hejloande</i>	
			Ned		
Tl.	1 Theobaldus	1 40	} Sol. op 3.33' n. 20.53' Tusmørket varer 68'	1.06	13.27
O.	2 Mariæ Besøg.	2 8		1.53	14.10
T.	3 Cornelius	2 48		⊙ f. M. 11.38'	2.37
			Op		
F.	4 Ulricus	22 19	⊕ fjernest Jorden	3.18	15.28
L.	5 Anshelmus	22 44	Solen fjernest Jorden	3.53	15.58
28. Uge. Peters Fiskedræt, Luk. 5, 1—11. 2. Række, Matth. 16, 13—26.					
S.	6 5. S. e. Trin.	23 2	Dion	4.27	16.31
M.	7 Lovise Augusta	23 15	Villebaldus	5.05	17.05
Ti.	8 Kjeld	23 28	} Sol. op 3.40' n. 20.49' Tusmørket varer 66'	5.42	17.38
O.	9 Sostrata	23 35		6.17	18.15
T.	10 Vilh. Carol.	23 44		Knud Konge	6.54
F.	11 Josva	23 53	⊕ s. Kv. 11.54'	7.34	19.33
L.	12 Henrik	—		8.21	20.25
29. Uge. Kristi nye Lov, Matth. 5, 20—26. 2. Række, Matth. 19, 16—26.					
S.	13 6. S. e. Trin.	0 5	Margarethe	9.19	21.30
M.	14 Bonaventura	0 19		10.31	22.48
Ti.	15 Apost. Deling	0 41	} Sol. op 3.49' n. 20.41' Tusmørket varer 62'	11.45	—
O.	16 Susanne	1 16		0.07	12.51
T.	17 Alexius	2 7		1.17	13.50
			Ned		
F.	18 Arnolphus	21 34	⊙ n. M. 5.15'	2.15	14.43
L.	19 Justa	22 1	⊕ nærmest Jorden	3.10	15.32
30. Uge. Jesus bespiser 4000, Mark. 8, 1—9. 2. Række, Matth. 10, 24—31.					
S.	20 7. S. e. Trin.	22 19	Elias	3.52	16.20
M.	21 Evenus	22 32		4.51	17.10
Ti.	22 Maria Magd.	22 43	} Sol. op 4.0' n. 20.31' Tusmørket varer 59' Hundredagene begynder	5.41	17.57
O.	23 Apollinaris	22 52		6.31	18.42
T.	24 Christina	23 2		☾ f. Kv. 23.54'	7.19
F.	25 Jacobus	23 13		8.05	20.14
L.	26 Anna	23 26		8.55	21.10
31. Uge. De falske Profeter, Matth. 7, 15—21. 2. Række, Matth. 7, 22 til Enden.					
S.	27 8. S. e. Trin.	23 44	Martha	9.54	22.20
M.	28 Aurelius	—		11.01	23.33
Ti.	29 Oluf	0 9	} Sol. op 4.12' n. 20.19' Tusmørket varer 55'	—	12.04
O.	30 Abdon	0 45		0.38	13.03
T.	31 Germanus	1 35		⊕ fjernest Jorden	1.34

August 1947		O. CN	Høstmaaned. 31 Dage	<i>Se Anm. 3.S. Højloande</i>
F.	1 Peders Fæng.	Ned 2 38		2.22 14.38
L.	2 Hannibal	Op 21 9	☉ f. M. 2. 50'	3.02 15.11
32. Uge. Den utro Husholder, Luk. 16, 1—9. 2. Række, Luk. 12, 32—48.				
S.	39. S. e. Trin.	21 23	Nikodemus	3.35 15.43
M.	4 Dominicus	21 34	Merkur størst vestl. Elong.	4.11 16.13
Ti.	5 Osvaldus	21 43		4.43 16.46
O.	6 Kristi Forkl.	21 52	Sol. op 4. 25' n. 20. 5'	5.17 17.15
T.	7 Donatus	22 1	Tusmørket varer 52'	5.50 17.47
F.	8 Ruth	22 11	De lyse Nætter ender	6.19 18.16
L.	9 Romanus	22 24	☾ s. Kv. 21 22'	6.51 18.54
33. Uge. Jesus græder over Jerusalem, Luk. 19, 41 til Enden. 2. Række, Matth. 11, 16—24.				
S.	10. S. e. Trin.	22 41	Laurentius	7.34 19.42
M.	11 Herman	23 8		8.30 20.50
Ti.	12 Clara	23 50		9.48 22.20
O.	13 Hippolytus	—	Sol. op 4. 38' n. 19. 50'	11.18 23.54
T.	14 Eusebius	0 54	Tusmørket varer 49'	— 12.37
F.	15 Mar. Himmelf.	2 18	☾ nærmest Jorden	1.11 13.41
L.	16 Rochus	Ned 20 22	☉ n. M. 12. 12'	2.10 14.34
34. Uge. Farisæeren og Tolderen, Luk. 18, 9—14. 2. Række, Luk. 7, 36 til Enden.				
S.	17. S. e. Trin.	20 37	Anastatius	3.01 15.20
M.	18 Agapetus	20 48		3.48 16.05
Ti.	19 Sebaldus	20 58		4.33 13.49
O.	20 Bernhard	21 8	Sol. op 4. 51' n. 19. 34'	5.19 17.31
T.	21 Salomon	21 19	Tusmørket varer 47'	6.01 18.10
F.	22 Symphorian	21 31		6.48 13.47
L.	23 Zachæus	21 47	☽ f. Kv. 13. 40'	7.16 19.25
35. Uge. Jesus helbreder en døvstum, Mark. 7, 31 til Enden. 2. Række, Matth. 12, 31—42.				
S.	24. S. e. Trin.	22 10	Soph. Fred. Bartholomæus	7.57 20.13
M.	25 Ludvig	22 42	Hundeagene ender	8.46 21.23
Ti.	26 Irenæus	23 27		10.01 22.53
O.	27 Gebhardus	—	Sol. op 5. 5' n. 19. 16'	11.23 —
T.	28 Lovise	0 27	Tusmørket varer 46'	
F.	29 Joh. Halsh.	1 37	☾ fjernest Jorden	0.12 12.86
L.	30 Benjamin	2 53	Augustinus	1.12 13.31
				2.02 14.15
36. Uge. Den barmhjertige Samaritan, Luk. 10, 23—37. 2. Række, Matth. 20, 20—28.				
S.	31. S. e. Trin.	4 12	Bertha. ☉ f. M. 17. 34'	2.39 14.47

September 1947		O. C. N.	Fiskemaaned. 30 Dage	Se Anm. J.S. Højvande
			Op	
M.	1 Ægidius	19	52	3.19 15.17
Ti.	2 Elisa	20	1	3.43 15.45
O.	3 Seraphia	20	9	4.14 16.18
			Sol. op 5.18' n. 18.59'	
			Tusmørket varer 44'	
T.	4 Juliane Maria	20	19	4.47 16.47
F.	5 Regina	20	30	5.15 17.17
L.	6 Magnus	20	46	5.44 17.47
			Theodosia	

37. Uge. **De ti Spedalske**, Luk. 17, 11—19.
2. Række, Joh. 5, 1—15.

S.	7 14. S. e. Trin.	21	8	Louise. Robert	6.16 18.25
M.	8 Mariæ Fødsel	21	42	☾ s. Kv. 4.57'	6.57 19.15
Ti.	9 Gorgonius	22	34	Sol. op 5.32' n. 18.41'	7.55 20.30
O.	10 Burchhardt	23	50		Tusmørket varer 43'
T.	11 Hillebert				11.04 23.47
F.	12 Guido	1	20	☾ nærmest Jorden	— 12.25
L.	13 Cyprianus	2	50		1.02 13.30

38. Uge. **Bekymrer Eder ikke**, Matth. 6, 24 til Enden.
2. Række, Luk. 10, 38 til Enden.

S.	14 15. S. e. Trin.	18	54	† Ophøjelse	1.58 14.19
M.	15 Eskild	19	4	☉ n. M. 20.28'	2.45 15.03
Ti.	16 Euphemia	19	14	Lambertus	3.26 15.41
O.	17 Tamperdag	19	24	Sol. op 5.45' n. 18.22'	4.08 16.20
					Tusmørket varer 42'
T.	18 Chr. 8. Føds.	19	35	Titus	4.48 16.59
F.	19 Constantia	19	50		5.25 17.34
L.	20 Tobias	20	9		5.56 18.08

39. Uge. **Enkens Søn fra Nain**, Luk. 7, 11—17.
2. Række, Joh. 11, 19—45.

S.	21 16. S. e. Trin.	20	37	Matthæus	6.27 18.43
M.	22 Mauritius	21	18	☽ f. Kv. 6.42'	7.00 19.29
Ti.	23 Linus	22	13	Jævnøgn	7.49 20.33
				Sol. op 5.59' n. 18.4'	
O.	24 Tecla	23	20	Tusmørket varer 42'	8.58 22.05
T.	25 Cleophas			☾ fjernest Jorden	10.35 23.36
F.	26 Chr. 10. Føds.	0	35	Adolph	— 12.01
L.	27 Cosmus	1	54		0.43 13.00

40. Uge. **Jesus som Gæst hos Farisæeren**, Luk. 14, 1—11.
2. Række, Mark. 2, 14—22.

S.	28 17. S. e. Trin.	3	13	Venceslaus	1.30 13.41
M.	29 St. Michael	4	32		2.07 14.14
Ti.	30 Hieronymus	5	52	☉ f. M. 7.41'	2.39 14.43

Oktober 1947		O. C. N.	Sædemaaned. 31 Dage	<i>Se Anm 3.S. Højvande</i>
			Op	
O.	1 Remigius	18 27	Sol. op 6.12' n. 17.46' Tusmørket varer 42'	9.09 15.13
T.	2 Ditlev	18 38		9.39 15.46
F.	3 Mette	18 51		4.11 16.17
L.	4 Franciscus	19 11		4.43 16.51
41. Uge. Det store Bud, Matth. 22, 34 til Enden.				
2. Række, Joh. 15, 1—11.				
S.	5 18. S. c. Trin.	19 40	Placidus	5.15 17.26
M.	6 Fred 7. Føds.	20 26	Broderus	5.51 18.10
Tl.	7 Amalia	21 32	☾ s. Kv. 11.29'	6.37 19.08
O.	8 Ingeborg	22 57	Sol. op 6.26' n. 17.28' Tusmørket varer 42'	7.41 20.30
T.	9 Dionysius	—		☾ nærmest Jorden
F.	10 Gereon	0 30		10.51 23.40
L.	11 Fred. 4. Føds.	2 4		— 12.13
42. Uge. De Værkbrudne, Matth. 9, 1—8.				
2. Række, Joh. 1. 35 til Enden.				
S.	12 19. S. e. Trin.	3 36	Pr. Frederik. Maximilian	0.47 13.08
M.	13 Angelus	5 4	Merkur størst østl. Elong.	1.38 13.56
			Ned	
Tl.	14 Calixtus	17 31	☉ n. M. 7.10'	2.20 14.38
O.	15 Hedevig	17 41	Sol. op 6.40' n. 17.10' Tusmørket varer 42'	3.01 15.15
T.	16 Gallus	17 53		3.35 15.50
F.	17 Florentinus	18 10		4.12 16.27
L.	18 Luk. Evang.	18 34		4.43 17.01
43. Uge. Kongesønnens Bryllup, Matth. 22, 1—14.				
2. Række, Matth. 21, 28—44.				
S.	19 20. S. e. Trin.	19 9	Balthasar	5.13 17.33
M.	20 Felicianus	19 59		5.43 18.13
Tl.	21 Flyttedag	21 2	11 000 Jomfruer	6.16 18.55
O.	22 Cordula	22 14	Sol. op 6.55' n. 16.53' Tusmørket varer 43'	7.04 19.54
T.	23 Søren	23 32		☽ f. Kv. 2.11'
F.	24 Proclus	—	☾ fjernest Jorden	9.28 22.46
L.	25 Crispinus	0 51		11.03 23.57
44. Uge. Den kongelige Embedsmand, Joh. 4, 46—53.				
2. Række, Joh. 4, 34—42.				
S.	26 21. S. e. Trin.	2 10	Amandus	— 12.11
M.	27 Sem	3 29	Simon og Judas Marie Sophie Frederikke	0.47 12.55
Tl.	28 Caroline	4 50		Sol. op 7.10' n. 16.37'
O.	29 Narcissus	6 13	Tusmørket varer 44' ☉ f. M. 21.7'	1.58 14.04
T.	30 Louise Charl.	16 58		Absalon
F.	31 Louise	17 15	Reform. Beg.	3.07 15.16

November 1947		O.C.N.	Slagtemåned. 30 Dage	<i>Se Anm 3.S. Hølvande</i>	
L.	1 Alle Helgen	17 40	Op		9.49 15.55
45. Uge. Saligprisningerne, Matth. 5, 1—12. 2. Række, Matth. 5, 13—16.					
S.	22. S. e. Trin.	18 21	Alle Sjæle		4.19 16.85
M.	3 Hubertus	19 22	☿ nærmest Jorden		5.59 17.19
Ti.	4 Otto	20 42	Sol. op 7.24' n. 16.22'		5.42 18.11
O.	5 Malachias	22 13	Tusmørket varer 45'		6.32 19.11
T.	6 Leonhaddus	23 46	☿ s. Kv. 18.3'		7.86 20.31
F.	7 Engelbrecht	—			9.00 21.59
L.	8 Claudius	1 16			10.81 23.19
46. Uge. Skattens Mønt, Matth. 22, 15—22. 2. Række, Mark. 12, 41 til Enden.					
S.	9 23. S. e. Trin.	2 44	Theodor		11.49 —
M.	10 Luther	4 9			0.23 12.44
Ti.	11 Morten Bisp	5 34			1.11 13.29
O.	12 Torkild	16 0	Ned { Sol. op 7.39' n. 16.8'		1.54 14.09
T.	13 Arcadius	16 14	{ Tusmørket varer 47'		2.33 14.48
F.	14 Frederik	16 35	{ ☉ n. M. 21.1'		3.08 15.26
L.	15 Leopold	17 4			3.43 16.00
47. Uge. Jairi Datter, Matth. 9, 18—26. 2. Række, Joh. 5, 17—29.					
S.	16 24. S. e. Trin.	17 47	Othenius		4.14 16.35
M.	17 Anianus	18 46			4.44 17.11
Ti.	18 Hesychius	19 56	Sol. op 7.54' n. 15.56'		5.15 17.50
O.	19 Elisabeth	21 11	{ Tusmørket varer 48'		5.52 18.04
T.	20 Volkmarus	22 29	{ ☿ fjernest Jorden		6.35 19.25
F.	21 Mariæ Ofring	23 47	{ ☽ Kv. 22.44'		7.29 20.29
L.	22 Fred. Ferdin.	—	Cecilia		8.34 21.41
			Merkur størst vestl. Elong.		
48. Uge. Ødelæggelsens Vederstyggelighed, Matth. 24, 15—28. 2. Række, Luk. 17, 20—33.					
S.	23 25. S. e. Trin.	1 4	Clemens		9.50 22.55
M.	24 Chrysogonus	2 23			11.03 23.53
Ti.	25 Catharina	3 46	Sol. op 8.7' n. 15.46'		— 12.01
O.	26 Conradus	5 10	{ Tusmørket varer 49'		0.39 12.45
T.	27 Facundus	6 40			1.17 13.29
F.	28 Soph. Magd.	8 14	☼ f. M. 9.45'		1.59 14.10
L.	29 Saturninus	16 14	Op		2.39 14.54
49. Uge. Jesus i Nazareth Synagoge, Luk. 4, 16—30. 1. Række, Matth. 21, 1—9.					
S.	30 1. S. i Advent	17 8	Chr. 6. Føds. Andreas		3.21 15.40
			☿ nærmest Jorden		

December 1947

O. C. N.

Kristmaaned. 31 Dage

Se Anm. 3. S.
Højvande

		Op			
M.	1 Arnold	18	25		4.05 16.28
Ti.	2 Bibiana	19	50	} Sol. op 8.19' n. 15.39' Tusmørket varer 51'	4.50 17.19
O.	3 Svend	21	30		6.99 18.15
T.	4 Charl. Fred.	23	2	Barbara	6.32 19.15
F.	5 Sabina	—	—	☾ s. Kv. 1.55'	7.80 20.20
L.	6 Nikolaus	0	30		8.41 21.36

50. Uge. De 10 Brudejomfruer, Matth. 25, 1—13.

1. Række, Luk. 21, 25—36.

S.	7 2. S. i Advent	1	55	Agathon	10.01 22.49
M.	8 Mariæ Undf.	3	19		11.10 23.48
Ti.	9 Rudolph	4	42	} Sol. op 8.29' n. 15.35' Tusmørket varer 52'	— 12.12
O.	10 Judith	6	5		0.43 13.00
T.	11 Damassus	7	28		1.26 13.46
		Ned			
F.	12 Epimachus	15	4	☉ n. M. 13.53'	2.07 14.29
L.	13 Lucia	15	42		2.46 15.08

51. Uge. Zakarias' Lovsang, Luk. 1, 67 til Enden.

1. Række, Matth. 11, 2—10.

S.	14 3. S. i Advent	16	34	Crispus	3.20 15.44
M.	15 Nikatius	17	40	} ☾ fjernest Jorden Uranus i Opp. m. Solen	3.53 16.20
Ti.	16 Lazarus	18	54		4.24 16.56
				Albina	
O.	17 Tamperdag	20	11	Sol. op 8.37' n. 15.34'	4.57 17.34
T.	18 Lovise	21	28	Tusmørket varer 53'	5.92 18.13
F.	19 Nemesius	22	45		6.12 18.57
L.	20 Abraham	—	—	☽ f. Kv. 18.43'	6.55 19.44

52. Uge. Han bør vokse, men jeg forringes. Joh. 3, 25 til

Enden. 1. Række, Joh. 1, 19—28.

S.	21 4. S. i Advent	0	1	Thomas	7.44 20.39
M.	22 Japetus	1	19	Solhverv, korteste Dag	8.39 21.41
Ti.	23 Torlacus	2	39	Adam	9.48 22.46
O.	24 Or. Alexandrine	4	6	Sol. op 8.41' n. 15.37'	10.58 23.49
T.	25 Juledag	5	37	Tusmørket varer 53'	— 12.04
F.	26 St. Stephan	7	10		0.45 13.00
L.	27 Johs. Evang.	8	38	☉ f. M. 21.27'	1.84 13.52

53. Uge. Simeons Lovsang, Luk. 2, 25—32.

1. Række, Luk. 2, 33—40.

		Op			
S.	28 S. im. J. og N.	15	58	Børnedag	2.44 14.45
M.	29 Noah	17	27	☾ nærmest Jorden	3.10 15.34
Ti.	30 David	19	4	} Sol. op 8.42' n. 15.43' Tusmørket varer 53'	3.56 16.24
O.	31 Sylvester	20	42		4.44 17.17

Det danske Kongehus

Kong Christian X., født 26 September 1870, tiltraadte 14 Maj 1912, formælet 26 April 1898 med Dronning **Alexandrine** Auguste, Hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, født 24 December 1879.

Sønner: 1) Kronprins **Christian Frederik** Franz Michael Carl Valdemar Georg, født 11 Marts 1899, formælet 24 Maj 1935 med **Ingrid** Victoria Sofia Louise Margareta, Prinsesse af Sverige, født 28 Marts 1910. Døtre: a) **Margrethe** Alexandrine Thorhildur Ingrid, født 16 April 1940. b) **Benedikte** Astrid Ingeborg Ingrid, født 29 April 1944. c) **Anna Marie** Dagmar Ingrid, født 30 August 1946. 2) **Knud** Christian Frederik Mikael, født 27 Juli 1900, formælet 8 September 1933 med **Caroline-Mathilde** (se nedenfor). Børn: a) **Elisabeth** Caroline-Mathilde Alexandrine Helena Olga Thyra Feodora Estrid Margarethe Desirée, født 8 Maj 1935. b) **Ingolf** Christian Frederik Knud Harald Gorm Gustav Viggo Valdemar Aage, født 17 Februar 1940. c) **Christian** Frederik Franz Knud Harald Carl Oluf Gustav Georg Erik, f. 22 Oktober 1942.

Søskende: 1) **Haakon VII.**, Norges Konge, født 3 August 1872, formælet 22 Juli 1896 med **Maud**, Datter af Kong Edvard VII af England, født 26 Nov. 1869, død 20 Nov. 1938. 2) **Harald**, født 8 Okt. 1876, formælet 28 April 1909 med **Helena**, Prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Lyksborg, født 1 Juni 1888. Børn: a) **Feodora**, født 3 Juli 1910, formælet 9 Sept. 1937 med **Christian**, Prins af Schaumburg-Lippe, født 20 Februar 1898. b) **Caroline-Mathilde**, født 27 April 1912, formælet 8 Sept. 1933 (se ovenfor). c) **Alexandrine-Louise**, født 12 Dec. 1914, formælet 22 Jan. 1937 med Greve **Luitpold Alfred** til Castell-Castell, født 14 Nov. 1904, død 8 Nov. 1941. d) **Gorm**, født 24 Febr. 1919. e) **Oluf**, født 10 Marts 1923. 3) **Ingeborg**, født 2 August 1878, formælet 27 August 1897 med **Carl**, Prins af Sverige, Hertug af Vestergötland, født 27 Febr. 1861. 4) **Thyra**, født 14 Marts 1880. 5) **Gustav**, født 4 Marts 1887. 6) **Dagmar**, født 23 Maj 1890, formælet 23 Nov. 1922 med Hofjægermester **Jørgen Castenskiold** til Kongstedlund, født 30 Nov. 1893.

Faders Broder: Valdemar, født 27 Okt. 1858, død 14 Jan. 1939, formælet 22 Okt. 1885 med **Marie Helene**, Prinsesse af Orleans, født 13 Jan. 1865, død 4 Dec. 1909. Børn: a) **Aage** (se nedenfor). b) **Axel**, født 12 Aug. 1888, formælet 22 Maj 1919 med **Margaretha**, Prinsesse af Sverige, født 25 Juni 1899. Sønner: **Georg**, født 16 April 1920, og **Flemming**, født 9 Marts 1922. c) **Erik** (se nedenfor). d) **Viggo** (se nedenfor). e) **Margrethe**, født 17 Sept. 1895, formælet 9 Juni 1921 med **René**, Prins af Bourbon-Parma, født 17 Okt. 1894.

Aage, født 10 Juni 1887, Prins, Greve af Rosenborg, død 29 Febr. 1940, formælet 17 Jan. 1914 med Grev Calvi di Bergolos Datter **Mathilde**, Prinsesse, Grevinde af Rosenborg, født 17 Sept. 1885. **Erik**, født 8 Nov. 1890, Prins, Greve af Rosenborg, formælet 11. Febr. 1924 med Mr. Fred. Booths Datter **Lois**, født 2 Aug. 1897, død 26 Febr. 1941. Ægteskabet opløst 12 Febr. 1937.

Viggo, født 25 Dec. 1893, Prins, Greve af Rosenborg, formælet 10 Juni 1924 med Dr. med. James O. Greens Datter **Eleanor**, Prinsesse, Grevinde af Rosenborg, født 5 Nov. 1895.

Juleblomsterne.

Af P. Tolderlund-Hansen.

De Blomster er visne nu

Men hun ser forbi ham ud paa Gangen.

„Goddag, Skat!“ Hendes Stemme lyder stille og kaldende. Han sætter sig ved Siden af Sengen. Han prøver at fange hendes Øjne, men hendes Blik er gledet hen mod Blomsterne. De røde Roser ligesom fanger hele Billedet i Hospitalsværelset. „Er de ikke kønne“, spørger hun og lader en Haand glide nænsomt henover en af de bristende Knopper. „De er fra Knud, hvor er det rørende af ham, — ikke?“

„Jo“ svarede han og tager Indpakningen af en Æske Chokolade, han har med til hende.

„Tak“, siger hun klangløst. „Du er da ikke skinsyg?“

Han prøver atter at fange hendes Øjne. „Hvorfor

BLOMSTERNE staar og lyser varmt og dugfriskt paa Bordet ved Siden af Sengen; en stor Buket mørkerøde Roser. Paa denne Aarstid!

Bjarne Hammer ser det i samme Nu, han træder ind, og det glade Smil, han tvang frem, idet han aabnede Døren, bliver træt og uden Lys.

Hans Hustru drejer Ansigtet. Ogsaa hun smiler, et nervøst, lidt sygt Smil.

skulde jeg være det, jeg mener, det har jeg jo ingen Grund til!“

„Selvfølgelig ikke“, svarer hun og aabner langsomt Chokoladeæsken. „Der er da intet i, at en gammel Ven sender een Blomster til Jul, . . nu er det vel ikke det søde Stads, jeg fik i sidste Uge?“ Hun ser kritisk paa et Chokolade-stykke.

„Det var det bedste jeg kunde faa“, svarer han træt og søger efter en af hendes slanke Hænder, men hun trækker den lempeligt til sig.

Hun har lagt sig tilbage i Puderne, og han sidder og ser paa hendes Ansigt. Han holder meget af det Ansigt, og han kan lide at lade sine Hænder glide gennem hendes krøllede, mørke Haar. Hvor ofte har han ikke, naar han var træt om Aftenen, haft Lyst til at glemme alting og have sit Hoved hvilende ind mod Karins Skulder. Det er saa sjældent, det er sket. Han har aldrig kunnet forstaa, hvorfor der ikke har været Mulighed for fuld Forstaaelse mellem dem, for han holder jo af hende og gør alt for hende. Men hun har jo ogsaa været syg . . . ja, hun er syg.

„Sid dog ikke der og glo paa mig“, siger hun pludselig irriteret, og han tager Blikket bort fra hende. Han begynder at fortælle løst og fast fra Kontoret i Musikforlaget. Han fortæller ogsaa om nogle nye Melodier, han arbejder med. Hun hører efter og siger engang imellem en Bemærkning. Hun ler lidt, da han fortæller om en barok Situation, der indtraf nogle Dage før paa Forlaget. Han smittes af sin Fortælling og bliver ivrigt og glemmer et Øjeblik, at han er usandsynlig træt og ligeglad med det hele.

Han bliver en lille Timestid, som han plejer at gøre det. Gang paa Gang maa han se paa de røde Roser, Knud

har sendt. Det er tidligt at sende Roser, hvis det skal være en Julehilsen. Der er jo næsten en Uge til Jul, og i Overmorgen kommer Karin hjem, saa hvorfor sende Blomster til Hospitalet. Knud maa være meget betænksom. Bjarne Hammer har kun set Karins gamle Ven et Par Gange, men han har ikke haft vanskeligt ved at danne sig et Indtryk af ham. Knud er Repræsentant i Malkemaskiner og tjener store Penge. Han har Raad til at gaa flot klædt, og skal man tro blot en Del af hans Beretninger, lever han det meste af sin Tid paa Restaurationer. Det maa være disse Beretninger, der lokker Karin. Det maa være en Illusion, naar hun tror, at det er Mennesket Knud, hun bryder sig om. De har været borte fra hinanden i adskillige Aar, og da Karin kendte ham, var han et ungt Menneske paa en Snes Aar. Han gik dengang paa en Handelshøjskole, og han levede sit Liv paa den eller paa sit Værelse hos en Onkel i Byen. Bjarne Hammer kan udmærket forestille sig, at Karin og Knud, unge og nye overfor en Bys Forlystelsesliv, har haft nogle glade Dage sammen. Men Karin tror aabenbart, at den Slags kan genoplives. Hun glemmer, at man bliver ældre og stiller andre Fordringer til Livet ... og til den, man skal leve Livet med. Han har søgt at forklare hende det, men det har været forgæves.

Det er ikke nok for hende, at han om Aftenen sidder ved Flyglet i deres Hjem, og han lader Melodierne glide ud i Stuen, yndefuldt eller inciterende, leende eller grædende. Det er hende heller ikke nok, at han siger: „Skal vi gaa en Aftentur i Ørstedsparken eller ud paa Langelinie?“ Hun ler koldt og siger træt: „Det er ikke til at holde ud stadigt at se de samme Steder“. Han foreslaar Biograf-ture, at de spiller Skak, at de hører Radio ... men ingen

af Delene er til at holde ud, for det er stadig det samme. De første Aar, de var gift, fandt han paa nye Ting, nu kan han ikke længere.

Saa blev han klar over, at hun manglede et Barn om sig, og de talte alvorligt sammen, og hun gik til Læge. Og nu har hun saa gennemgaaet den store Operation og skulde være lykkelig. Men hun er det ikke. For Knud er dukket op. En af Skæbnens lunefulde Tilbøjeligheder bragte Knud ind i deres Tilværelse i det helt forkerte Øjeblik.

Saadan føler Bjarne Hammer det i hvert Fald.

Netop Dagen før Indlæggelsen løb de paa ham paa Gaden. Der gled et Skær af ungpigeagtig Lykke henover Karins Ansigt. Hun fortalte Knud om den forestaaende Indlæggelse, og han lovede at besøge hende. Det Løfte har han holdt. Han har sikkert besøgt hende omtrent hver anden Dag. Bjarne Hammer synes i hvert Fald, at han har hørt hende fortælle om Besøg af Knud hvert Øjeblik. Selv er han kun en eneste Gang truffet sammen med Knud, saa Knud maa formentlig omhyggelig undgaa de Tider, han vælger. Karin ligger paa Eneværelse, saa de kan se til hende det meste af Dagen.

Det var Karins udtrykkelige Ønske at komme paa Eneværelse og Bjarne efterkom Ønsket. Hun burde vide, at det vil koste ham mange Penge, og at han maa slide uhyre meget for at kunne betale det, men tilsyneladende har hun ikke tænkt paa det. Hun venter, at han hver Dag kommer med Gaver til hende, og det gør han.

Bjarne Hammer har staaet lænet op mod Vindueskarmen og har stadig sludret med hende, og Tiden er løbet. Hun ser ogsaa lidt gladere ud, end da han kom, og

han gaar over til hende og lader en Haand glide over hendes Kind og gennem hendes Haar.

„Jeg glæder mig saa meget til at faa dig hjem igen“, siger han.

Hun ser bort. Hendes Blik er saa bedrøvet, at det gør ham ondt. Han sætter sig stille paa Sengekanten og tager hendes Ansigt mellem sine Hænder. Han tvinger hende til at se op paa sig, men hun slaar hurtigt Blikket ned. Han kan ikke forklare, hvorfor han holder saa meget af hende, for naar han tænker det fornuftsmæssigt igennem, har han ikke megen Grund til at være tilfreds med hende, som hun har opført sig under sin Sygdom. Men hun er for ham et stort Barn, der er umuligt, et stort Barn, han elsker

Han lader Hænderne glide ned paa hendes Skuldre og ser, at nogle Taarer pibler frem under hendes mørke Øjenvipper.

„Kæreste“, siger han forfærdet, „du maa dog ikke være ked af det, vel?“

Han hører hende hviske et kvalt „Nej“, men Taarerne træder nu tydeligt frem. Han slipper hende og sidder lidt og stirrer frem for sig.

„Vi er saa forskellige“, hvisker hun.

Han svarer intet. De er forskellige. Hun er langt yngre end han. Hun er næppe fireogtyve, og han er femogtredive og har allerede graasprængte Tindinger; han er Voksen, hun er endnu Barn Han drejer sig og ser ned mod hende. Hans Øjne fanger hendes, der er slørede af Graad og Skuffelse. Han aner hendes drengede Skuldre under den grove Hospitalsnatkjole, og han ser hendes

slanke, velskabte Skikkelse tegne sig under Sengens Tæppe.

„Jeg vil kun, at du skal være glad“, siger han tøvende og langsomt, „... uanset hvordan du vil have det.“

Han kysser hende og forlader fortunlet og tanketom Stuen.

— — —

Han henter hende i Bil to Dage senere, og hun græder, da hun siger Farvel til Sygeplejerskerne, der har været saa søde imod hende. Hun græd ogsaa, da de tog imod hende otte Uger før.

Deres moderne Stuer ser lyse og indbydende ud. Bjarne Hammer har pyntet op med Gran og Lys. og Pigen har faaet Paalæg om at servere en pæn Middag.

Da de sidder ved Middagen mærker Bjarne Hammer pludselig, at Karin lægger sin Haand i hans. Der gaar en Følelse af Lykke gennem ham, og han tager hendes lille spinkle Haand i sine og smiler over til hende. De har ikke talt om deres Forhold, siden han sad paa hendes Sengekant for et Par Dage siden. Nu smiler ogsaa Karin og hvisker: „Jeg er dum, Bjarne, det er det hele.“

„Det er anden Gang, vi har vore Hvedebrødsdage,“ siger Bjarne Hammer, da Karin den Aften hviler ved hans Side og hun tillidsfuldt og kærligt stryger ham gennem Haaret.

— — —

Karin er nervøs og oprevet, da han kommer hjem næste Aften. Han er frygtelig skuffet. Hele Vejen hjem gik han og fløjtede muntre Melodier og glædede sig til at finde Karin munter og glad. Han er hurtigt klar over, at der er sket noget, men han lader som intet.

Da de har spist, og de sidder i Radiohjørnet hver

med sin Aftenavis, siger Karin henkastet: „Knud ringede forresten, om jeg vilde med ud i Morgen, men jeg sagde selvfølgelig nej.“

„Er du for træt til at gaa med?“ spørger hendes Mand, tilsyneladende henkastet.

Hun ser op og lader Avisen synke.

„Nej, men du vil ikke synes om det!“

„Jeg synes, du skulde gaa med.“ Hans Stemme lyder fast.

Der kommer Liv i hendes Øjne. „Du synes det virkeligt, aah, du er sød . . . jeg trænger saadan til at komme ud . . . og vi kommer jo saa sjældent ud“.

„Mine Indtægter er jo heller ikke som Knud Tommers; desuden har jeg Hjem og Kone, men han har kun sine Hoteller, saa det er maaske forklarligt . . .“

Karin ser fornærmet ud. „Du er altsaa skinsyg og kan ikke unde mig en glad Aften.“

Han ser alvorligt over paa hende: „Jeg synes, det er udmærket, hvis du gaar med. Fordi man er gift, behøver man dog ikke at føle sig som i et Kloster.“

„Saa telefonerer jeg“, siger hun langsomt og stirrer tankefuldt forbi ham.

— — —

„Ha' en Drink?“, siger Knud Tommers, da han aabner Døren fra sit Hotelværelse og ser Bjarne Hammer staa udenfor.

„Nej Tak“, svarer Hammer høfligt, „men jeg vil gerne tale med Dem et Øjeblik.“

Tommers er blevet rød i Ansigtet. Situationen er generende. Tre af hans Kolleger sidder og spiller Kort sammen med ham, og der er fyldte Whiskyglas paa Bordet. Og det er midt paa Eftermiddagen. Men Tommers

prøver at lade som intet. „Hør, Gutter, stik ind til Thomsen og spil videre, jeg skal bruge Repræsentationslokalerne.“ Kollegaerne rejser sig og vandrør lidt usikkert ud. Der ligger en hvid Taage af Tobaksrøg i Stuen. Tommers lukker et Vindue op og gør Undskyldning, men de fejrede en Kollegas Jubilæum og saa videre.

Bjarne Hammer har staaet og betragtet den anden. Tommers er elegant klædt, i hvert Fald dyrt. Han er i et brunligt Sæt Tøj med Lommetørklæde og Slips i afstemt Farve dertil. Alt er nyt og ulasteligt.

Tommers søger at rydde lidt op. Det er sgu' ikke saadan, naar man bor paa Hotel. Da den værste Røg er trukket ud fra Værelset, lukker han hidsigt Vinduet. Fandens til Ventilation paa saadan et Hotel.

Hammer har intet sagt. Han har roligt sat sig tilrette i Stuens eneste Lænestol, saa hans Vært maa sætte sig paa en Divan. Den er ubehagelig at sidde paa og giver uvilkaarligt Mindreværdskomplekser. Tommers vilde ønske, han sad i Lænestolen. Han ser Bjarne Hammer med et stille, uudgrundeligt Smil trække sine Handsker af og lægge dem ovenpaa sin sorte Hat, han har skudt hen paa Bordet. Tommers maa indrømme, at Karins Mand ser smuk ud, men han er ved at blive gammel, tænker han trøstende. Selv er han endnu ikke fyldt tredive, og bortset fra en Tendens til Fedme, bærer han sin Alder værdigt.

Endelig taler Bjarne Hammer. Han betragter sine smidige Hænder, mens han former Ordene, og engang imellem gør han en Bevægelse med Hænderne, som han slog en Akkord an paa sit Flygel.

Han smiler let. Det kan enten betyde Resignation

eller Ironi. „Jeg kommer til Dem, Tommers, fordi De ejer noget, jeg ikke har — og De er jo Forretningsmand, saa jeg vil spørge, om De vil sælge...?“

Knud Tommers aander tilsyneladende lettet op. Hans

Kort sagt: Gift Dem med hende ...

Forretningsinstinkt er vaagnet op af Kortspildvalen. „Ja, jeg gaar aldrig af Vejen for en Handel... men hvad har jeg, De mangler... for det er vel ikke Malkemaskiner?“

Hammers ser ud af Vinduet. Den kølige Decemberdag er ved at være forbi. Det er halvmørkt udenfor. „De har Ungdom og Charme, ... det har jeg ikke... og De kan lide min Hustru. Jeg ved jo, at De jævnligt har besøgt hende paa Hospitalet, sendt hende Bøger og Blom-

ster, og nu har De inviteret hende ud... jeg tror, hun synes rigtig godt om Dem, saa jeg vil gaa lige til Sagen. Kort sagt, gift Dem med hende.“

Den unge Mand overfor ham sidder og stirrer underligt fjoget frem for sig, men saa ler han forceret. „En god Spøg, nej, saadan er Karin ikke.“

„De har gjort Indtryk paa Karin. Jeg indrømmer, at det maaske mere er Deres flotte Vaner end Dem selv, Karin kan lide, men jeg giver Afkald paa hende. Det er dyrt at have Hjem og Kone; det koster mindst 12.000 Kr. om Aaret, og jeg har svært ved at slæbe dem sammen. Der bliver ikke meget til ekstra Fornøjelser, saa jeg vil meget hellere have, at De gifter Dem med Karin.“

Knud Tommers sidder tavs og famler med en Haand henover Divantæppet. „Jamen hun kan skam godt lide Dem.“

„Maaske, men naar De er blevet gift med Karin, saa kan jeg faa Raad til at invitere hende ud, være flot, sende røde Roser, og saa vil hun blive ved med at holde af mig... som det nu udvikler sig, glider hun fra mig. Og De elsker hende naturligvis, De hører jo ikke til min kyniske Type, der kan se bort fra den gammeldags Kærlighed, vel? Herregud, vi er da moderne Mennesker, ikke?“ Hammer ler hjerteligt og tager uden videre et Glas og skænker Whisky og Vand op, navnlig Whisky.

„Jeg kan jo tænke over det“, mumler Knud Tommers og sænker sine Vatskuldre i tavs Grublen.

„Ja, gør det, og mor Dem godt i Aften med Karin, hun er en sød Pige.“ Han rejser sig og trækker Handskerne paa. Tommers har intet at tilføje. Han ler lidt genert, da de skilles.

— — —

Hun er lidt skuffet over, at han vil i Biografen. Men der gaar saadan et godt Stykke i „Metropol“, og desuden har han lidt ondt i Halsen, saa han synes, det er bedst med Biograf. Hun havde tænkt sig, at de skulde have spist Middag paa „Kong Frederik“ og bagefter have været paa en Danserrestaurant, men det bliver til Biografen.

Engang imellem under Forestillingen lader hun sin Arm glide over mod hans, men han mærker det tilsyneladende ikke. De spiser senere et Stykke Smørrebrød paa en Restauration og danser ud paa Aftenen i en ny Restauration, som de først finder efter lang Tids Søgen. Knud Tommers er lidt forceret, og ind imellem er han aandsfraværende. Hun prøver at faa en Samtale i Gang, og da det mislykkes, vil hun have ham til at fortælle nogle sjove Historier. Bjarne fortæller aldrig den Slags Historier, men han kan vel ingen. Knud hører saa meget i Togene.

Men han sidder blot og ser frem for sig og siger ikke ret meget. Ud paa Aftenen, da der ikke er længe til, at Restaurationen lukker, siger han pludselig: „Det er egentlig en mægtig flink Mand, du har . . ., hvad skulde du da have gjort uden ham . . ., er det ikke dejligt at sidde hjemme og høre ham spille?“

„Jo-e, det er saamænd meget rart“. Hun ser lidt overrasket over paa ham.

„Ja, jeg mener, det skal andre Folk give Penge for at høre . . . og I har et Hjem, det maa være mægtig rart.“

„Det er det vel!“ Hun forstaar ikke, hvor han vil hen. Saadan er Knud ellers aldrig.

„En anden Stodder solder jo det hele op . . . og saa har man endda Forskud hos Firmaet for halvanden Maaned.“ Han ler hen for sig.

Hun svarer ikke, men ser ned paa Scenen, hvor Orkestret spiller. Lyset mod dem sendes ned fra kraftige Projektører i Loftet, og dets stærke, skiftende Farver skærer i Øjnene.

„Karin, nu jeg har været sammen med dig, saa synes jeg, at jeg egentlig er en skidt Fyr . . .“ Han ser ned for sig, og hun kan ikke undgaa at forstaa, at han mener, hvad han siger.

Pludselig ser han op, og han har noget af Drengeblikket, hun husker hos ham fra gammel Tid. „Jeg er jo bare en af den Slags, der gaar og krammer Hotelpigerne . . .“ Han ser straks ned igen, da det er sagt.

„Knud“, udbryder hun, som om han har fornærmet hende.

Men han fortsætter udfortøvet, nu han er i Gang. „Da vi var helt unge, var det noget andet, men nu . . ., hvis jeg skal giftes, saa skal det være med en, der er ligesom jeg, for jeg vil kunde gøre, hvad jeg har Lyst til.“ Han gør en Pause og tegner med en Teske henover Dugen. „Saadan ligger de t“, føjer han eftertænksomt til.

Han betaler, og de gaar ud paa Gaden. Karin fryser. Det er ogsaa uforsigtigt af hende at gaa ud saa hurtigt efter Udskrivningen fra Hospitalet, men hun kunde ikke modstaa Indbydelsen fra Knud. Hun finder det latterligt nu bagefter.

En Taxa glider frem, og Knud Tommers standser den. De stiger tavse ind, og han forlanger, at de køres til hendes Adresse.

„Er der ikke noget, jeg kan hjælpe dig med, Knud?“ siger hun ud i Tusmørket.

„Jeg klarer mig sgu' nok“, mumler han, og efter et Øje-

bliks Betænkning, siger han leende: „Der er jo Piger nok.“

Hun siger ikke mere, inden de naar hendes Gadedør, og hun siger Farvel og Tak for i Aften.

„Vil du med en anden Aften?“, spørger han.

Hun ser forskrækket op. „Jeg er bange for, jeg bliver for træt. Jeg er meget træt i Aften.“

Han rækker hende Haanden og mumler. „Det var et Held, for jeg flytter til Aalborg.“

„Ja, saa var det jo heldigt, men ha' det rigtig godt, Knud!“

„I lige Maade . . ., hils din Mand.“

„Jatak. Godnat.“

„Godnat du!“ Deres Hænder mødes, og lidt efter glider han bort i Bilen.

Hun bliver staaende paa Fortovet og venter, til Bilen er helt borte. I Gadens Stilhed hører hun Lyden af Klaverspil. „Bjarne“ tænker hun. „Elskede Bjarne“.

Hun lukker sig stille ind. Han sidder ved Flyglet i Skjorteærmer og spiller. Et halvtfyldt Nodeblad staar foran ham. Han standser nu og da og gør et Notat, og saa lyder hans klangfulde Klaverspil igen. Hun lister sig hen og stiller sig bag ham. Saa lader hun sine Fingre glide ind i hans Haar og knuger hans Hoved mod sit Bryst. „Elskede Bjarne“, hvisker hun, og indeni hende er der noget, der hulker.

Han lukker Øjnene og spiller videre. Først da der er gaaet lang Tid, standser han sit Spil og rejser sig. Uden at sige hinanden noget, gaar de Arm i Arm gennem Stuerne ind mod Soveværelset. I Gennemgangen ved Køkkenet ser de, at der er Lys i Pigens Værelse. Og Karin

standser et Nu og siger gennem Døren. „Ingeborg, vil De ikke i Morgen smide de røde Roser, jeg havde med hjem fra Hospitalet, i Skraldespanden. Vi skal have friske Blomster i Stuerne til Jul.“

Da de staar i Soveværelset gemmer hun sig ind til ham, og han lægger beskyttende sine Arme omkring hende og knuger hende fast ind til sig.

„Jo“, siger hun stille, „de Blomster er visne nu.“

Den tyske Mindesten ved Hoptrup.

Af Gaardejer Jes Jessen, Marstrup.

Den 1. April 1920 udsendte jeg som Kommuneforstander for Marstrup en offentlig Bekendtgørelse, der ligeledes blev udsendt af Kommuneforstanderen i Hoptrup, saalydende:

Ejeren af eller Bestyrelsen for den tyske Mindesten ved Hoptrup Kirke anmodes herved om at lade samme fjerne inden 10. Maj; i modsat Fald vil Sognets Beboere fjerne samme, da den i sin Tid trods Protest blev rejst paa Kirkens Grund.

Denne Bekendtgørelse havde en lang Forhistorie, ja helt tilbage til 1849 gik den.

Ved et Sammentræf af en Række ulykkelige Omstændigheder lykkedes det 7. Juni 1849 nogle slesvig-holstenske Friskarer at slaa en Afdeling af 3. Reservejægerkorps tilbage ved Hoptrup. Korpset fik derefter Øgenavnet „Hoptrup Harer“, men det blev ikke længe siddende, for nogle Uger senere kæmpede 3. Reservejægerkorps saa tappert ved Ullerup i Sundeved, at Kong Frederik VII sagde: „Har man før kaldt Jer Hoptrup Harer, saa skal I fra nu af hedde Ullerup Jægere!“.

Saa gaar vi frem i Tiden. I Hoptrup og Marstrup ejedes de største Gaarde af Hjemmetyskere. Disse var i Reglen fredelige nok, men der kom indvandrede Rigstyskere ikke blot paa den store Domænegaard Pamhule, men ogsaa paa to andre store Gaarde, og disse Tyskere — en af dem hed Ulrich von Grafolowsky — tilrev sig Førerskabet, og saa var Freden forbi.

I 1898 stillede Tyskerne bl. a. Krav om et vist Antal tyske Gudstjenester. Sognets Præst, den bekendte Pastor Tonnesen, der vel var tysksindet, men altid gik stærkt ind for det danske Sprog Ret i Nordslesvig, modsatte sig dette Krav og støttedes heri af Biskop Kaftan. Man fik dog forhandlet sig til Rette, saaledes at Præsten een Søndag om Maaneden skulde holde tysk Gudstjeneste Kl. 11, efter at den danske Gudstjeneste var afsluttet.

For at drille Pastor Tonnesen, til hvem Tyskerne under alt dette var kommet i et stærkt Modsætningsforhold, besluttede de paa Brudepladsen foran Hoptrup Kirke at rejse en Mindesten for de slesvig-holstenske Frikorps Sejr den 7. Juni 1849. Man fik først Hoptrup Kommuneraad til at vedtage, at Pladsen tilhørte Kommunen og ikke Kirken. Menighedsraadet protesterede, og da det sivede ud, hvad Hensigten var, — man havde søgt at hemmeligholde Planen om et „Denkmal“ — anlagde Menighedsraadet Proces for at væрге sin Ejendomsret til Brudepladsen. Men midt under det hele ankom Stenen og den blev rejst Søndag den 7. Juni 1914, altsaa paa 65 Aars Dagen for Træfningen ved Hoptrup, medens der var Gudstjeneste inde i Kirken. Det blev ikke til megen Andagt den Formiddag!

„*Gefecht bei Hoptrup 7. Juni 1849*“ stod der paa Mindestenen, men Danskerne opfattede det saaledes, at det ikke blot var den tyske Sejr i Treaarskrigen, den var rejst til Minde om, men den stod som en Haan mod Befolkningen. Pastor Tonnesen lod nogle Dage senere afholde et Protestmøde i Kirken, hvorefter der blev indledet Disciplinærundersøgelse imod ham. Sagen trak i Langdrag, og Krigen brød ud. I Juli 1914 fik en Mand en Bøde paa 10 Mark, fordi han havde spyttet paa Stenen. Siden spyttede

vi, naar vi kom forbi, altid til den anden Side. Det var gratis.

Da Afstemningen i 1920 var vel overstaaet og Landet om kort Tid igen vilde blive dansk, udsendte Kommune-
forstanderne i Marstrup og Hoptrup den ovenfor gengivne
Bekendtgørelse.

Ingen Ejer eller Bestyrelse meldte sig eller traf For-
anstaltninger til at fjerne Stenen. Den 10. Maj skred vi
saa til Værket. En stor Del af Sognets Beboere samt det
første Pigehold paa Hoptrup Højskole var til Stede ved
Kirken, da Stenen faldt. Det kostede flere Timers Arbej-
de at faa den væltet, for Kolossen vejede 36.000 Pund. Da
den endelig faldt over paa de tilrettelagte Ruller, blev
fire stærke Heste spændt for. Meningen var nemlig, at
Stenen skulde slæbes over i den nærliggende Sandgrav,
men uagtet baade Folk og Fæ gjorde deres bedste, var
Stenen ikke til at rokke. Vi var iøvrigt saa høflige umid-
delbart efter Faldet at telefonere til Amtsforsanderen, at
nu var Stenen faldet og laa til Disposition. En tysk Advo-
kat fra Haderslev ankom skyndsomt og lod optage Proto-
kol over den skete Selvtægt, men vi hørte ikke noget til
Sagen siden.

Da vi altsaa ikke kunde faa Stenen kørt væk, foreslog
et snildt Hovede, at der skulde indrømmes Bestyrelsen,
hvis Navne vi fandt paa et under Kolossen indmuret Doku-
ment, en Frist til at hente Stenen; var den ikke fjernet in-
den Fristens Udløb, skulde den slaas i Skærver. Den om-
stridte Sten, der var rejst for at haane den danske Be-
folkning, havnede dog hos en Stenhugger i Haderslev,
der lavede Gravstene af den.

Min Chef.

Af Hans Severinsen.

Det lyder maaske lidt fantastisk, men jeg kan vældig godt lide begge mine Chefer — det er en Agenturforretning med Oplag, i hvilken jeg er ansat paa Kontoret.

Hr. Hansen — det er den ene af dem — er meget humoristisk anlagt, ja, han er ligefrem talentfuld i den Retning, han optræder sommetider for Bogholdersken Frøken Ludvigsen og mig herinde paa Forkontoret, saa selv den tørre Frøken Ludvigsen ler hjerteligt.

Hr. Hansen har været Repræsentant alle sine Dage og tager sig osse af en Del af Forretningen her, besøger Kunderne, medens Kompagnonen har Kontoret under sig. Vi ser som Regel kun Hr. Hansen et Smut om Eftermiddagen lige før Lukketid og saa hele Lørdagen, og det er gerne den Dag, han optræder for os, fortæller Brandere og efteraber de Kunder, han besøger, hvad der jo ganske vist ikke er helt fair af ham overfor de Mennesker, Firmaet dog tjener sine Penge ved — men morsomt er det. Jeg kender flere af disse Kunder gennem Telefonen, og jeg maa sige, at Hr. Hansen træffer deres Udtryksmaade lige paa en Prik, og dertil kommer saa, at han tillige karikerer deres Optræden, hvad jeg jo ganske vist ikke kan kontrollere, da jeg ikke har set de Kunder, men han gør det i alt Fald vældig morsomt.

Naa, jeg vil nu ærligt tilstaa, at Hr. Hansen sjældent er helt, hvad man kan kalde: appelsinfri. Vi har nemlig Agentur her paa Pladsen for en berømt skotsk Whisky, og det kan man tydeligt mærke paa Hr. Hansen — navnlig

om Lørdagen — men hvad, han er ugift og kan vel gøre, hvad han vil — forøvrigt er han vistnok en noget vidtløftig Fyr, ikke helt fin i Kanten, men det er jo ikke noget, der kommer os ved paa Kontoret. Vi passer vort Arbejde og morer os, naar han optræder, det er den eneste Oplevelse vi har i Dagens kedelige Trummerum.

Min anden Chef hedder Phillip Larsen, og det er Hr. Hansens diametrale Modsætning. Han er alvorlig og pinlig punktlig med Arbejdet og absolut ædruelig — jeg tror ved Gud ikke, han nogensinde har smagt den Whisky, han dog selv er Repræsentant for her paa Pladsen.

Den morsomme Hr. Hansen er lille og svær og ikke helt ung, men Hr. Larsen er høj, mørk og slank og ser næsten drenget ud ved Siden af Hr. Hansen. Hr. Larsen er indtraadt i Firmaet for et Par Aar siden, hvor det kneb for Firmaet økonomisk. (Hr. Hansen bruger alt for mange Penge i sit Privatliv, men det er der vist nu sat en Stopper for).

Jeg er Korrespondent i Firmaet og skriver Brevene efter Hr. Larsens Diktat. Han har saadan en smuk Stemme, som jeg godt kan lide, jeg tror, han kunde komme til at synge godt, dersom han fik Stemmen uddannet. Han er altid høflig overfor mig omend lidt overlegen eller maaske nærmere distrahit, som om han ikke ser mig, men han dikterer aldrig hurtigere, end jeg nemt bagefter kan oversætte mit Stenogram. — Jeg tror, han inderst inde er rar. Jeg sagde osse en Dag til Frøken Ludvigsen, at jeg syntes, han havde smukke Øjne og en flot Skikkelse. Hun tog sine Brilller af og pudsede dem og sagde, at saadan noget lagde hun aldrig Mærke til — men jeg tænkte paa, hvad Ræven havde sagt om Rønnebærrene.

At han ikke er helt blind for Paavirkning fra det andet

Køn, fik jeg Bevis paa en Dag, hvor jeg havde faaet en Kjole paa, der lige var vasket og derfor krøbet vældig ind. Jeg var sent paa den den Morgen og havde ikke Tid til at skifte igen, det maatte gaa, som det kunde, men jeg erkender, at Kjolen *var* blevet kort, den naaede næppe under Knæene. Det generede mig nu ikke, før jeg skulde ind til Hr. Larsen og tage nogle Breve. Da jeg sad i Stolen overfor ham, opdagede jeg først rigtigt, hvor Kjolen var krøbet. Jeg trak ihærdigt ned i den, men lige meget hjalp det. Nu tør jeg nok selv sige, at jeg har pæne Ben og naar saa dertil kommer, at jeg havde mine nyeste flortynde Silkestrømper paa, ja, saa synes jeg ikke Synet kunde være uudholdelig for nogen. Hr. Larsen gik op og ned ad Gulvet og dikterede, og jeg maa vedkende, at hans Blik under hele Diktaten ikke veg fra mine Pusselanker — men jeg var glad for det alene af den Grund, at det beviser, at han ikke er nogen hel Træmand — selv om jeg ikke oftere skal distrahere ham, under vort Arbejde, med for korte Kjoler.

Ved en Tilfældighed, (for det var en Tilfældighed), kom vi til at gaa sammen ned ad Trappen en Eftermiddag efter at have lukket Kontoret. Han smilede aandsfraværende til mig, men pludselig kom der Liv i hans Øjne, han saa virkelig, at der gik et Væsen ved hans Side. Jeg tror, han gik og tænkte Forretning, det kan Mænd nemlig blive lige saa „aandede“ af som af at være Professor, er jeg sikker paa.

„Vi skal vist samme Vej, Frøken Poulsen“, sagde han, og det var virkelig helt intelligent sagt, „De bor jo osse ude paa Østsiden“.

„Ja, det gør jeg“, sagde jeg.

Paa Turen underholdt han mig med Forretninger,

hvad der jo er yderst interessant, naar man lige er færdig paa Kontoret og skal holde fri den Dag. Det var angaaende nogle store Ordre fra nogle nye Kunder, og jeg tror nok, jeg svarede ret aandsfraværende derpaa.

Der havde ellers været nok at tale om. Vi stod lige foran Sommeren, Bøgen havde for faa Dage siden foldet sine Blade ud og var endnu smuk lysegrøn, og i Haverne og Anlæggene stod stadig højstilkede Tulipaner jomfruelige, uberørte i deres kølige og fornemme Knejsen.

Han havde Gudskelov standset sin Snak om de kedelige Kunder og deres lige saa kedelige Ordre. Vi kom til et Anlæg, som vi skulde igennem paa vor Vej. Der var vidunderligt derinde i disse første Sommerdage. Han spurgte mig, om vi skulde sætte os lidt paa en Bænk, og det havde jeg slet ikke noget imod.

Jeg tror, det var de sunde, solbrændte Børn, der legede omkring os, der fik os til at tale om Sommerferier, for pludselig var vi langt inde i Minder om forgangne Somre, hvor vi havde ferieret paa Landet. Vi sad ved Gud og pjadrede og fnisede som et Par opløbne Skoletøse, der søgte at overgaa hinanden i deres Oplevelser, men pludselig holdt jeg Bøtte — eller rettere jeg tror, Munden blev staaende smukt oval aabent paa mig, for jeg lyttede intenst til, hvad han fortalte fra en Ferie, hvor han som 13-Aars Dreng havde været paa en Bondegaard. Hvad han havde bedrevet af Skarnsstreger der, var simpelthen horribelt — at den Bondegaard eksisterer endnu efter den Medfart, er et Guds Under. Tænk, at vores stille, punkt-lige Chef har været en saadan Skarnsunge — men hvor det glæder mig. Han havde slaaet Ruder ud i den Bondegaard, og han havde bundet Karlene fast til deres Senge under Middagshvilen, han havde sat Vandkander over Dø-

rene, saa det regnede paa Pigerne, naar de gik ud — selv Madmoder og Husbond var det gaaet ud over, til Slut havde en af Karlene, der aabenbart ikke havde haft humoristisk Sans, givet ham en forsvarlig Endefuld med en Rebende og faaet sat en Stopper for de allerværste Skarnsstreger.

Hr. Larsens Øjne skinnede endnu af tilbageholdt Mor-
skab — det var som at sidde med en stor Skoledreng, der
jublende fortalte om alle sine Spilopper.

„Det er artige Ting, jeg hører om Dem“, sagde jeg næ-
sten forarget.

Han saa en lille Smule skamfuld ud.

„Ja, det er maaske ikke saa helt pæne Ting“, indrøm-
mede han.

Jeg lod ham ikke mærke med, at jeg ligefrem rystede
af tilbageholdt Latter. Men tænk, hvor denne lille Ople-
velse her i Parken har sat ham i et helt andet Lys hos mig.
Før saa jeg kun i ham en kølig, tilbageholdende og yderst
korrekt Forretningsmand — for Eftertiden vil han altid
staa for mig som en opløben 13 Aars Knægt med sol-
brændte, forslaaede Knæ ifærd med at sætte en Vand-
kande over en Dør for bagefter fra sit Skjulested at more
sig højlydt over en stakkels Pige, der pludselig blev udsat
for Vandkandens Brusebad.

Naa, vi maatte jo hjem. Han boede hos sin Moder i en
lille Lejlighed her i Nærheden, og jeg skulde til mit kedelige
Pensionat og bagefter hjem paa mit Værelse. — Han *har*
nu en pæn Skikkelse, selv om Frøken Ludvigsen ikke kan
se det, jeg lægger rigtigt Mærke til det, naar jeg gaar her
ved Siden af ham — og som den Mands Tøj dog sidder
godt og altid diskrete Farver.

Vi tog Afsked med hinanden udenfor Anlæget. — Det

blev saa tomt, da han gik, forekom det mig, men jeg tror nu osse Solen forsvandt bag Husene i det Øjeblik. Det er jo snart Aften.

Men det var nu, som om mit triste Pensionat var mere trist denne Aften, end det nogensinde før har været, og det siger ikke saa lidt, men maaske det i nogen Grad skyldes, at ingen af de to Retter, vi fik serveret, var min Livret.

Hjemme paa Værelset var der ikke bedre, og dog mener jeg ellers selv, at jeg har det hyggeligt der.

Jeg ved ikke, hvorfor mine Tanker stadig blev ved med at kredse om Hr. Larsens Person og vor Spadseretur i Eftermiddag, men det maa vel være, fordi jeg morede mig saa meget over hans Fortællinger om Feriedagene. Jeg var blevet besat af en Rastløshed, som jeg synes, jeg kun kunde finde Udløsning for ved at gaa i en Biograf, hvorfor jeg tog mit Tøj paa og gik min Vej igen.

Jeg saa en Film med henrivende Elskovscener — og underlig nok, min Rastløshed blev blot værre og gik først over, da jeg kom i Seng og endelig langt om længe faldt i Søvn.

Jeg forstaar ikke, hvorfor jeg Dagen efter var besat af en grænseløs Usikkerhed hver Gang, jeg var inde hos Hr. Larsen for at skrive Breve. Jeg plejer ellers at have Ord for at være temmelig selvsikker, nærmest storsnudet, siger nogle af mine „bedste“ Veninder.

Jeg skrev ogsaa fejl flere Gange og kunde ikke følge med i Diktaten, men min Chef opdagede heldigvis ikke noget, han var som altid korrekt og venlig overfor mig.

Efter Lukketid, da jeg stod ude i den lille Entré ved Spejlet for at give Læberne en Omgang, kom han pludselig ud til mig.

Jeg blev atter ganske usikker, tror næsten, jeg faldt helt sammen. — Jeg har da ved Gud ogsaa altid kunnet se Folk lige i Øjnene uden at rødme — men det kan jeg altsaa ikke mere.

Jeg tror, han opdagede min Usikkerhed, for han smilede en lille Smule, saa spurgte han mig, om jeg kunde have Lyst at køre en Tur med ham i Bilen paa Søndag, (det er Forretningens Vogn, saa skulde Hr. Hansen altsaa ikke bruge den den Dag), vi kunde jo tage til Stranden og bade, dersom Vandet var varmt nok.

Jeg blev endnu mere nervøs som en rigtig fjollet Skoletøs og sagde ja Tak paa saa forvirret en Maade, som min forvirrede Hjerne nu engang kunde udfinde at sige det paa.

Bagefter saa jeg i Spejlet, at mit Ansigt var ildrødt, og jeg bandede stygt for mig selv, da han var gaaet ind paa Kontoret, hvor han vist havde en Del Overarbejde, (saa-dan noget beskæftiger Kompagnonen Hr. Hansen sig skam ikke med).

Han kom og hentede mig Søndag Middag ved Pensionatets Dør i Firmaets lille sorte Vogn.

Jeg havde bedt til, at det maatte blive godt Vejr, og det var virkelig blevet den mest henrivende varme Sommersøndag, jeg længe har oplevet, saa min Bøn maatte altsaa være blevet hørt. Jeg havde taget en let Strandkjole paa, et Tørklæde om Hovedet og et Par Sandaler paa Fødderne og havde mit Badetøj med.

Han saa godt ud i lyse Benklæder og Tweed Jakke, og jeg tror osse, han var blevet lidt solbrændt, hvad der klædte ham. Han indbød mig til at tage Plads foran hos sig, og jeg masede ind.

Jeg burde vist egentlig have følt mig meget bæret ved

at sidde her ved min Chefs Side, men det gjorde jeg nu ikke, jeg var bare glad, hysterisk glad og vilde rigtig nyde denne vidunderlige Sommersøndag.

Vi klædte os af ved Stranden og laa og dasede lidt før Badet i Solen. (Det er skam ikke hans velsyede Tøj alene, der giver ham en god Skikkelse, konstaterede jeg den Dag).

Vi løb ud i Vandet sammen, han tog min Haand og næsten slæbte mig ud, hvorefter han gav sig til at stænke Vand paa mig og i det hele taget opføre sig som den uar- tige Dreng, jeg allerhelst ser i ham. Saa begyndte han at svømme ud, meget langt ud med hurtige, faste Tag — jeg tror, han er en dreven Sportsmand, det Indtryk faar man af hans Skikkelse, saadan noget tænker man jo slet ikke paa til daglig, naar man blot sidder og stenograferer hans kedelige Breve. I visse Tilfælde, (men osse kun i visse), kunde det sikkert være sundt for Respekten, om Steno- grafdamerne saa deres Chef udfolde sig paa en Sports- plads eller ved Vandet, saa han ikke blot i deres Tanker blev en kedelig, gammel Diktatmaskine.

Jeg er derimod ikke dygtig til Svømning, saa jeg maatte artigt vente paa ham oppe paa den solbagte Strand. Kraftig og smilende steg han omsider i Land igen.

Jeg tror mine Øjne røbede lidt for rigeligt af mine Fø- lelser i det Øjeblik, jeg mærkede det selv og slog Blikket beskæmmet ned, jeg erkender, at jeg i det Øjeblik havde den største Lyst til at løbe ham i Møde og — — ja, jeg ved ikke. — Men jeg smed mig i Stedet for om paa Ryg- gen, jeg var meget, meget lykkelig, og jeg er overbe- vidst om, at han kunde se det paa mit Ansigt, for han lagde sig ved min Side og bøjede sig over mig og sagde: „De er henrivende — ved De det selv?“ Og det havde han

vist ikke turdet sige, om han ikke havde læst en hel Masse i mine Øjne.

Jeg lukkede lykkeligt Øjnene, han fik listet min Haand til sig, og jeg kunde ikke lade være med at knuge hans Fingre.

Han bestemte, at vi skulde spise til Aften oppe paa Strandhotellet, og det havde jeg selvfølgelig intet imod.

Der var Masser af Folk paa Stranden, nogle var ved at bryde op, andre i Færd med at pakke Madkurvene ud, livligt omsværmet af Fluer.

Vi stod ved hinandens Side et Øjeblik, efter at være klædt paa og saa paa Folkemængden. Jeg saa op i hans Ansigt og lo, og han betragtede mig med et alvorligt Blik.

„Dine Øjne er smukke“, sagde han ganske stille, — „jeg elsker dig“. Og for Øjnene af hele Stranden bukkede han sig pludselig ned og kyssede mig, saa vendte han sig brat om og sagde: „Kom“.

Vi gik ved hinandens Side op til Hotellet uden at mæle et Ord, men Ord vilde ogsaa kun have været fattige i den Lykkestemning, jeg var i.

Jeg husker egentlig slet ikke, hvad vi fik at spise, det var som om der havde lagt sig en Taage for mine Øjne, og i denne Taage, var det eneste centrale ham. — Rundt omkring os svømmede utydelige Skikkelser, Tjenere i hvide Trøjer og sommerklædte Mennesker, der vel, ligesom vi, skulde spise. Et dæmpet Strygeorkester leverede Musik til al denne Vidunderlighed. — Hvorfor kan en saadan Lykkefølelse dog ikke holde hele Livet? — Ak, jeg skulde alt for snart blive revet ud af den.

Vi kørte en lang Tur i Vognen bagefter, han talte ikke mere om Kærlighed til mig, men jeg læste den i hans Øjne og i hundrede Smaating, som han foretog sig, hans Om-

sorg for at jeg ikke skulde fryse, og at jeg sad mageligt og meget andet. Der var stor Trafik den Aften, saa han havde ellers nok at gøre med at passe Rattet.

Pludselig sagde han: „Nu vender vi, og saa tager De med hjem til Mor og hilser paa hende, hun giver os osse nok en Kop Aftenkaffe“.

Jeg nikkede glad, der var intet, jeg hellere vilde end se hans Hjem og hilse paa hans Mor, og vi kørte atter mod Byen og mod Afslutningen af den vidunderligste Dag i mit Liv.

Da vi naaede hans Bopæl, ventede jeg paa Fortovet, til han havde faaet Bilen sat i Garage, og vi gik op ad Trapperne med hinanden under Armen.

Der kom ingen og lukkede op, da han ringede paa Dørklokken — jeg fandt det mærkeligt. Han mumlede noget om, at Moderen saa nok ikke var hjemme, og laasede selv Døren op, og vi gik ind.

Det var et lille hyggeligt Hjem, jeg kom ind i. Han gik gennem et Par Stuer og kom tilbage og sagde, at Moderen alligevel ikke var hjemme, og stod et Øjeblik i dybe Tanker, saa lo han sit rare Smil og sagde: „Naa, men vi klarer den jo osse nok selv“.

Jeg var først lidt forbavset, og saa paa én Gang gik det hele op for mig. Han var selvfølgelig ikke uvidende om Moderens Fraværelse og efter, hvad han havde læst i mine Øjne i Dag forstod han, at jeg vilde være et let Bytte for ham her i Aften i den tomme Lejlighed. Jeg blev saa ulykkelig ved den Tanke, at dette skulde blive Afslutningen paa denne vidunderlige Dag, den bedste i mit Liv. at jeg blev ganske mat og troede, at jeg skulde besvime. — Jeg erkender nu, at jeg var kommet til at holde af ham — meget endda — og saa vilde han mig kun dette.

Han tændte en rød Lampe i et Hjørne af Stuen og rullede Gardinerne ned, og saa kom han med en Flaske Portvin og Glas og indbød mig til Bordet. — Jo, det hele var udmærket arrangeret. Den overlegne Chef og hans lille dumme Gaas af en Kontordame. (Nu har man spenderet en hel Søndag Eftermiddag paa hende og Mad paa Strandhotellet, saa skal man sgu osse ha' noget ud af det).

Men han kunde tro, at det skulde blive Løgn. Jeg havde jaget alle bedre Følelser ud af mig selv, jeg var paa én Gang vanvittig rasende og bundulykkelig. Min Stemme var vist temmelig isnende, da jeg sagde: „Det gør mig ondt, at Deres Mor ikke er hjemme, men det var jo Forudsætningen for, at jeg gik med Dem op“.

Han spiller godt Komædie, tænkte jeg, for han saa virkelig helt bedrøvet ud og sagde, at det osse gjorde ham ondt.

„Men vi kan da lige drikke et Glas Vin sammen“, sagde han, „inden jeg kører Dem hjem“.

„De lovede mig Kaffe“, sagde jeg stadig med Is paa Tungen, „jeg har slet ingen Lyst til Vin“. Jeg blev staaende stædigt midt paa Gulvet.

Han lo og fjernede Glas og Flasker.

„Jamen, det skal jeg snart ordne“, sagde han muntert.

Og minsandten om han ikke gik ud i Køkkenet og begyndte at lave Kaffe. Jeg smed mig opgivende ned i Stolen ved Bordet og gav mig til at blade i nogle Magasiner, men der var intet i Bladene, der fangede mit Blik, for jeg var bare ulykkelig.

Lidt efter kom han med Kaffen fint anrettet paa en Bakke, jeg tror ligefrem, han er huslig.

Jeg maa nu sige, at vi havde det meget fornøjeligt, medens vi drak Kaffen. Vi snakkede Filmstjerner og

pjattede efterhaanden op, som den Eftermiddag, hvor vi talte om vore Sommerferier. Jeg var næsten lige ved at glemme, at jeg var ulykkelig, men saa strammede jeg mig op, for nu ventede jeg snart, at han vilde gaa over til Angreb, men jeg skulde vinke ham af, kunde han tro.

Men der skete slet intet. Vi sludrede blot, han kom et Øjeblik ind paa Forretninger, men saa, at det kedede mig og slangede sig fint udenom. Jeg kunde slet ikke frigøre mig for, at vi virkelig efterhaanden havde det helt hyggeligt — ja, Kvinder er vist inkonsekvente, men jeg sad ved Gud der paa Stolen og længtes pludselig som en gal efter, at han skulde kysse mig — men om han gjorde det, ikke Tale om. Han snakkede blot om Filmsstjerner, de sidste Teaternyheder, og fortalte til Slut lidt om Moderen og deres stille Liv herhjemme, de har det vist rart med hinanden, jeg kom virkelig helt til at holde af hende, skønt jeg aldrig har set eller talt med hende.

Nu begyndte jeg for Alvor at blive vred. Ikke en eneste Gang havde han taget min Haand, skønt jeg sad der i Længsel efter at røre ham, jeg syntes efterhaanden, han var uforskammet. Og da Klokkeren omsider var blevet elleve, rejste jeg mig næsten fornærmet for at gaa.

Henne ved Døren gav jeg ham Haanden. Han sagde, at det var en Skam, at Moderen ikke havde været hjemme, han vilde saa gerne have haft, at jeg havde faaet hilst paa hende, og pludselig, ja, jeg ved ikke, hvordan det egentlig gik til, men jeg stod paa en Gang knuget ind til ham, saa jeg næsten tabte Vejret, og saa sagde han Godnat.

Hvor var jeg skamfuld over mig selv og min Tro paa ham, da jeg gik ned ad Trapperne. Han kunde umuligt have opført sig mere nobelt, end han havde gjort det denne Dag. For Øjnene af hele Stranden havde han kysset

mig, medens han hjemme i Stuen, hvor vi dog var ene, og jeg til Dels var prisgivet ham, ikke saa meget som havde taget min Haand før til Slut, da vi i Længsel knugede os ind til hinanden — og det var vist mere min Skyld end hans.

— — — — Jeg ved ikke hvad det var for en Opstandelse næste Dag, da jeg kom paa Kontoret. Han sad begravet i Firmaets Bøger til langt op over Ørene inde paa sit Kontor og Frøken Ludvigsen stod bøjet over ham og forklarede noget med ivrige Haandbevægelser, jeg kunde se det hele gennem Glasvæggen. Da han saa mig, gik der ligesom et glad Smil over hans trætte Ansigt, men saa var han atter kølig. Jeg kunde slet ikke finde mig til Rette med, at han blot skulde være min kølige Chef Hr. Larsen — for mig hedder han fra i Gaar Phillip.

Da Frøken Ludvigsen kom ud fra Privatkontoret, fik jeg næsten et Bommesislag, ved det hun fortalte mig. Det var Kompagnonen Hr. Hansen, der var noget i Vejen med. Der var blevet protesteret en Veksel, som han havde underskrevet i Firmaets Navn. Hr. Larsen havde ringet til hans Husholderske tidligt i Morges, men hun sagde, at Hr. Hansen var gaaet hjemmefra ved sædvanlig Tid, men han havde været meget uligevægtig og nervøs. Han havde ikke sovet om Natten, men var vandret rundt paa Gulvet det meste af Tiden. Og nu gik Frøken Ludvigsen igang med at ringe rundt til alle de Vinstuer og Beværtninger, hvor han plejede at komme, men vi fandt ham ikke.

Jeg sagde til Frøken Ludvigsen, at en Vekselprotest vel ikke var saa farlig, den kunde man jo betale sig fra, men Frøken Ludvigsen hviskede til mig, at Akceptanten intet kendte til Akcepten.

Jeg var som himmelfalden — det var jo Vekselfalsk.

Jeg begreb blot ikke, hvordan Akceptanten har undgaet at faa Bankens Advis, som dog altid bliver sendt ud. — Og det var sket i Firmaets Navn, Phillip hæftede altsaa ogsaa for Vekslen. Jeg tror ikke, han kunde være mere bedrøvet over denne Historie, end jeg var.

Det var en frygtelig, forvirret Dag paa Kontoret. Jeg talte slet ikke med Phillip, han var et Par Gange inde hos mig med Besked om noget, der skulde skrives, men der var ingen Diktat. Han blev hver Gang staaende et Øjeblik ved min Side, og jeg betragtede ham spændt, og jeg tror, mine Øjne sagde ham alt, hvor Synd det var for ham, hvor meget jeg elskede ham, og hvor stor Lyst jeg havde til at trøste ham. Men jeg gik hjem den Aften uden at have faaet talt med ham.

Dagene, der fulgte efter, var lige saa haabløst forvirrede paa Kontoret. Der gik Skred i Svindelen. Den store Veksel paa mange Tusind Kroner viste sig virkelig at være falsk, og saa rullede Lavinen. Mere og mere kom frem. Phillip og jeg kappedes om at se lige forvaagede ud. Han var paa Kontoret næsten Dag og Nat, om Dagen sammen med et Par Revisorer, der gennemgik Bøgerne — og jeg kunde slet ikke sove i de Nætter. Der var indgivet Anmeldelse til Politiet mod Kompagnonen, og denne var blevet anholdt i Skive. Hvad han skulde i Skive, kunde han ikke selv gøre Rede for, men han var hønefuldt, da de fandt ham. Nu laa han paa Sygehuset nervenedbrudt og stum og kunde ingen Hjælp yde til hurtig Opklaring. Maaske vidste han ikke selv, hvor galt det hele var, i alt Fald var alt skubbet over paa Phillip, der maatte bære det hele og arbejde som en besat i de Dage.

Saa en Dag kom det værste, og det var, da baade Frøken Ludvigsen, vores Chauffør og jeg blev kaldt ind til

Phillip og fik vores Opsigelser med en Maanedes Varsel. Firmaet var slaaet i Stykker og kunde ikke føres videre. De forskellige Huse, som vi havde haft Oplag og Agentur for, opsagde deres Overenskomster, de havde tabt Tilliden og forøvrigt mange Penge, som de nu forlangte Hr. Hansen straffet for og tilbagebetalt af stakkels Phillip.

Jeg ved ikke, hvordan jeg kom gennem den Dag. Hvorfor skal et Menneskes Lykke afbrydes saa brat? Phillip undgik mig saa meget som muligt i de Dage, der fulgte, han turde næsten ikke se paa mig, og jeg kunde dog ikke gaa ind paa Kontoret til ham og i Frøken Ludvigsens Paasyn forsøge at stryge Bekymringerne bort fra hans Pande. Jeg kunde jo heller ikke mase hjem til ham og hans Mor, for hvad vilde hun ikke tænke?

En Aften fik jeg en vanvittig Ide — ja, maaske den slet ikke var saa vanvittig endda.

Jeg har nemlig arvet en lille Smule Penge efter mine Forældre, og har i de Aar, jeg har været paa Kontoret sparet mig yderligere lidt sammen, og det hele stod paa en Bankbog, ialt et Par Tusind Kroner.

Jeg tog Bankbogen frem fra Skuffen og puttede den i min Taske, klædte mig paa og gik ind mod Byen paa Vej til Kontoret. Klokkeren var ni, og jeg antog, at Phillip arbejdede endnu, som han gjorde hver Aften i denne Tid.

Da jeg naaede Forretningen, kunde jeg ganske rigtigt se, at der var Lys inde paa hans Kontor. Jeg bankede paa Døren og han kom ud og lukkede op. Jeg har siden spekuleret paa, om hans Glæde var større end hans Forbavselse, da han lukkede mig ind.

Inde paa Kontoret blev han staaende forbavset ved Skrivebordet og lod mig tale. Han saa frygtelig ud af Nervøsitet og Nattevaagen, og jeg rystede som et Espeløv.

„Hele denne Historie har gjort mig saa ondt“, sagde jeg stammende, men pludselig forsvandt Nervøsiteten fra mig, og Æmhedens for ham voksede sig i Stedet stor. „Jeg vil hjælpe dig, Phillip“, sagde jeg.

De er til dig!

Der skete noget med hans Ansigt i det Øjeblik, det var som om Lidelsen forsvandt fra hans Træk og gav Plads for den gamle drengede Glæde, hans Øjne sagde mig saa meget. Jeg vidste paa én Gang, at han elskede mig og havde elsket mig længe.

Jeg lagde Bankbogen foran ham og slog op paa Siden, der viste et indestaaende Beløb paa 2.345 Kroner.

„De er til dig“, sagde jeg.

Jeg ved ikke, hvad der skete i Verdensrummet i det Øjeblik, men det forekom mig at være noget hen i Retning af en Eksplosion eller et Jordskælv. Jeg tror ingen Mand nogensinde har grebet en Kvinde i sine Arme med en saadan Voldsomhed, som han greb mig. Jeg knugede mig ind til ham, som vilde jeg aldrig slippe ham mere, hvad jeg forresten osse var meget utilbøjelig til, og saa græd jeg, som jeg var pisket. Der var osse Taarer i hans Øjne, vi stod længe saadan, jeg hvilede Hovedet mod hans Skulder, og han gentog blot: „Min lille Pige, min lille Pige“.

Omsider slap han mig, kiggede lidt i min Bankbog, lukkede den saa og rakte mig den.

Jeg tog forbavset imod den.

„Tror du, jeg under nogen Omstændigheder vilde bruge dine Penge?“ spurgte han.

„Jamen, de er til dig“, sagde jeg ulykkelig over, at han ikke vilde modtage dem.

„Lille Elskede“, sagde han, „denne Historie kan nu ikke en Gang mere reddes med ti Tusind, saa dine Penge var blot spildt. Hele Biksen her maa lukkes, og jeg maa begynde fra Bunden igen, men nu da jeg har dig, vil alt gaa let for mig, for jeg elsker dig“.

Det var saa vidunderligt at høre, at jeg stortudede. Jeg lagde mine Arme om hans Hals og kysede ham.

„Vi to vil kæmpe sammen“, sagde jeg og klemte hans Hals, „jeg vil være lykkelig ved at hjælpe dig, og jeg skal blive dig en god Kammerat“.

„Lille tapre Pige“, sagde han.

„Jeg er simpelthen lykkelig over, at du og jeg skal til at begynde at arbejde os op fra Bunden“, sagde jeg, „det

er meget mere spændende end at blive gift med Chefen for en velfunderet Forretning“.

„Jeg er ingenting nu“, sagde han, „men jeg har dig, og det er meget mere værd end den største Bankkonto“.

De Ord kyssede jeg ham for.

„Jeg er glad ved nu, at min Mor ikke var hjemme den Aften efter vores første dejlige Søndag“, sagde han.

„Hvorfor dog?“ spurgte jeg.

„Jeg skal fortælle dig noget“, begyndte han. „Jeg har én Gang lovet Mor, at jeg vil præsentere den Kvinde for hende, som jeg ønsker at gifte mig med, før jeg forlover mig med hende. Hun vilde blive ulykkelig, om jeg stillede hjemme og sagde: „Maa jeg præsenterer Frøken N. N. som jeg har forlovet mig med i Gaar Aftes“, og jeg syntes det vilde være Synd at skuffe hende. Derfor tog jeg dig med hjem, fordi jeg troede, at Mor var hjemme, saa skulde hun have set dig, og Dagen efter vilde jeg have spurgt dig, om du vilde blive min Hustru. — Men Mor var ikke hjemme, og Dagen efter kom Kracket, og jeg indsaa, at jeg paa faa Dage vilde være en ruineret Mand, som intet kunde byde en Kvinde, derfor talte jeg ikke til dig i de Dage, der fulgte, skønt jeg længtes mod dig hvert Øjeblik — men jeg kunde dog ikke bede dig gifte dig med mig“.

Jeg skammede mig atter over de Tanker, jeg havde haft den Søndag Aften i hans Hjem, saa sagde jeg raskt: „Vi bruger mine to Tusind til at blive gift for og faa Møbler, og saa begynder vi at arbejde“.

Han lo, og jeg syntes, at alle Bekymringer var borte fra hans Ansigt.

„Vi tar' hjem til Mor nu“, sagde han glad.

„Men du maa fri til mig i Morgen alligevel, selv om hun ikke er hjemme“, sagde jeg bestemt, „det Løfte maa du give mig“.

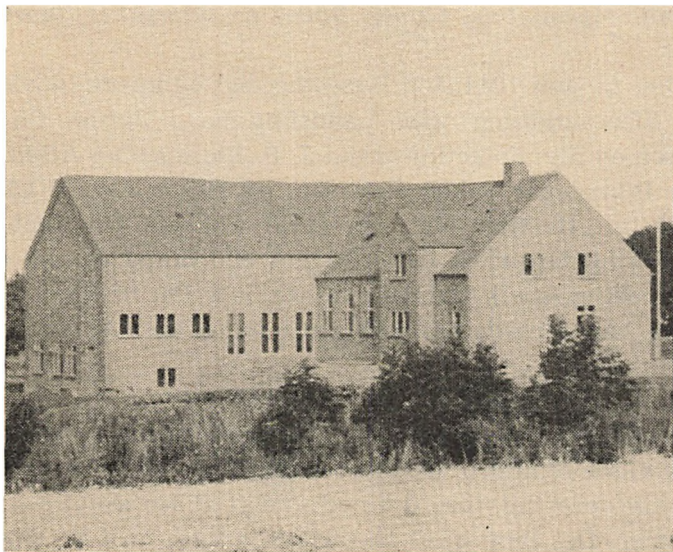
„Hun er hjemme“, sagde han leende, „saa jeg frier allerede til dig i Aften“.

Murskeen i Folkesognes Tjeneste.

I Sprogforeningens Almanak for 1944 er omtalt en Række Forsamlingshuse, af hvilke de 11 er byggede under Besættelsen. Til disse 11 sluttede sig senere 3, og det er disse 3, der skal omtales her.

Notmarks Sogns Forsamlingshus.

Der har gennem mange Aar været Tale om at bygge et Forsamlingshus i Notmark, men det blev her, som

andre Steder ved Ord. Først da Tyskerne fandt paa at bygge en tysk Privatskole i Sognet i 1941, der selvfølgelig er bygget paa Clearing, kom der for Alvor Gang i Arbejdet for at faa et Forsamlingshus. Efter mange Forhandlinger til forskellig Side, med de nationale Foreninger

o. fl., kom der Handling ud af det. Ved en stiftende Generalforsamling den 3. Juli 1942 blev der foruden Valg af en Bestyrelse vedtaget at bygge efter en Tegning, der var udarbejdet af Arkitekt Meyling i Sønderborg. Sognets Beboere tegnede Andele til et Beløb af 30 000 Kr., Sogneraadet gav et betydeligt Tilskud, Resten kom fra de ovennævnte Foreningers Side.

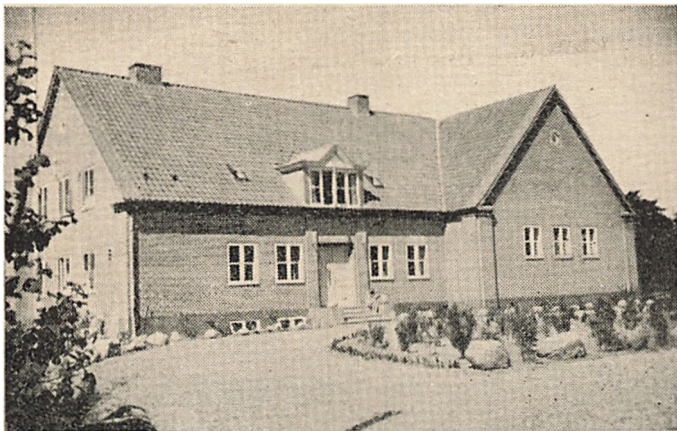
Forsamlingshuset har en Sal der kan rumme 500 Mennesker, og en lille Sal, der let kan tilsluttes den store Sal, den kan rumme 80 Mennesker. Der forefindes en udmærket Scene og gode Udenomsbekvemmeligheder. Mellem Forsamlingshuset og Skolen findes en udmærket Sportsplads.

Den 23. Juli 1944 stod Huset færdigt og kunde indvies. Om Eftermiddagen talte Landstingsmand Jepsen Christensen og fhv. Folketingsmand J. P. Nielsen. Om Aftenen talte Bibliotekar Jakob Petersen, og sidste Akt af Chr. Demuths „Høsten“ blev opført af Sognets Dilettanter. Om Formiddagen var der i Dagens Anledning afholdt en Festgudstjeneste i Notmark Kirke ved Pastor Vigh-Petersen, han sluttede ogsaa Dagen med en kort Andagt.

Dybbøl Sogns Forsamlingshus.

I 1912 blev der bygget et Forsamlingshus i Dybbøl. Efter Genforeningen, da Dybbøl Sogn fik en selvstændig Ungdomsforening, blev det nødvendigt at faa skabt større Rammer. Der blev gjort forskellige Tilløb, men de daarligere økonomiske Tider omkring 1930 hindrede at der skete noget paa dette Omraade. I Februar 1942 gik Befolkningen i Gang med at undersøge, om der fandtes Mulighed for at fremskaffe de nødvendige Midler til et nyt Forsamlingshus. Det viste sig at der var stor Offervilje og der blev

tegnet Andele til et Beløb af 45.000 Kr., den nødvendige Støtte udefra blev ogsaa dette Forsamlingshus til Del. Det ny Forsamlingshus ligger i Nærheden af Kirken, og er udmærket centralt beliggende. Arkitekterne Mundt og Meyling i Sønderborg har leveret Tegningen.

I Forsamlingshusets store Sal er der Plads til ca. 350 Mennesker, og i den lille Sal til ca. 100. Der er Scene og moderne Udenomsbekvemmelighed. Sportsplads findes ogsaa, saa nu er Rammen for et godt Ungdomsarbejde til Stede.

Ved Indvielsen den 26. September 1945 talte Lands-tingsmand Jepsen Christensen.

Vilstrup Sogns Forsamlingshus.

Medens de to forannævnte Sogne altid har haft Ord for at høre til de gode danske Sogne, saa kan dette ikke siges om Vilstrup. Vilstrup er et af de mest fortyskede Sogne i Haderslev Amt, men tiltrods for dette har der altid været en livskraftig Danskhed i Sognet. Der findes

Sogne i Sønderborg Amt, der er mere fortysskede end Vilstrup Sogn. Under Fremmedherredømmet var Jordkampen særlig haard i dette Sogn, og denne Kamp blev ført med en saadan Bitterhed, at der i 1913 blev bygget et tysk Andelsmejeri ved Siden af det danske. Dette Skridt er ikke kendt andre Steder fra.

Efter Genforeningen blev der taget fat paa Ungdomsarbejdet, det havde ligget brak i dette Sogn, som det gør ikke saa faa Steder endnu i Haderslev Østeramt. Det var en sejt Jordbund at arbejde i, men fremad gik det da, saa at der blev Trang til et Hjem for dette Ungdomsarbejde, og til et Sted, hvor Danskheden kan styrkes. I Oktober 1943 blev der stiftet et Andelsselskab, der fik Navn af Vilstrup Sogns Forsamlingshus. Selskabet købte Sdr. Vilstrup Station, et af Dr. Mauweis's forskellige Monumenter, den var og er ikke nogen Pryd for Øjet. Ved Arkitekt Jep Fink's Hjælp er det dog lykkedes at faa det til at se godt ud fra en Side, der hvor den ny Sal ligger. Der blev

i Sognet samlet betydelige Midler og de nationale Foreninger traadte hjælpende til, saa at der ingen trykkende Gæld hviler paa Huset.

Den store Sal kan rumme over 300 Mennesker, og den lille Sal henimod 100. Der er Scene og Orden i alt dette, der hører med, hvor mange Mennesker samles. Der er ingen Sportsplads, men den findes et andet Sted i Sognet. Ved Indvielsen den 26. September 1945 talte Bibliotekar Jakob Petersen.

Der er nu rejst en Række ny Forsamlingshuse, gamle Forsamlingshuse er bleven restaurerede, Stole er ved at afløse Bænkene. Gid de var opslidte disse Bænke uden Rygstød. Nu rejser sig et nyt Spørgsmaal, Forsamlingshusenes Udsmykning. De Billeder, der hænger i vore Forsamlingshuse, er rædselsfulde, som oftest Billeder, der er fulgt med illustrerede Blade i gamle Dage. Vi maa se at faa Kunsten, den levende Kunst ind i vore Forsamlingshuse, saa at alle kan faa se, hvad Kunst i Grunden er. Der er nu i Sommer gjort et Par Forsøg i den Retning, det er at haabe, at det maa fortsætte i de kommende Aar. Maaske vi alt næste Aar kan give Almanakkens Læsere et Indblik i dette Arbejde.

Jakob Petersen.

8 om Kongen.

Af A. Friis Vivild.

Lærer Lind var absolut bleven en Sukces i Byen. Det var der afgjort Enighed om alle Steder undtagen i den lille Kreds af Borgere, der havde tænkt sig at forsørge den gamle Klokkers ikke særligt fremragende Søn med netop dette Embede, og at de skulde mene andet, var jo ikke at vente. I og for sig undrede Byen sig over, at det blev Lind, for Konsul Lund var i Byraadet gaet meget kraftigt ind for Klokkersønnen, men for en Gangs Skyld svigtede hans Almagt, og bagefter, da Lind altsaa var bleven Sukces, hoverede Sejrherrerne en Smule — det lader sig ikke nægte — bare for at ægre Konsulen. Og Konsulen taalte ikke saa godt Ærgrelser.

Det var ikke blot det, at Otto Lind var en dygtig Lærer og en pæn Fyr, men han havde et ganske særligt Tag paa Ungdommen. Han sprudlede selv af Ungdom og Energi, og hans tindrende Gaa-paa-Mod smittede andre. Paa den Maade fik han pustet Liv i baade Ungdoms- og Idrætsforeningerne i Byen, og hvor han kom, var der et Pust af frisk og frejdig Ungdom. Tænk, Lind havde baade været Danmarks-mester i 100 m Løb og to Gange paa Landsholdet. Drengenes Øjne stod næsten stive af Sindsbevægelse, naar de drøftede Lærer Lind. Og saa var han sjov, han kunde fortælle en Historie og tage en Spøg — naar den var god — men ogsaa stikke en paa Tæven, naar det var nødvendigt. Drengene tilbød blindt deres ny Lærer og fulgte ham igennem tykt og tyndt. Overlærer Nielsen paastod endda, at det statistisk kunde bevises, at Tallet paa de Dreng, der ikke lærte deres Lektier, var gaaet

ned med 14 pCt., efter at Lærer Lind var kommet til Skolen. Men det kunde selvfølgelig være Overdrivelse, hvis det da ikke laa i, at Lærer Lind uden Naade og Barmhjerlighed satte selv de bedste Spillere af Skolens Fodboldhold, hvis de ikke passede deres Skolearbejde. Det skete oven i Købet med selve Stjernen paa Holdet, Jesper, nogle Uger før „Landskampen“ med Katedralskolen. Det var noget med nogle matematiske Opgaver. Havde det nu været i gamle Dage, havde Jesper taget sig et billigt Grin, fordi han vidste, at han nok skulde komme med alligevel, men Lærer Lind mente, hvad han sagde, og Kammeraternes Raseri og Haan fulgte Jesper ud i Ørkenen.

Det var denne Jespers Katastrofe og saa et Par andre i sig selv lidet betydningsfulde Hændelser, der sammenlagt førte Lærer Lind lige lukt i Lykkens Havn og endda skabte en uforglemmelig Dag i Klubbens Historie. Saadan er det tit Smaatingene, der bliver det, vi plejer at kalde Skæbne.

Det der var sket, var det, at Lærer Lind havde mødt Julie Lund, Konsulens 19-aarige Datter. „Mit Mesterstykke“ plejede Konsulen at sige om hende. Og det var hun maaske ogsaa. Hun var en Øjnenes Lyst, som Provsten mere gejstligt formulerede det. Altsaa paa almindeligt Dansk: en nydelig frisk ung Pige. Og saa var der Krudt og Temperament i hende, hun var lutter gnistrende Ungdom og Livsglæde. Deri lignede hun Otto Lind.

Bekendtskabet begyndte forøvrigt lidet lovende med, at Lind bankede hende af efter Noder paa Tennisbanen, og det var Konsulens Julie nu ikke helt indstillet paa, men hun kunde ikke staa for Linds straalende Smil bagefter, da han trykkede hende i Haanden og sagde Tak for Spillet.

— „Er De sur?“ spurgte han.

— „Nej, slet ikke“, forsikrede hun lidt overlegent.

— „Jo, De var det nu, men det skal De ikke være. De er alt for god til at spille „Dametennis“ med de unge Mennesker, der gaar og gør sig lækre. De kan blive en stor Spiller“.

— „Tror De?“

— „Ja, men saa skal De kunne tage Kløene ogsaa“.

Lind lo, og Julie greb sig i at føle større Glæde ved en Mands Smil, end hun før havde gjort. Han kunde blive en Kammerat efter hendes Hjerte. Og saa smilede hun igen. Og der skete det mærkelige, at Lind tænkte næsten de samme Tanker om hende som hun om ham, men det var der jo ingen af dem, der vidste. Lind glemte endda, at han hele Tiden havde staaet og trykket Haand langt ud over det for et Haandtryk normerede Tidsrum.

Julie kiggede lidt drillende paa ham.

— „Skal De bruge den til noget bestemt, Haanden mener jeg, for jeg kan nu ikke undvære den stort længere“.

Lind slap pludseligt og forvirret og rødmede faktisk. Det vilde have moret hans Drengene i Skolen, hvis de havde set det.

Tennispartierne blev til en fast Aftale. De spillede hver Dag tidligt om Morgen, før andet Godtfolk befolkede Banerne. Og Spillet blev til mere end Tennis efterhaanden, og Kammeratskabet blev maaske efterhaanden mere end Kammeratskabet, men det vidste de ikke selv. Der var ogsaa Spadsereture og lidt Dans, naar Lejlighed bød sig, eller Julie fulgte Lind ud paa Sportspladsen, naar han trænede sine Drengene. Dermed var Sagen forelagt Skolen, og Drengene sympatiserede ubetinget med Lærer Lind. Julie var en rask Pige, og hun var ikke „bleg“ for at gi' en Is i en snæver Vending, naar en „Sportsmand“

trængte eller havde fortjent særlig Udmærkelse, Julies Is blev en Slags olympisk Hæder paa Banen. Og saa optog ogsaa de hende i Kammeratskabet, og hun kunde lide det, saadan var Julie. En Aften opfordrede en højtidelig Deputation hende til at sy et Flag til Skolens Idrætsklub. Julie lo.

— „Ja, se, det med at sy er nu ikke saadan min Livarie“.

— „Aah-hva“, sagde Jesper, der var Ordfører — det var inden Affæren med de matematiske Opgaver — „enhver Pige ka' da sy“.

— „Vi ska' nok sæ'l køve Tøjet“, forsikrede en lille 12-aarig Yderwing.

Julie var mere end tvivlraadig, og Lind lo ad hendes Knibe. Han mente ogsaa, at enhver ordentlig Pige kunde sy.

— „Vi sku' ha' den indviet, naar vi har tævet Katedralerne“, forklarede Jesper.

— „Kan I da det?“

— „Sæ'fø'lig“ forsikrede hele Deputationen i Kor.

Og saa sagde Julie selvfølgelig Ja til sidst, og Deputationen trak sig tilbage og aflagde Beretning til „Medlemmerne“, der spændt havde fulgt Forhandlingen paa Afstand. Og der nedsattes straks en Komité til at „køve Tøj“.

Da Lind og Julie forlod Banen, havde de hinanden under Armen, ikke ret meget ganske vist, men dog lidt. Og saa det akcepterede Holdet med Tilfredshed.

— „Den er fin“, sagde Jesper.

— „Pingeling“, sagde den lille Yderwing.

Selvfølgelig vidste hele Byen det — og meget mere endda — og til sidst fik Konsulen og Konsulinden ogsaa noget at vide, saadan som nu venlige Mennesker kan for-

tælle saadan noget, og de fandt ikke Sagen saa „pingeling“. En skønne Dag fik Julie en Tordentale af Konsulen og grædende Formaninger af Konsulinden om ikke at „smide sig væk“ til en ung Lærer, der ikke var noget og ikke blev noget. Kampen endte imidlertid uafgjort. Julie afviste med Bravour alle Anfald. Hun førte alle de Skolelærere i Marken, der faktisk var blevet til noget, og det var jo ikke saa faa, og hun afslog elegant et Flankeangreb fra Konsulen mod Lærer Linds formodede ringe Afstamning. Den lo Julie af.

— „Ved Du hvad, lille Far Konsul, hvad er Du selv kommet af? Du er selv den første store Mand i Din Familie, og Otto Lind bliver maaske den første i sin“.

Konsulen knurrede noget om næsvis Ungdom.

— „Og saa ved Du nok, at det er bedre at være „Forfader“ end bare „Efterkommer“. Det har Du vist engang selv sagt, saa vidt jeg husker“.

Den kunde Konsulen ikke give igen paa saadan lige paa staaende Fod. Men han slog i Bordet og bandede paa, at med hans Tilladelse blev der ikke noget Kæresteri. Han vilde ikke se Lind for sine Øjne, end sige indenfor sine Døre.

— „Jeg synes om Lind“, sagde Julie alvorligt, „og jeg er gammel nok til at vide, hvem jeg kan omgaaes“.

— „Har han friet?“ spurgte Konsulinden forsigtigt.

— „Nej, han har ikke. I er meget for tidligt paa Vej. Men Otto Lind er min gode Ven, og det kan I ikke ændre noget ved“.

Og saa gik Julie, men i Døren vendte kun sig om og smilede drilsk til dem.

— „Men, hvis han frier saa siger jeg Ja“.

Saa kom Affæren med Jespers matematiske Opgaver.

Og den faldt sammen med, at Konsulen lavede sin store Sammensværgelse mod Lærer Lind. Det skete paa Klubbens Keglebane. Klubben var Byens fineste Forening, som det var grumme svært at komme ind i, og Klubbens Kegleklub var den allerøverste og fineste „Etage“ af denne Institution, og den var det næsten umuligt at komme ind i. Det var kun Klubbens mest udprægede sociale Sværvægttere, der havde Adgang der, og i Aarenes Løb var der taget mange for Byen afgørende Beslutninger der. Det var ikke helt uden Grund, at man sagde, at det var den og ikke Byraadet, der styrede Byen. Det var derfor alle ærgerrige Sjæles Drøm at blive en af de 12 Keglere, men der var kun Vakance ved Dødsfald, og Keglerne var sejglivede. Og selv efter Dødsfald gik der grundige Undersøgelser og Overvejelser forud for en Nyoptagelse. Den gamle Kobbersmeds Plads stod tom endnu efter et Aars Forløb. Ingen fuldt værdig havde meldt sig.

Konsulens Plan gik i al sin Simpelhed ud paa at invitere Lind med paa Keglebanen og saa lade ham grundigt blamere sig der for Øjnene af Byens førende Borgerkab, da man vel ikke kunde formode, at han ogsaa var Mester i Keglespillet, og han kunde have godt af at se, ham Sportsidioten, at der var en god gammel Mandesport, som han ikke kunde klare. De 10 andre Keglere forstod godt Situationen og syntes egentlig ogsaa, at det kunde være Sjov at tage Lærer Lind til Eksamen. Blamerede han sig, saa var Spøgen i sig selv god, og klarede han Skærene, saa kunde det jo maaske give en glad Aften paa en anden Maade. Og Kegleklubben tog alle Chancer med for en fornøjelig Aften. Det var Charmen ved den. Paa Kegleklubben gjaldt visse drengagtige Regler, som de gæve Keglere forøvrigt ikke anerkendte udenfor Banen. Kon-

sulens Plan blev altsaa vedtaget, og Otto Lind fik til sin store Forbavselse og — naar Sandheden skal siges — en lille Smule Bærelse, Indbydelsen fra Klubben og sagde Ja-Tak.

Saa vidt var alt godt. Men Konsulen havde ikke taget sig i Agt for de smaa Gryder, der ogsaa har Øren, i dette Tilfælde Kegledrengene. Og de to, der rejste Kegler for Klubben, var ingen andre end Jesper og Skoleholdets anden Støtte „Sofus Maalmand“. De havde hørt det hele, og da de gik hjem, sammenkaldte de i Huj og Hast „Bestyrelsen“ for at drøfte Sagen. Den blev drøftet grundigt og sagkyndigt, og som Resultat af Mødet begav Jesper og Maalmand sig samme Aften til Lærer Lind og afslørede Komplottet. Lind lo til Drengenes Rædsel, skønt han maatte indrømme, at han havde ikke Begreb om Kugler og Kegler.

— „De ka' altsaa ikke sætte en Kugle i Spænd?“ spurgte Jesper mismodigt.

— „Saa bli'r De osse til Grin for dem, Makkedorerne, derhenne“, forsikrede Maalmand.

Lind lo bare.

— „Ja, og vores Klub bli'r osse te' Grin“, lagde Jesper til. „Og hende, Frk. Julie“.

Den sad. Lind kiggede tvivlraadigt paa Drengene.

— „Jeg tror knageme, at I har Ret. De skal ikke gøre Grin med os, hvis vi kan undgaa det. Men hvordan klarer vi den? Det er jo allerede i Overmorgen“.

— „Vi gaar i Træning“, forkyndte Jesper. „De ka' godt laane Banen i Morgen, saa er der ingen, der bruger den. Naar bare De ka' lære at holde Kuglen paa Banen, saa klarer Maalmand og saa jeg Resten“.

Og saadan blev det. Lind gik i Træning med Drengene

som ivrige og sagkyndige Vejledere. Hvad de ikke vidste om Keglespil, var ikke værd at vide.

— „Den ska' ikke rende lige ned a' Banen, Kuglen“, forklarede Jesper, „den ska slange sig afsted. Det er hele Kunsten. Den maa ikke ramme den forreste Kegel, saa giver det ikke noget videre Bonus“.

— „Ja“, sagde Maalmand, „der ska' helst falde 8 eller 9 hver Gang, ellers ka' De ikke være i Vognen med de andre“.

— „Eller 8 om Kongen, det er det allerfineste“, tilføjede Jesper.

— „8 om Kongen? Hvad er det?“ spurgte Lind i sit Hjertes Troskyldighed.

Drengene saa næsten rystende paa ham. Saa slemt havde de nu ikke troet, det var.

— „Det er, naar bare den store, Kongen, der i Midten bliver staaende, og alle de andre falder“, forklarede Jesper. „Men mest bli'r der nu osse staaende den der ved Siden af, saa der kun falder 7, og det er et skidt Slag“.

Sandheden i Ære, saa afslørede Lind ikke særlige Evner for Spillet, men han lærte at holde Kuglen paa Banen.

— „Naar den løber af under Vejs, saa er det en „Pudel“, og saa koster det 10 Øre til Kassen“, advarede Jesper.

Da Lind var gaaet, drøftede Drengene indgaaende de foreliggende Muligheder for at redde Lind helskindet i Land fra Konsulens onde Anslag, og da de forlod Banen, var de ved ret godt Mod.

— „Vi laver den, knageme“, sagde Jesper.

— „Sæ'følig“, svarede Maalmanden begejstret.

Og saa gik Maalmand hjem og neglede en Rulle sort Sytraad i sin Mors Syæske, og Jesper gik i Deputation til

Julie for ogsaa at orientere hende om Sagen. Det gav 1 Kr. til Is.

Nu har Keglerejerlauget som alle andre Brancher sine Finesser og Forretningskneb, og Jesper og Maalmand opbød al deres Kunst for at hjælpe paa Linds manglende Talenter. Og hertil var sort Sytraad absolut uundværligt. Saadan en sort Traad fæstnet til Benet og med en Løkke til at lægge om de mest genstridige Kegler, der ikke godvilligt vilde falde, kunde gøre Underværker. En lille Bevægelse med Benet, og de ligger. Eller en stor Løkke uden om hele Flokken var næsten en sikker 9'er.

— „Vi maa skifte lidt med det“, sagde Jesper, „ellers opdager de den.“

— „Sæ'fø'lig“, sagde Maalmand. „Men vi ka' maaske prøve med to Traade, en til hvert Ben. Den venstre uden om alle Keglerne til 9'ere, og den højre om den Sidekegle der til 8 om Kongen. Det ska' jo helst passe nogenlunde til Kuglen, det vi laver.“

— „Pingeling“, sagde Jesper. „Vi kan jo i Forvejen se, hvad den ligner mest, og saa hjælpe den, som den fortjener“.

Og de pingelingede efter alle Kunstens Regler. Det med to Traade er der kun nogle af de raskeste og dygtigste Kegledrenge, der kan klare uden at komme galt fra det, men Jesper og Maalmand var dygtige, meget dygtige.

Det blev en mindeværdig Aften. Konsulen bød næsten kærligt Lind velkommen og gav en Runde Øl til Indledning. Og saa begyndte Spillet. De slog godt, de gamle Knægte, men til Gengæld havde Lind Uheld i Starten. Den første Kugle var en frygtelig „Puddel“.

— „Ja, den første „Puddel“ er gratis, „grinede Kon-

sulen“, og vi sælger dem til halv Pris, naar man aftager dem i Dusiner“.

Den næste Kugle gav alle 9. De gamle Keglere studede lidt, for det havde de nu ikke takseret den til, men hvad, Begyndere havde jo altid „Gris“. Det blev bedre endnu senere. Lind koncentrerede sig om at holde sine Kugler paa Banen og stolede paa sin gode Lykke. Og Lykken og Jesper og Maalmand klarede Resten. Det blev lutter 9'ere og 8 om Kongen. De gamle var ubetinget imponerede, da Lind som Nr. 1 gik ud af Potten.

— „Hvordan Dæ'len bærer De Dem ad?“ spurgte Apothekeren. „Deres Kugler ser ikke ud af ret meget, naar De sætter dem an, men de giver fuld Valuta hver Gang. Det er ikke til at begribe.“

— „Teknik“, sagde Lind. „De har „Drejt““. Det var et af Jespers Fagudtryk. Lind vidste ganske vist ikke rigtig, hvad det betød, men det lød godt og sagkyndigt.

— „De er s'gu ikke Begynder“, brummede Konsulen lidt arrigt, for han kunde se, hvad det løb ud i, og de Gamle lo med, for det kunde de ogsaa.

Næste Omgang slog alle Rekorder i Klubbens Historie. I 20 Slag fik Lind 4 9'ere og 16 8 om Kongen. De 10 af dem kom endda i Stribe til Indledning. Senere varierede Jesper og Maalmand lidt mere for ikke at gøre dem alt for flove, som Jesper senere forklarede. Lind maatte give Sejrsrunde, da de 10 8 om Kongen var en Kendsgerning, og den blev drukket med Andagt og ledsagende hædrende Kommentarer fra Borgmesteren, der var fungerende Oldermænd. Og saa gav Klubben en i samme Anledning, da det var Landsrekord, og der fulgte forøvrigt flere efter, som det nu var Skik og Brug i Klubben ved særligt

højtidelige Anledninger, saa Stemningen blev god og bramfri, hvad der for Resten gik ud over Konsulen.

— „Jeg begriber bare ikke, hvordan De bærer Dem ad“, sagde Apotekereren.

— „Lutter Teknik. Det er en Specialitet. Det er saamænd saa lige til“, lo Lind.

Lutter Teknik! Det er en Specialitet!

Da Dysten var endt, saa Linds Regnskab saaledes ud: 1 „Puddel“, 1 3'er — Jesper havde været distraet —, 11 9'ere og 34 8 om Kongen.

— „Fabelagtigt“, sagde Borgmesteren.

Konsulen sagde nærmest ikke noget, men de andre grinede faktisk ret ublufærdigt ad ham. Borgmesteren

slog paa sit Krus og takkede som Oldermænd bevæget Lind for Besøget og Opvisningen. Noget lignende var aldrig set i Klubbens Historie før, og det vilde blive optegnet i Protokollen som noget særdeles mindeværdigt. De Gamle havde meget at lære — særdeles meget — tilføjede han. Og hvis han turde udtale et Ønske, et særdeles varmt Ønske — alle Borgmestre er slemme til at bruge Ordet „særdeles“ — saa skulde det være, at Lærer Lind snart kom igen. Aller helst saa han, om Lærer Lind lod sig overtale til at indtræde i det vakante Numer efter Kobbersmeden.

Forslaget blev modtaget med Begejstring, og det var ikke alene Øllets Skyld, men ogsaa Udtryk for skyldig Anerkendelse og saa Lysten til at drille Konsulen lidt. Og Konsulen bøjede sig klogeligt for Kendsgerningerne og Folkestemningen, og Klubben bestilte mere Øl. Bagefter maatte Lind give „Indtrædelsesgebyr“, og Kegledrengene fik Sodavand. Klubben begyndte at blive lidt højroestet. Lind morede sig kongeligt. Han vilde for Fremtiden tro paa Mirakler og saa havde han et godt Hoved for Øl.

Midt under Festen traadte Julie ind og blev modtaget med samme Begejstring som Linds Kæmpeslag.

— „Du kommer for tidligt, min Pige“, sagde Konsulen, „vi skal ikke hjem endnu“.

— „Det er skam heller ikke Dig, jeg skal hente, lille Far Konsul. Men jeg havde en Aftale med Lærer Lind, og saa var jeg klar over, at jeg hellere maatte anmelde min Fordring, inden I helt fik ham ødelagt hernede“.

— „Naah . . . ødelagt . . .“ sagde Borgmesteren. „Det er snarere ham, der har ødelagt os, den Fandens Karl, endda særdeles ødelagt. Han har slaaet os sønder og sammen, og nu har vi gjort ham til „Ordinarius“ i Klubben“.

Julie lo, saa hun maatte holde sig i sin Fars Stol, for hun havde hørt noget om Jespers og Maalmands Sytraade.

— „Lille Far, hvad har Du dog rodet Dig ind i“.

Hun klappede ham paa hans skaldede Isse og lo igen.

Lind var en lille bitte Smule desorienteret, for han vidste ikke om nogen Aftale, men vedstod gerne alt, hvad Julie sagde i den Retning, og tog Chancen for at slippe væk i nogenlunde god Behold. Han rejste sig og skyndte sig at sige Farvel og Tak for Aftenen.

Da de to unge var ude af Døren, blinkede Borgmesteren til Konsulen.

— „Du, Lund, skulde vi ikke tage Forlovelsesrunden allerede i Aften nu er vi endog særdeles oplagte til det“.

— „Hæm ... ja“ sagde Konsulen. „Det er vist i god Tid, men ... æ ... skidt vi ta'r den.“

Udenfor ventede Jesper og Maalmand. De bukkede deres flotteste Danseskolebuk, og Jesper gav Haand og sagde til Lykke.

— „Hold Mund, din Abekat“, sagde Lind, „hvad siger Du til Lykke med?“.

— „Jeg troede“ stammede Jesper forvirret.

Lind rynkede Brynene, men Julie tog ham under Armen og smilede til ham, saadan som der kun smiles til en Mand een Gang i hans Liv, og Lind blev rød i Kinderne.

— „Skulde vi ikke tage imod Jespers Lykønskning Otto?“.

Uden det mindste Hensyn til Jesper og Maalmand eller, hvem der ellers kunde være paa Gaden, greb Lind Julie og knugede hende i sine Arme. Han saa hende ind i de straalende, leende Øjne. Saa slap han hende.

— „Nej, ikke her, Julie, alligevel, det gemmer vi“.

Og saa mønstrede han de to Dreng, der forlegent stod og skrabede med Benene og forsøgte at se alle andre Steder hen end paa dem.

— „Ja, saa siger vi altsaa Tak for Lykønskningen, Jesper og Tak for Træningen. Hvad I lavede med Keglerne, maa Pokker vide eller I, hva’?“.

Jesper grinede.

— „Det er bare Teknik, Hr. Lind Men .. æ ... tror Hr. Lind altsaa nu ikke saadan i Dagens Anledning, at jeg æ kunde komme med paa Holdet til Kampen mod Katedralerne?“.

Jesper tog sin Chance, og Lind lo.

— „I Dag kan jeg ikke sige Nej. Og nu kan I to gaa paa Konditori og drikke Chokolade paa vores Velgaaende. Her har I en Daler. Saa gaar vi andre to ud og ser Maanen staa op det kan jeg klare uden Jeres „Træning“.

Saa gik Julie og Lind Arm i Arm.

— „Tænke sig, Forlovelse lige midt paa Storegade“, sagde Jesper.

— „Pingeling“, sagde Maalmand. „Men det var os, der lavede den, altsaa“.

— „Sæ’fø’lig“, sagde Jesper.

Tre historiske Minder fra Sønderjylland.

Af Dr. phil. *M. Mackeprang.*

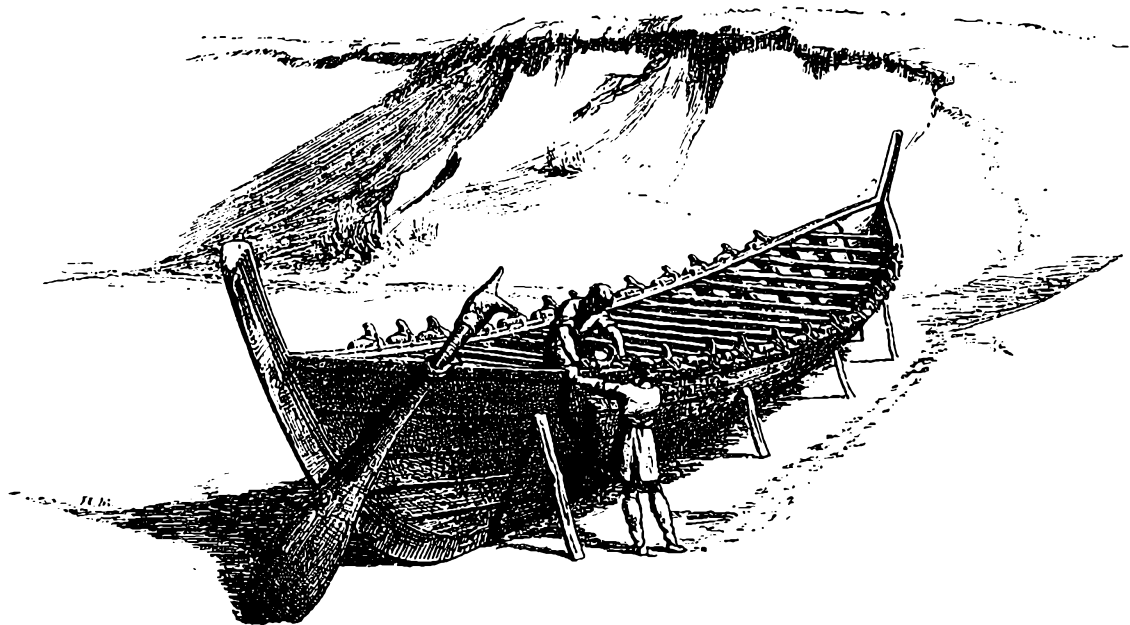
De tre historiske Minder fra Sønderjylland, der er bleven fjernede fra Landsdelen: Nydamsbaaden, Hovslundstenen og Istedløven, har altid været omfattet med levende Interesse af den danske Befolkning henede, der betragter dem som vort nationale Eje, der var bleven ranet fra os paa uretmæssig Vis. Kravet om at faa dem leveret tilbage har været fremsat og drøftet Gang paa Gang. Efter den første Verdenskrig kom der officielle Forhandlinger i Gang, der dog ikke førte til noget Resultat. Efter den sidste Verdenskrig er Istedløven ført til København, og at der ogsaa vil blive optaget Forhandlinger om de to andre historiske Minder, tør vist anses for givet.

Vi bringer her fra mest sagkyndig Haand, fhv. Direktør for Nationalmuseet, Dr. phil. M. Mackeprang, en Skildring af de tre sønderjydske Fortidsminder og deres Historie.

Nydambaaden.

Jævnside med de saa sørgelig forsvundne Guldhorn er Nydambaaden vel nok det mærkeligste, i hvert Fald det mest iøjnefaldende Oldtidsfund, der er fremdraget af Sønderjyllands rige Jord.

Allerede i 1858—59 var den energiske og dygtige Leder af den efter Krigen oprettede Oldsagssamling i Flensborg, den daværende Lærer ved Latinskolen, senere Professor Engelhardt begyndt at grave i Nydam Mose, en tørlagt Vig af Alssund, men først i August 1863 stødte man paa Baaden. Nogle Maaneder senere, da Frederik VII, der jo var en interesseret Oldforsker, besøgte Stedet,

Nydambaaden

fundtes i umiddelbar Nærhed af den endnu en Baad, og en tredje opgravedes under Krigen. Begge disse blev imidlertid paa Grund af Krigsforholdene liggende paa Mosen og gik som Følge deraf til Grunde, medens den førstfundne straks blev ført til Flensborg, konserveret og samlet. Dette sidste kunde saa meget lettere lade sig gøre, som den i Modsætning til den i 1921—22 i Hjortspring Mose paa Als fundne Baad, der bogstavelig talt optoges i Stumper og Stykker, i det hele var velbevaret, omend den naturligvis var falden fra hinanden.

Den kaldes altid *Nydambaaden*, men er i Virkeligheden et meget anseligt Fartøj, der mellem de høje krummede Stævne maaler ca. 23 m mod en største Bredde af $3\frac{1}{4}$ og en Dybde af kun godt 1 m. Den er klinkbygget, og de 11 svære Egeplanker, af hvilke den er tømret, er samlet med Nitnagler af Jern. Alene Spanterne er med Basttove bundne til Klamper, der var udsparede i Bordklædningen, som gennemgaaende i hele sin Længde bestod af ét Stykke. Stort Tømmer har der aabenbart været nok af paa de Tider. Paa samme Maade var Aaretoldene — 15 paa hver Side — bundne til Rælingen. Noget særlig sødygtigt Fartøj har Baaden ikke været. Thi selvom Bundplanken havde en Slags Køl, var denne kun et Par cm. høj, og man har beregnet, at med fuld Last laa Rælingen kun en god halv Meter over Vandet. Det passer da ogsaa godt hermed, at den ikke har været sejlførende; Drivkraften var alene de 30 Aarer.

Efter de ved Baaden fundne Sager — væsentlig Vaa-ben — maa *Nydambaaden* stamme fra 4. Aarh. efter Chr., og baade i Tid og rent konstruktionsmæssig ligger den nogenlunde midt imellem Hjortspringbaaden, der maa være en 600 Aar ældre, og bogstavelig talt var syet sam-

men, mangler egentlig Spanter og ikke blev roet, men padlet, og det berømte norske Vikingskib fra Gokstad, der kun er en god Meter længere end vor Baad, men hvis glimrende Sødygtighed blev bevist i Praksis, da en Kopi af det uden Uheld sejlede fra Norge til Verdensudstillingen i Chicago 1893.

Forklaringen paa, at Baaden i fjerne Tider blev henlagt paa Mosen, er sikker nok. Den har været en Del af det Krigsbytte, Sejrherrerne, efter hvad Oldtidsforfattere beretter om Germanerne, efter Kampen henlagde paa Egnens hellige Sted som Offer til en Guddom. Mellem hvem Kampen har staaet, aner vi ikke; at dømme efter Baadens ringe Sødygtighed, maa det have været med en nærboende Stamme. Men at den har været haard, derom vidner de talrige Vaaben, ikke mindst de ca. 550 Spydspidser, der hidtil er bleven fundet i Mosen, alle dog forsætlig ødelagt, ligesom Baaden fra første Færd var bundhugget.

Fredstraktaten i Wien paalagde i sin § XIV den danske Regering at genoprette Oldsagssamlingen i Flensborg, „som for en stor Del er bleven adsplittet“. Den var nemlig af sin Skaber, Engelhardt, bleven ført til Danmark og henstod nogen Tid i et Pakhus i Korsør, indtil Hemmeligheden røbedes af en dansk Forræder, der til Gengæld krævede, og fik ikke mindre end 25.000 Rdl. Efter et Par Aars Tovtrækning mellem Flensborg og Kiel, om hvor den skulde opstilles, sejrede Kiel, og sammen med den øvrige Oldsagssamling indlemmedes Nydambaaden i det gamle „Vaterländisches Museum“. Baade efter den forrige Verdenskrig og nu er der bleven gjort Forsøg paa at faa den til Danmark, men uden Resultat. Det maa derfor haabes, at de Prøvegravninger, Nationalmuseet paabegyndte

i 1939, og som nu vil blive genoptagne, maa bekræfte H. P. Hanssens Paastand om, at der findes endnu en Baad i Mosen. At der er flere Oldsager, er i hvert Fald sikkert nok.

Hovslundstenen.

Runeindskrifter plejer sjælden at være lange, men Hovslundstenen slaar dog alle Rekorder. Dens Indskrift er den kortest mulige, bestaar kun i et enkelt Navn: Hairulfr, paa Nutidsdansk Hærulv. Han har levet i Begyndelsen af 10. Aarh. — saa gammel maa Indskriften efter Runernes Karakter nemlig være —, men hvem han var, aner vi ikke, ved ikke engang, om Navnet tager Sigte paa Runeristeren, den der rejste Stenen, eller den Mand, til hvis Minde den blev rejst. Det sidste er dog vel nok det sandsynligste, selvom det bør nævnes, at der ogsaa er fremsat den Gisning, at det slet ikke er nogen egentlig Runesten, men en Skelsten!

Paa et af den saa historisk interesserede gamle Præst i Ø. Løgum, P. Kier i 1812 tegnet Kort staar Stenen umiddelbart Vest for den ældgamle Hærvej, „Oksevejen“, tæt sønden for Immervad Bro. Her vises den ogsaa paa de af Kartografen Johannes Mejer i 1630'erne tegnede mærkelige Bykort over Aabenraa Amt, og her har den sikkert staaet alle Dage. I 1854 blev den imidlertid af den daværende Husfoged i Aabenraa Amt udtaget af et Dige, der skjulte en Del af Indskriften, og fik nu, omgivet af en lille Stenkreds, sin Plads umiddelbart i Nærheden. Samtidig udstedte Lødsejeren, Gaardejer Mathias Paulsens Enke Cathrine, en lovformelig, nu i Nationalmuseet beroende Deklaration, der gik ud paa, „at hun paa ingen

Maade anser den ved hendes Lod Vestermark staaende Runesten for Stavnens Ejendom men erkender den for at være Hs. Majestæt Kongen tilhørende“, en Anskuelse, der efter hendes Udsagn deltes af hele Egnen. Uagtet den saaledes i Ordets egentlige Forstand havde sine Papirer i den bedst mulige Orden, slog dens Skæbne-

Hovslund Stenen

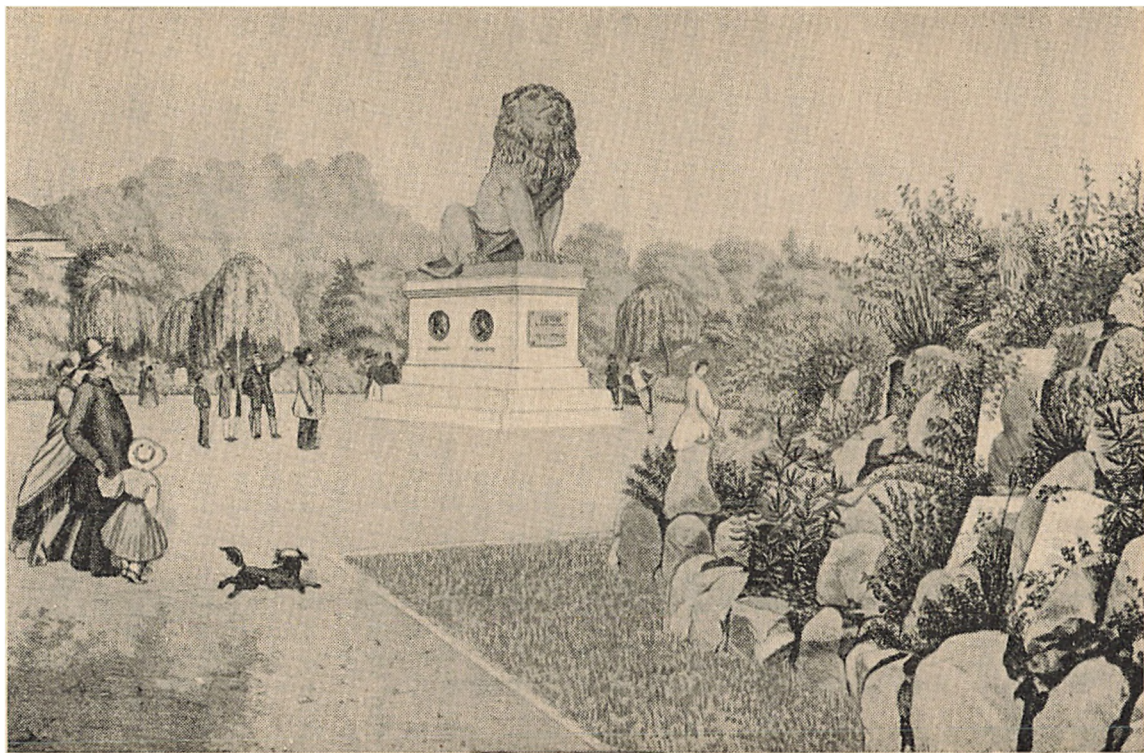
time dog en halv Snes Aar efter! Under Krigen 1864 blev den nemlig, for at bruge det moderne Udtryk, „organiseret“ af ingen mindre end den prøjsiske Overgeneral, gamle Kejser Wilhelms Brodersøn, Prins Friedrich Carl, der som en Slags „Souvenir“ lod den opstille i Parken ved sit Jagtslot Dreilinden ved Potsdam, hvor den endnu

staar, eller for at være forsigtig, endnu stod ved den sidste Verdenskrigs Begyndelse.

Jævnside med en nu paa Starup Kirkegaard opstillet Sten, der blev funden som Dørtrin ved Kirkens Restauration, er Hovslundstenen Nordslesvigs eneste egentlige Runesten. Saa meget mere Grund er der til at faa den tilbage fra sin Udlændighed, og efter den forrige Verdenskrig blev der — ikke mindst efter Opfordring af H. P. Hanssen — da ogsaa af Nationalmuseet gjort flere Forsøg herpaa. De løb imidlertid ud i Sandet, men jeg ved, at gemt er ikke glemt.

Istedløven.

Dens aandelige Fader er Orla Lehmann. Umiddelbart efter Indvielsen af „Landsoldaten“ i Fredericia udkastede han for dens Skaber, den i Slesvig fødte Billedhugger H. V. Bissen Tanken om at rejse et værdigt Mindesmærke for de faldne fra Istedslaget, der var jordet paa Flensborg Kirkegaard. Det skulde være „en høj Søjle af bornholmske Stene, med en Bronceløve ovenpaa“, medens der paa Siderne, foruden en Indskrift, skulde være Relieffer af Læssøe, Schleppegrell og Trepka. Allerede otte Dage efter sendte Bissen ham en Skitse, der i det hele og store fulgte dette Program, og da de nødvendige Pengemidler var samlet, gik han i Gang med Arbejdet. Under dette skete der det Uheld, at den færdige Lermode styrtede sammen, fordi Jernstativet ikke kunde bære den kolossale Vægt, men trods sine 60 Aar tog Bissen frejdigt fat paany, og Tolvaarsdagen for Slaget ved Isted, kunde Monumentet under stor Højtidelighed afsløres den 25. Juli 1862. Paa et halvfjerde Meter højt, af Arkitekt Herholdt tegnet Fodstykke knejsede den broncestøbte Løve,

Istedløven

rede til at rejse sig fra sin siddende Stilling. Paa Soklens Langsider var der, i Stedet for de af Lehmann foreslaaede indsat Medailloner af Læssøe og Krogh, Helgesen og Schleppegrell, medens der paa den ene Kortsider læstes Carl Plougs bekendte Linjer:

Trufaste Kæmper i Farens Stund
Mandig har værget vor Odelsgrund,
Troskab skal Vagt ved Graven være,
Manddom skal skærme Arv og Ære.

Der maa have været noget pompøst og storladent over Mindesmærket i dets Helhed, men selve Løven hører kunstnerisk set ikke til Bissens bedste Arbejder, kan langt fra maale sig med „Landsoldaten“ eller hans skønne Relief paa Kæmpegraven ved Trinitatis Kirke i Fredericia. At Slesvigholstenerne, der selvfølgelig var rasende, haanlig kaldte den „Der Laubfrosch“, er en Sag for sig — det er jo vanskeligt ikke at lade sin nationale eller politiske Indstilling gribe ind i Bedømmelsen af et Kunstværk —, men ogsaa i Haavard Rostrups lige udkomne, store Værk om Bissen faar den en ret haard Omtale. Selve Idéen til den siddende Løve havde han faaet fra den ved Arsenalet i Venedig opstillede berømte Oldtidsløve fra Piræus, som han kendte af Selvsyn. Naar Resultatet ikke blev bedre, skyldtes det efter Rostrup, at det stred mod hele hans kunstneriske Indstilling at behandle Motivet rent dekorativt. Han maatte leve sig ind i sin Model, men han havde aldrig set en levende Løve, og de Studier, han foretog i Paris' Zoologiske Have, var altfor kortvarige, til at han kunde faa et virkeligt Indtryk af Dyrenes Konge.

Løven, eller rettere den Udformning den fik, maa ses som et Udslag af den netop i disse Aar paany saa kraftig

oplussende Ejderpolitik, hvis Talsmænd først og fremmest var de Nationalliberale. „Du staar ikke udæskende“, hed det ganske vist i Afsløringstalen, men sandere karakteriseres deres Indstilling overfor den sikkert i det Digt, Christian Winther paa Afsløringsdagen offentliggjorde i deres ledende Avis „Fædrelandet“:

Han rejser just sin stærke Lænd
Men fra hans Øjne jager
Mod Syd et Blik alvorligt hen
Som spørger: H v a d b e h a g e r?

Der lød dog ogsaa andre Røster. Som Svar paa en Henvendelse om at underskrive Indsamlingsopraabet spurgte saaledes Overpræsidenten (1. Borgmester) i Flensborg, Kammerherre v. Rosen, om det skulde være et „Nationalmindesmærke over Sejren“ eller over de faldne, da Stemningen i Hertugdømmet vist var imod at rejse et „udfordrende Mindesmærke“ om en indbyrdes Kamp. Trods et beroligende Svar underskrev han ikke Opraabet, og i sine ca. 1880 nedskrevne, i „Sønderjydske Aarbøger“ (1904) udgivne Erindringer betegner Biskop Jørgen Hansen Rejsningen som et „Misgreb“: „Naar jeg vinder en Proces over min Nabo, slaar jeg ikke en Placat paa min Muur med en Løve vendt med Ansigtet truende mod ham. Dertil kommer, at der efter Sejren i en Borgerkrig aldrig burde holdes truende Jubelfester, snarere Sørgefester, og alt hindres, hvad der kan oprive Saaret og vanskeliggøre Forsoning“. Nu var v. Rosen ganske vist loyal Holstener og Helstatsmand, og den gamle Biskop udpræget Slesviger, vel at mærke dansk Slesviger, men ogsaa fra en Mand i den stik modsatte Lejr hørtes lignende Ord. Det er Johannes Helms, „Jeg elsker de grønne Lunde“s Digter, der selv som Frivillig havde del-

taget i Krigen og nu sad som Lærer ved Latinskolen i Slesvig. I sin fornøjelige Erindringsbog „Soldaterliv i Krig og Fred“ skriver han, at den svarede ikke til Stedet og de Tanker, det burde fremkalde. „Med et udfordrende og trodsigt Aasyn vendte den Blikket mod Syd, som om den kaldte paa Gengældelse og Ydmygelse“.

Knap to Aar fik det omstridte Monument Lov til at staa paa sin Plads foran den skønne, minderige Kæmpegrav, der gemmer Støvet ikke blot af de 51, over hvilke „Landets Drot Frederik VII“ rejste Mindesten, men ogsaa over de mange Hundreder, om hvilke det paa „Kongestenen“ hedder „deres Navne kunde ei optegnes, men Mindet om dem skal leve, saalænge danske Hjerter slaae“. En fjorten Dages Tid efter Danevirkes Rømning søgte fire Mænd fra Altona bistaet af en halv Snes ligesindede Flensborgere at rive Løven ned, efter Sigende for at rejse rundt med den i Tyskland og vise den frem for Penge! De naaede imidlertid kun at rokke den mægtige Kolos nogle Tommer og faa Halen slaaet af, før de blev jaget ud af den prøjsiske Vagt, der fangede Altonaerne og førte dem til Kommandanten, som efter hvad v. Rosen skriver i sin ligeledes i „Sønderjydske Aarbøger“ (1908) udgivne Dagbog „var meget opbragt over den skændige Daad“. Anderledes saa den nye tyske Politimester paa Sagen. Han lod Altonaerne løbe uden Forhør, og da v. Rosen meddelte ham, at Kirkeinspektionen vilde lade Monumentet istandsætte, svarede han, „at Bortfjernelsen af Løven fra Kirkegaarden allerede er anordnet“. Nogle Dage efter blev den savet i Stykker og nedtaget, ligesom Fodstykket blev nedrevet. Resten af det laa endnu i mangfoldige Aar ved Kapellet.

Efter hvad Politimesteren havde udtalt, skulde Løven

„bringes i Sikkerhed“. Det bestod i, at den i nogle Aar henlaa i Stænderforsamlingsbygningens Have, indtil den 1867 som „Trofæ“ førtes til Berlin og opstilledes i Tøjhusets Gaard, hvorfra den 1878 flyttedes til Kadetakademiet i Gr. Lichterfelde. De fire Medailloner forblev derimod i Tøjhusets Depot, men solgtes 1899 til Kommandøren for det i Magdeburg liggende Artilleriregiment, der lod dem ophænge i Officerskasinoet som en Erindring om Regimentets Deltagelse i Krigen 1864. Ved dets Opløsning efter den første Verdenskrig erhvervedes de af „Landeshalle“ i Kiel.

Takket være engelsk Imødekommenhed og Redaktør Henrik Ringsteds energiske Initiativ, befinder baade Medaillonerne og Løven sig som bekendt nu i København, hvor den har faaet en provisorisk Opstilling ved Tøjhuset. Her kan den imidlertid i hvert Fald ikke blive staaende, men hvor da? Dens rette Plads burde være Flensborg. Som Kirkegaardsmonument var den ikke uangribelig, men nu er Flensborgs gamle Kirkegaard jo nærmest at betragte som en Mindepark, og selv fra tysk Side — i en Artikelserie i „Flensburger Norddeutsche Zeitung“ fra 1912, hvorfra en Række af mine Oplysninger er hentet — udtaltes det, „at Monumentet efter en kunstnerisk Genfødselse utvivlsomt vilde blive en fremragende Pryd for vore kommunale Anlæg“. Men det var dengang, og som Landet nu ligger, er dette i hvert Fald foreløbigt for farligt. En ny Demolering taaler Løven sikkert ikke, og ved at ødelægge Monumenterne paa Dybbøl og Arnkilsøre har vi jo saa at sige givet Tyskerne et Eksempel til Efterfølgelse.

En af de mange.

„Jeg vil gerne“, skriver Rentier F. Clausen, Hønsnap, bringe Sprogforeningens Almanak en lille Fortælling eller rettere en sand Tildragelse, som jeg oplevede, da jeg i min Ungdom tjente som Karl i Brobøl i Ullerup Sogn. Der er maaske endnu enkelte Folk i Ullerup Sogn, som kan huske Tildragelsen, der passerede den Gang.

Det drejer sig om en Landmandssøn i Ullerup. Den unge Mand havde dansk Statsborgerret, men da han ikke kunde undvære Hjemmet, og Hjemmet ikke ham, saa var der kun et at gøre, at holde ham skjult for de tyske Myn-digheder. P., lad os kalde den unge Mand saadan, havde et Skjulested over Ovnens. I de gamle Huse fandtes der i Reglen god Plads over den, saa at det var let at faa et godt Skjulested der. Det blev indrettet saadan, at han baade kunde lukke sig selv ud og ind, og for udenforstaa-ende var det vanskeligt at opdage noget som helst, der gik igennem Værelset, hvor Ovnens var.

En Søndag, da der var Konfirmation i Ullerup, fik jeg det hele at se. Min Kone eller rettede min Kæreste, havde en Søster, der skulde konfirmeres, og i den Anledning blev der spændt for og kørt til Kirke med mig som Kusk. Da vi kom til Ullerup og skulde have Hestene paa Stald, var den sædvanlige Hesteplads optaget, og derfor kørte jeg om til P.s Hjem for at spænde fra. Da jeg kom ind i Stalden, hvem sad saa der nok saa pænt og malkede, det gjorde P. P. blev meget altereret, nærmest ulykkelig, hvad jeg godt forstod, og jeg maatte sluttelig love ham ikke at fortælle det til nogen, og det gav jeg ham Haand paa. Det har jeg heller ikke gjort før nu. P. er min Kones

Fætter, men selv om han ikke havde været det, kunde det aldrig falde mig ind at røbe noget i den Sag, da jeg der-ved vilde have gjort mig selv umulig i Nordslesvig paa det Tidspunkt.

For at faa Tiden til at gaa havde P. faaet indrettet et Værksted, hvor han stod og arbejdede hele Dagen. Han var meget dygtig til at arbejde i Træ, og ingen kunde se andet paa de Ting, han lavede, end at det var gjort af en faglært Mand. Længe varede det ikke, før der opstod en lille Virksomhed, og fra hans Værksted udgik: Leskafter, Spadeskafter, Kornskovle, River, Trisser, ja selv smaa Kornrensemaskiner gik P. ikke af Vejen for. Der blev truffet Aftale med en Rejsende, der solgte Varerne til Købmænd og Høkere i vid Omkreds. Selvfølgelig gik hele denne Virksomhed i Faderens Navn. For saa vidt var alting godt. Da der var gaaet 10 Aar paa den Maade, saa kom der en Eva, her som overalt.

I P.s Hjem blev der holdt Pige, og omkring 1882 kom der en ung pæn Pige i Huset, og saa en skønne Dag viste det sig, at det blev nødvendigt for P. og Pigen at holde Bryllup. De rejste saa til Danmark og blev gifte der. Der kom et Barn og godt et Aar efter endnu et, og saa blev det galt, da den unge Kone i det forløbne Aar ikke havde været i Danmark. Den unge Kone kom i Forhør hos Amtsforsøgeren og blev krydsforhørt efter alle Kunstens Regler, men hun blev ved sit, at Manden var i Danmark. Der blev foretaget en Husundersøgelse, der havde Fynd og Klem. En Gendarmstyrke blev udkommanderet, og med Amtsforsøgeren i Spidsen endevendtes hele Huset, hvert Skab og hver Kiste blev undersøgt, men forgæves. P. var forsvunden. Konen maatte have talt Sandhed. P. var i Danmark.

Der kom flere Børn i Ægteskabet. Pastor Lange i Ullerup, der døbte Børnene, forklarede Fænomenet med de Ord: „De maa være faldet fra Himlen ned, da Moderen er i Ullerup og Faderen i Danmark, hvor skulde ellers Børnene komme fra“, sagde han med et lunt Smil, „min Forstand slaar ikke til“.

Omsider fangede de P. Jeg husker ikke bestemt, om det var Ullerup Markedsdag. Atter mødtè Gendarmerne og Amtsforstanderen op, de omringede Hjemmet, og den Gang var P. ikke forsigtig nok. Da han smuttede ind i sit Skjul, blev der en Flig af hans Frakke hængende i Døren. Han kunde ikke naa at aabne Døren og faa det ændret, da Politiet var i Nærheden. Politiet fandt omgaaende Fli- gen og tilraabte nu P. at han skulde lukke Døren op, men han forholdt sig rolig, stolende paa Laasen, og at Politiet maaske opgav Sagen, men her tog han Fejl. Politiet hentede Smeden og nu var P.s Skæbne beseglet. Han var Tyskernes Fange.

P. havde holdt sig skjult i mange Aar, og nu var det forbi med at narre Tyskerne, saa han maatte rejse til Danmark, hvor han købte en lille Gaard. „Nu er P. og hans Kone nok døde“, slutter F. Clausen, „omendskønt de godt kan leve endnu, for jeg tror ikke, at P. var ældre end jeg, og jeg er nu 88¹/₂ Aar“.

Saa vidt F. Clausen. De, der har læst H. P. Hanssens „Tilbageblik“ II. Bind, vil finde den samme Fortælling der. Den staar paa Side 156—164. De, der ikke har læst H. P. Hanssens Fremstilling, bør gøre det. Naar F. Clausens Fortælling har fundet Plads i Almanakken, saa er det for at klarlægge, hvem Manden var. Baade F. Clausen og H. P. Hanssen holder Navnet hemmeligt. Mandens Navn er

Peter Petersen, det var F. Clausen, der villig gav mig Navnet.

Peter Petersen er født i Snogbæk den 14. Maj 1855. Hans Far hed Christian Petersen og hans Mor Maria Han-

sen. Slægten har Tilnavnet Juhler eller Hjuler. Kort efter Drengenes Fødsel købte Christian Petersen et Husmandssted i Ullerup.

Den 15. November 1883 blev Peter Petersen viet til Sophia Jørgensen i Andst Kirke lige nord for Kongeaaen. Sophia Jørgensen er født den 11. Oktober 1856 i Sottrup. Hendes Far var Skomager Hans Jørgensen og hendes Mor hed Christine Magdalene Schomann.

Det ældste Barn blev født den 17. Januar 1884. I Personregistret staar, at Christian Petersen tilmeldte Barnebarnets Fødsel, og at han ved den Lejlighed fremlagde en

Vielsesattest, der var underskrevet af Pastor A. C. Timroth, St. Andst. Faderen angives at være i Gejsing, en Landsby i Andst Sogn. Pastor Lange ynder at skrive, at Faderen er i Jylland, og at han er Arbejder. Af Peter Petersens Børn er de 6 født i Ullerup. Et af dem døde.

Den 2. April 1894 blev Peter Petersen taget af Tyskerne. Hans frivillige Fangenskab havde saaledes varet i godt og vel 20 Aar. Han tilhørte den Ungdom, der rejste ud af Landet for at undgaa Militærtjenesten, idet de stode paa H. A. Krygers Ord, at § 5 snart vilde blive opfyldt.

Da Peter Petersen forlod Ullerup, bosatte han sig i Gejsing, hvor han købte en lille Ejendom, som han drev fra 1894 til 1902; flyttede saa til Gesten, hvor han købte en lidt større Ejendom, som han atter solgte i 1913. Han bosatte sig saa i Gesten By og drev Røgeri. Den 23. Marts 1940 døde P. Petersen og den 24. Februar fulgte hans Kone efter ham. Deres Grave er paa Gesten Kirkegaard.

Det er Datoerne. Der er al Sandsynlighed for, at Peter Petersen efter Ægteskabets Indgaaelse har opholdt sig kortere eller længere Tid i Danmark. Sønnen fortæller, at hans Far har fortalt ham, at naar han rejste hjem til Ullerup, stod han ikke af Toget ved samme Station Gang paa Gang. Han brugte at staa af ved forskellige Stationer, for derved at sikre sig mod Politiet.

Sønnen fortæller ogsaa, at hans Far hadede Tyskerne af et godt Hjerte, og, siger han, „det var godt, at Far var død, inden Tyskerne kom her. Hans Raseri mod Tyskerne var saa stort, at han vilde være død af Raseri, hvis han ikke kunde komme til at træde op imod dem“.

„Raseri“ er som bekendt en Form for Svaghed, om ikke for Afmagt. Peter Petersen var dansk, det er der ingen Tvivl om; men hans Danskhed har været af en egen Art.

Da Genforeningen stundede til, har den næppe gjort syndelig Indtryk paa ham eller paa Konen. I alle Tilfælde drog de ikke til Snogbæk eller Sottrup, hvor de havde Stemmeret den 10. Februar 1920. De blev hjemme i Gesten. Peter Petersen var paa det Tidspunkt 65 Aar, saa baade han og Konen havde ingen Grund til at holde sig tilbage. De var stærke nok begge to.

Peter Petersen kunde aldrig tilgive H. P. Hanssen, at han havde skrevet om ham i Hejmdal's Julenummer 1893. Hans Indstilling overfor H. P. Hanssen var den samme som Moderens.

Han var en af de mange, der forlod deres Hjem, fordi, de ikke vilde bøje sig for Magten, og vel allermest fordi de troede paa Løfter og Traktater. Der blev slaaet dybe Saar i Folkets Sind i hine Aar, og de var saa dybe, at de blev ved at bløde indtil Døden satte Slutstenen. Selv om den Mand, som her er skildret, tilsyneladende var glad og veltilfreds, saa var der dog noget, som tærede paa Kraften, der var gaaet noget i Stykker, det ses bedst derved, at da han endelig kunde være med, saa gik han udenom.

Jakob Petersen. (2)

De faldne Soldater og Grænsegendarmer 1940-1945.

Sprogforeningens Almanak bragte i Aargangene 1928—33 Billeder af de Mindestene, der var rejst paa Kirkegaardene, og de Mindetavler, der var ophængt i Kirkerne, over de faldne fra Verdenskrigen 1914—18 med 5271 Navne fra Nordslesvig.

Vi vil i denne Aargang ære Mindet over de Soldater og Grænsegendarmer, der faldt i den anden Verdenskrig, ved at bringe et Billede og en kort Beskrivelse af de Mindestene, der er rejst i Nordslesvig.

Hokkerup.

Den 30. Juni 1940 afsløredes i Hokkerup en Mindesten for Sergeant Carl Henrik Vous. Afsløringstalen blev holdt af Oberst

Louis Nielsen, Odense. Endvidere talte Pastor Skaarup, Kværs, m. fl. Mindestenen bærer følgende Indskrift: »Her faldt Sergeant

C. K. Vous af 4. B. 2. K. den 9/4 1940 — Fremtid gror af dyre **Minder**«. Vous var født 9. Febr. 1915 i Humble paa Langeland.

Samtidig afsløredes Mindestenen for Menig **Jørgen Th. Jørgensen**. Afsløringsstalen blev holdt af Oberstløjtnant Hintz. Min-

destenen bærer følgende Indskrift: »Her faldt den 9. April 1940 Menig ved 2. Fodfolkspionerbataillon **Jørgen Th. Jørgensen**, f. 12. 9. 1918 i København«.

(5)

Bjergskov.

Samme Dag afsløredes i Bjergskov ved Søgaard en Mindesten for Menig **Bjarne Christian Poulsen**. Ved Afsløringen blev der talt af Kaptajn Bahnsen, Odense, Lærer Basse, **Søgaard**, og Bankdirektør Guldbrandsen, Odense. Mindestenen har følgende Indskrift: »Her faldt den 9. April 1940 i Kamp for Dan-

mark Menig ved 4. Battl. 4. Komp. Bjarne Christian Poulsen, født 24. 4. 1918 i Middelfart.

Sdr. Hostrup. (3)

Ved Landevejen Aabenraa-Flensborg sydfor Sdr. Hostrup lige-

overfor Benmelsfabrikken faldt Menig Frode Nielsen, f. 12. August 1919 i Glenstrup. Mindestenen er rejst ved Vejens østre Side og har følgende Indskrift: »Her faldt Menig Nr. 410 F. Nielsen af 4. B. 2. K. den 9. 4. 1940. Fremtid gror af dyre Minder«. Afsløringen foretoges 30. Juni 1940 af Kaptajn Louis Nielsen, Odense.

Bredevad. (S)

I en Have i Bredevad er der lavet et smukt Anlæg med Mindestene for to faldne Soldater, Peder Jørgen Andersen og Poul Søgaard. Den ene Mindesten bærer Indskriften: »Menig

Poul Søgaard ved 4. Batl. 4. Komp., f. d. 4. 3. 1919 i Vejle, faldet d. 9. 4. 1940 i Bredevad«, og den anden: »Menig Peder Jørgen Andersen ved 4. Batl. 4. Komp., f. d. 28. 6. 1920 i Vissenbjerg, faldet d. 9. 4. 1940 i Bredevad«. Paa en tredje Sten foran staar indhugget: »Jert Offer var ikke forgæves«. Afsløringen foretoges 17. Juni 1940 ved Lærer Frank, Bredevad.

Lundtoft. (S)

Ved Lundtoft faldt Menig Karl Gunnar Jørgensen, født 29. Sept. 1917 i Søllested. Hans Kammerater rejste her en

Mindesten, der blev afsløret af Kompagniet den 16. April 1940. Indskriften, der er indhugget af en af den faldnes Kammerater,

lyder: »Her faldt for Danmarks Sag Menig Nr. 72 K. G. Jørgensen den 9. 4. 1940. Rejst af 4. Batl.s 3. Komp.«.

Haderslev.

For de ved Træfningen i Haderslev faldne 4 Soldater, Kornet Frode Vesterby, 2. Rgmt. Kanonkomp., Menig Oluf Hansen, 2. Rgmt. Kanonkomp., Menig Hans Chr. Hansen, 2. Rgmt. Kanonkomp., og Menig Niels Schmidt, 3. Batl. 4. Komp., er der ved Hertug Hans Hospital rejst et Mindesmærke, en poleret Granitstøje med en Urne, staaende paa en firkantet Granitsokkel med de fire faldnes Navne paa hver af Sokkelens Sider.

Afsløringstalen holdt Kornet Vesterbys Fader, Reservekaptajn Munch Vesterby, Aalborg. Indskrifterne paa Sokkelens fire Sider lyder: »Kornet Frode Munch Vesterby, f. i Aalborg 27. 11. 19, Menig Nr. 305 1939 Hans Christian Hansen, f. i Kerteminde 18. 12.

1917, Menig Nr. 108 - 1939 Olfur Arthur Hansen, f. i Voldum 13. 7. 1917 og Menig Nr. 780 - 1939 Niels Møller Schmidt, f. i Haaddi 12. 8. 1918. Faldt ved Træfningen den 9. April 1940. Rejst af Kornetter.«

*

Mindestene for Grænsegendarmene, der mistede Livet den 9. April 1940 og i Besættelsesaarene, er rejst i

Padborg.

Paa Mindestenen ved Jernbaneviadukten lyder Indskriften: »Overgendarmerne A. S. Albertsen, J. P. Birk, A. A. Han-

«en. Skudt af civilklædte Personer.» Bag paa Stenen staar:
»Pligttro de satte Livet til
med eders Kald i Pagt
Hav Tak fra Fædreland og Folk
for trofast Grænsevagt.«

Afsløringen af Stenen fandt Sted den 4. Maj 1941. Afsløringen foretoges af Biskop Noack, Haderslev.

Stenen er rejst af en Kreds af danske Borgere i Bov Sogn. Inskriptionen »Skudt af civilklædte Personer«, var indtil efter Danmarks Befrielse tildækket med en Cementblanding.

Desuden er der paa Bov Kirkegaard, hvor Overgendarmerne Albertsen og Hansen ligger begravet, og paa Taps Kirkegaard, hvor Overgendarmer Birk ligger begravet, rejst en Gravsten paa hver af Gravene.

Gravstenene paa de 3 Grave er rejst af Personale af Grænsegendarmeriet. Afsløringen foretoges af Oberst S. B. Paludan Müller og fandt Sted den 5. August 1940.

Kajnæs.

Den 5. Oktober 1945 afsløredes paa Kajnæs en Mindesten for Overgendarmer H. C. Hansen. Paa Stenen staar indhugget: »Min-

de over Overgendarm H. Chr. Hansen, Østerby, f. 5. 10. 1893 i Vejstrup. Død 18. 12. 1944 i Neuengamme Konzentrationslejr.

En god dansk Mand
En Pryd for sin Stand
For sine kære alt.

Rejst af danske Beboere paa Kajnæs.»

Der blev under en Mindegudstjeneste i Kajnæs Kirke talt af Pastor Madsen, Sønderborg. Afsløringen foretoges af Sognepræsten Pastor Frederiksen, Kajnæs.

Holbøl.

Den 2. 12. 1945 afsløredes i Holbøl en Mindesten for Overgendarm P. Skov, Rønshoved, Mindestenen staar i Mindelunden paa Holbøl Kirkegaard. Indskriften lyder: »Minde over Grænseovergendarm Chr. P. Skov, Rønshoved, født 5. 10. 1895 i Taps. Død i tysk Fangenskab, Neuengamme.

Danmarks gode Grænsevagt.
Offer for Tyranners Magt.
Mindet om dig vækker Mod
til at staa, hvor støt du stod
tro ved Danmarks Grænse.

Rejst af Danske i Holbøl Sogn 1945.◄

Pastor Bakkegaard Olsen, Holbøl, talte ved en Mindegudstjeneste i Holbøl Kirke. Overvagtimester Dahl, Sønderhav, afslørede Stenen.

Kollund.

I Kollund er der afsløret en Mindesten for Grænsegendarmen. Paa Stenen lyder Indskriften:

»Anker Hansen, Karl Lauersen, Christen Friis 10. 2. 1944.

De faldt i Kamp
for Danmarks Frihed og Ære.
Hjerter, der af Troskab lue
Mod som Døden ej kan kue.

J. H. Markussen 11. 1. 1945. A. S. Roos 27. 11. 1944. H. Toft
12. 4. 1944

De maatte ofre Livet
da Danmark var ufrit.»

J. H. Markussen og A. S. Roos døde i tysk Konzentrationslejr. Mindestenen afsløredes af Kaptajn Bartholdy, Munkemølle, Købmand Filskov, Kollund, var Formand for Mindestensudvalget.

Krusaa.

Den 5. Maj 1946 afsløredes ved Krusaa Korsvej en Mindemur over de i tyske Konzentrationslejre døde Grænsegendarmere. Øverst paa Mindemuren staar:

»Danske Grænsegendarmere døde som Følge af Fangenskab i tyske Koncentrationslejre, Neuengamme, Schandelach, Alt Garge, Bergen, Belsen 1944—45.«

Paa Stenene i Mindemuren følgende 38 Navne:

Overgendarm H. C. Hansen, Kajnæs, født 5. 10. 1893, død 19. 12. 1944.

Overgendarm K. S. Nielsen, Sønderborg, født 21. 3. 1910, død 1. 11. 1944.

Overgendarm Th. E. Jessen, Skelde, født 30. 6. 1898, død 1. 12. 1944.

Overgendarm J. C. P. Christiansen, Graasten, født 2. 12. 1895, død 8. 12. 1944.

Vagtmester A. H. Høj, Rinkenæs, født 19. 3. 1895, død 13. 1. 1945.

Overgendarm J. H. Markussen, Kollund, født 13. 3. 1897, død 11. 1. 1945.

Gendarm M. Andersen, Krusaa, født 2. 5. 1917, død 22. 2. 1945.

Overgendarm C. V. Jacobsen, Bækken, Rinkenæs, født 6. 6. 1896, død 6. 11. 1944.

Overgendarm K. Asmussen, Bov, født 23. 5. 1894, død 1. 12. 1944.

Gendarm J. P. Gram, Padborg, født 7. 6. 1919, død 24. 11. 1944.

Overgendarm H. P. Pedersen, Frøslev, født 20. 9. 1896, død 23. 12. 1944.

- Vagtmester S. J. Schmidt, Kragelund, født 30. 8. 1895, død 9. 12. 1944.
- Vagtmester P. Christensen, Rens, født 29. 5. 1894, død 5. 1. 1945.
- Gendarm K. A. Nielsen, Lyrsholm, født 7. 5. 1921, død 22. 1. 1945.
- Overgendarm A. P. Sørensen, Sæd, født 5. 5. 1897, død 27. 2. 1945.
- Vagtmester L. V. O. Jensen, Tønder, født 23. 5. 1895, død 27. 12. 1944.
- Overgendarm H. P. Gimm, Rudbøl, født 1. 7. 1912, død 6. 12. 1944.
- Overgendarm A. H. P. B. S. Petersen, Højer, født 10. 12. 1913, død 4. 3. 1945.
- Gendarm A. J. Hansen, Rudbøl, født 25. 12. 1919, død 3. 12. 1944.
- Overgendarm N. P. Korsgaard, Høruphav, født 28. 11. 1896, død 27. 11. 1944.
- Overgendarm E. Christensen, Snogbæk, født 14. 5. 1897, død 22. 11. 1944.
- Overgendarm J. V. Christensen, Skelde, født 15. 8. 1897, død 2. 12. 1944.
- Overgendarm C. P. Skov, Rønshoved, født 5. 10. 1895, død 2. 12. 1944.
- Overgendarm A. S. Roos, Kollund, født 17. 1. 1897, død 27. 11. 1944.
- Overgendarm K. P. Grøn, Krusaa, født 27. 2. 1896, død 2. 12. 1944.
- Overgendarm J. J. Mathiasen, Bov, født 19. 11. 1896, død 27. 11. 1944.
- Gendarm C. T. Rigenborg, Sandager, Rinkenæs, født 18. 11. 1920, død 7. 3. 1945.
- Overgendarm M. J. Madsen, Rens, født 5. 1. 1910, død 4. 12. 1944.
- Overgendarm K. Iversen, Padborg, født 25. 12. 1897, død 5. 12. 1944.
- Overgendarm J. O. Broberg, Kragelund, født 8. 6. 1895, død 16. 12. 1944.
- Gendarm E. T. K. Møller, Pluskjær, født 11. 7. 1918, død 2. 12. 1944.
- Overgendarm J. A. Petersen, Lyrsholm, født 22. 5. 1913, død 29. 11. 1944.
- Overgendarm G. J. Jørgensen, Sæd, født 19. 12. 1896, død 11. 1. 1945.
- Overgendarm A. Rasmussen, Tønder, født 13. 1. 1913, død 26. 11. 1944.
- Overgendarm O. L. Svendsen, Tønder, født 29. 4. 1897, død 27. 11. 1944.
- Overgendarm V. J. Pedersen, Højer, født 12. 5. 1916, død 1. 5. 1945.

Gendarm O. C. Bergmann, Siltoft, født 8. 1. 1917, død 4. 2. 1945.
Overgendarm O. Zoega Olesen, født 8. 11. 1897. Savnet.

Under Navnene staar: »Guds Fred med vore Døde«, og paa Granitkorset staar:

»Sønner af Danmark
fribaarne Mænd
aldrig som Trælle
kan leve.«

Provst Beyer, Rinkenæs, talte ved Højtideligheden og Generaldirektør Knud Korst, København, afslørede Mindemuren.

Sottrup.

Den 12. Maj 1946 afslørede paa Sottrup Kirkegaard en Mindesten for Overgendarm E. Christensen, Snogbæk. Stenen har følgende Indskrift:

»Denne Sten sattes til Minde om Overgendarm Ernst Christensen, Snogbæk. * 14. 5. 1897 i Taps. † 22. 11. 1944 i tysk Koncentra-

tionslejr i Neuengamme. Han var tro i sin Gerning i Danmarks Grænsevagt. Rejst af Danske Samfund 1946.«

Sognepræsten Pastor Nielsen talte i Kirken og Gaardejer Alex-
andersen afslørede Stenen.

Graasten.

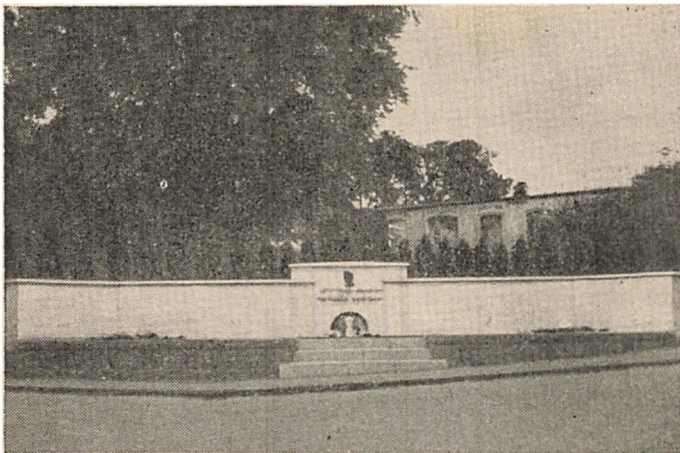
Den 26. Maj 1946 afslørede i Graasten i Overværelse af Kron-
prinseparret en Mindemur for Oberst S. B. Paludan-Müller. Mindemuren findes ved Indkørselen til Slottet ved Sønderborg Landevej. Paa Mindemuren staar øverst Oberstens Relief i Bronze, og derunder Indskriften: »I sin brændende Embedsbolig paa den-

ne Grund faldt den 26. Maj 1944 Grænsegendarmeriets Chef Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller efter 3 Timers Kamp — ene mod tysk Overmagt.«

Mindemuren afslørede af Sognepræsten Pastor Hvidt, Graasten. Midlerne til Mindemuren er indsamlet blandt danske Bor-

gere i Graasten m. fl. Formand for Mindestensudvalget var Bankdirektør, Amsraadsmedlem A. Nissen, Graasten.

— —

De gamle, som faldt

Chresten Iversen, Sønderballe.

Gang paa Gang sagde H. P. Hanssen, i de sidste Aar af sin Levetid, at Haderslev Amt havde været os et dyrt Amt, idet vi under Fremmedherredømmet maatte forsyne en Række Gaarde i dette Amt med unge Mænd fra andre Dele af Sønderjylland, især fra Als og Sundeved, og der- ved kom til at forsømme Opgaverne paa de Egne, hvor dansk og tysk mødes. En af de unge Mænd, der fra Sundeved drog

ned til Haderslev var Chresten Iversen, da han som 25-aarig købte Gaarden Nygaard i Sønderballe.

Chresten Iversen er født paa Kajnæs den 5. Marts 1876. Aaret efter flyttede hans Forældre til Bøffelkobbøl, og paa den Maade blev Chresten Iversen Sundevedbo. Efter at have gennemgaaet Folkeskolen kom han Vinteren 1890—91 paa Hejls Efterskole og senere i 1897—98 paa Tune Landbrugsskole.

1901 købte Chr. Iversen Gaarden i Sønderballe, og samtidig giftede han sig. De to unge Gaardfolk kom til at danne et godt dansk Hjem, der var med til at aktivere Danskheden i Sognet. Det var nyt Blod, der havde en langt mere frisindet Indstilling end den, der var almindelig i Sognet. Chr. Iversen var en dygtig Landmand og hans

Speciale var Frøavl. Mange unge Mennesker fra Landsdelen har nydt godt af at staa i Lære hos ham og nydt godt af det Hjem, som der blev budt dem. Da Sønderjydske Frøforsyning blev startet efter Genforeningen, var det saa at sige en Selvfølge, at han blev Formand for Selskabet.

Chr. Iversen var Medlem af Vælgerforeningens Tilsynsraad, og stod altid paa H. P. Hanssens Linie. Efter 1920 kom han ind i det offentlige Liv, og var blandt andet Sogneraadsformand i Perioden 1925—29, dernæst Næstformand for Haderslev Næs' Elektricitetsforsyning, Tillidsmand for Sønderjyllands Kreditforening, Sekretær i „Akkordudvalget for Haderslev Østeramt“, Medlem af Laanekassens Bestyrelse, Medlem af Skatteraadet m. m.

Naar Sprogforeningen ser tilbage i Tiden, saa er der nu kun faa tilbage af dem, der var Tillidsmænd før 1914. Enkelte er der endnu, ved Chr. Iversens Død blev der en færre. Trods store og vidtløftige Ombud blev han ved at være Tillidsmand, han har med Trofasthed røgtet Hvervet i al den Tid, han var i Sønderballe. Medlemsbidraget for Sønderballe var altid sikkert. Han var her som overalt trofast overfor det Arbejde, han paatog sig. Han forstod som faa Sammenholdets Betydning, og han erkendte, at et Brud paa Linien, ogsaa den politiske Linie fra 1920 vilde blive skæbnesvangert.

Et virksomt Liv fandt sin Afslutning den 29. Januar 1946, en god Maanedes Tid før han vilde fylde 70. Der blev ved hans Død sagt og skrevet mange kønne Ord. Det der blev fremhævet var hans trofaste Sind og hans venlige Smil. Han var en af dem, der altid var rede til at hjælpe andre uden store Ord, men jævnt og stille, saadan som han var det i al sin Færd. Der vil i Dag være mange i Ha-

derslev Østeramt, der er ham Tak skyldig for den Hjælp, han fandt Vej ind til i en haard og vanskelig Tid.

Det er saare sjældent at vi i vore Dage bruger det gode gamle Ord: Dannemand. Det er en Skam, men det skal bruges om Chresten Iversen, for han var en gæv Mand, glad ved at yde. Han omfattede sit Hjem, sit Sogn og sit Folk med den Sindets Varme, som det gør godt at møde. I 1927 blev han Ridder af Dannebrog, et Vidnesbyrd om, at hans Arbejde er bleven paaskønnet. Fra det smilende Sundeved var det ikke vanskeligt at finde sig til Rette ved den smukke Genner Fjord, det var let at bevare Sundevedboernes lyse og lette Sind, det glade Smil og det gode Humør, der som alt nævnt var et Særkende hos ham.

Jakob Petersen.

Provst Erik Christensen, Tønder.

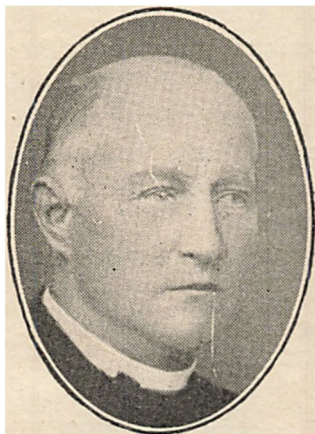
Den 14. Juni 1946 døde Provst Erik Christensen i Tønder i en Alder af 79 Aar. Han er født den 17. Oktober 1866 og havde tidligere været Sognepræst i Slagslunde - Gandløse paa Sjælland og Provst for Horns-Ølstykke med flere Herreder 1909—20. Ved Genforeningen kom han til Tønder og virkede her som Provst i Tønder Provsti og Præst for Byens danske Menighed indtil 1936, da han tog sin Afsked. I 1939 udgav han sine Erindringer fra denne Gerning under Titlen »Fra min Virksomhed i Tønder«. Bogens Indhold er af blivende Værdi til Forstaaelse af de kirkelige Forhold i Grænsebyen i de første vanskelige Aar. Provst Christensen var en god Administrator. Ved sin alvorlige og hjertelige Forkyndelse skabte han en stor Menighed, og ved sit milde og hu-

mane Sindelag vandt han sig Venner i vide Kredse. Den gamle Provst har derfor efterladt sig et saare smukt Minde.

N. S.

Søren Degn, Skærbæk.

Tirsdag den 9. April døde forhen-
værende Amtsraadsmedlem og Spare-
kassedirektør, Gaardejer Søren Degn
i Skærbæk i en Alder af 76 Aar. Med
ham har Vesteregnet mistet en af
sine betydeligste Skikkelser. I et langt
Aaremaal havde han deltaget i det
offentlige Livs Forteelser og altid
forstaaet at gøre sine Meninger gæl-
dende og give dem praktisk Virke-
kraft.

Nogen helt moderne Landmand i
bogstavelig Forstand var han ikke;
men han drev dog den store Marsk-
gaard, som han nu i de senere Aar
havde bortforpagtet, med stor gam-
meldags Dygtighed. Søren Degn havde altid de fedeste Stude og
de bedste Afrøder. En stor Del af sin Levetid ofrede han ellers
uegennyttigt i sin Fødeegns Tjeneste.

Fra 1904 til 1933 var han saaledes Medlem af Kommunalbesty-
relsen og havde som saadan sin gode Part af Æren for, at den op-
adstræbende Landsby Skærbæk kom ind i en solid Fremdrift. I 28
Aar sad han som Formand for Skærbæk Mejeri. Han tilhørte fra
Oprettelsen Kommissionen angaaende Afvandingen af Marsken
ved Tønder, ligesom han var Medlem af Digelaget for Bredeaa-
Lavningen. En vigtig Indsats ydede han navnlig som mangeaarigt
Medlem af Tønder Amtsraad. Endvidere tilhørte han det Udvalg,
der arbejdede for Bygningen af Rømø-Dæmningen. Han var en af
dem, der var med til at give Tilskyndelsen til dette Størværk.
Bedst var Søren Degn dog vistnok kendt som Meddirektør af
Skærbæk Sparekasse.

Søren Degn var en Hædersmand i al sin Færd, og han bar der-

for ogsaa sit Ridderkors med Ære. Et af ham paa det sidste stiftet større Legat for enligt stillede Mænd i Sognet vil bevare hans Minde.

N. S.

Jørgen Hansen, Asserballeskov.

I Sprogforeningens Almanak 1946 findes der Mindeord om gamle Jørgen Hansen, i Aar maa Almanakken bringe dem om Sønnen. Han var ligesom Faderen Sprogforeningens Tilidsmand. Jørgen Hansen er født den 29. November 1878 i Mommark, men hele sit Liv var han knyttet til Asserballeskov. Vinteren 1898—99 var han Elev paa Brahetrolleborg og overtog Fædrenegaarden i 1906.

Jørgen Hansen var en Mand der undgik offentlige Hverv. Han var Tilidsmand for Brandforsikringen af Læsø, ogsaa for Sprogforeningen.

Da hans Søn døde i 1928 var det som om noget gik i Stykker for ham, det var et Slag, som han aldrig kom ud over. Den ellers saa flittige Mand trak sig mere og mere ind i sig selv, og Aaret efter afstod han Gaarden til en Datter og Svigersøn.

De, der har kendt Jørgen Hansen, vil vide, at hans Sind var smittet af det venlige og smilende Landskab, som Østkysten af Als er. Han elskede denne Plet Jord, og det var ham en Glæde, naar andre talte om de smukke og velvedligeholdte Huse og Haver. Han var en vennesæl Mand, der holdt af en god Passiar, og var derfor ogsaa afholdt af alle. Han havde en rørende Kærlighed til alt, der var dansk, og han havde en fast Overbevisning om, at Retten altid vil gaa af med Sejren.

Den 27. Juni 1946 døde han efter i en kortere Aarrække at have været svagelig.

J. P.

Peter Alexandersen, Sottrup.

Det er med Vemod, at Sprogforeningen Gang paa Gang maa tage Afsked med Kvinder og Mænd, hvor der var al god Grund at vente, at de vilde holde ud i mange Aar, som dens Tillidsmænd. Peter Alexandersen hører til en af dem. Det blev med Rette sagt om ham ved hans Død, at han havde været en god Mand. Han er født den 17. April 1889 i Sottrup, hvor han havde den Lykke at vokse op i et godt dansk Hjem.

Hans Far, Jørgen Alexandersen, var i en lang Aarrække Sprogforeningens Tillidsmand og Medlem af Sprogforeningens Tilsynsraad. Faderen lod sine Sønner nyde en god Uddannelse. Straks efter Konfirmationen kom Peter Alexandersen paa Hejls Aftenskole, i 1908—09 var han Elev paa Vallekilde Højskole. Derefter Soldat i Berlin og efter endt Soldatertjeneste paa Tune Landbrugsskole. Derefter med i Krigen fra første Dag til dens Ende.

Han overtog Fædrenegaarden i 1919, og sammen med sin Hustru skabte han et af de Hjem, hvor det er godt for unge Mennesker at være. Offentlige Tillidshverv tragtede han ikke efter, ikke desmindre var han Formand for Sottrup og Omegns Andelskasse, Formand for Vandværket og Kasserer i Menighedsraadet. Særlig det sidste omfattede han med en særlig Kærlighed.

Han var en god dansk Mand, ikke med Munden, men lige indtil Hjerteroden. Han havde ikke mange Kanter, men var mild af Væsen, naar det imidlertid drejede sig

om Sandhed og Ret, veg han ikke et Haarsbred. Han be-
fandt sig vel i Kammeraters Kredse, og var stærkt optaget
af det Liv der rørte sig i Foreningen af Sønderjydske
Krigsdeltagere.

Peter Alexandersen døde den 22. Juli 1946 paa Stats-
hospitalet i Sønderborg. Om ham skal siges i hans Efter-
mæle, at han var en Mand af gammel Dyd og Trofasthed.

Jakob Petersen.

Margrethe Gudme, Flensborg.

Den 24. Juni 1946 døde en Kvinde,
som havde øvet en overordentlig
smuk Indsats inden for danske Kred-
se i Sydslesvig: KFUK-Sekretær,
Frøken Margrethe Gudme.

Margrethe Gudme, en Datter af nu
afdøde Lektor ved Statsskolen i Aa-
benraa, J Gudme, efterkom i 1930
indtrægende Opfordringer til at op-
tage en Gerning blandt de unge syd-
for Grænsen. Hun viste sig lige saa
trofast og omhyggelig som dygtig og
ihærdig i alt sit Virke og forstod for-
uden at udbygge Arbejdet i Flensborg
By, at udføre sin Gerning langt ud
i Landsdelen, saaledes ned til Slesvig
og helt over til Sønder Løgum.

Der var Bud efter Frøken Gudme paa mange Omraader. Da
Lærerne ved den danske Kommuneskole i Flensborg blev ind-
kaldt, ydede hun en værdifuld Hjælp ved Religionsundervisnin-
gen. Margrethe Gudme blev Medlem af det danske Menigheds-
raad i Flensborg og Formand for Dansk Biblioteksforening — et
Hverv, der krævede meget Arbejde —; hun fik Sæde i de dan-
ske Sydslesvigeres Fællesraad og i De unges Fællesfronts Ledelse.
Hun talte ved et stort Antal kristelige og nationale Møder inden-
for danske Foreninger og Kredse syd- og nordfor Grænsen, og

nævnes skal, at hun aldrig holdt nogen Andagt eller noget Foredrag uden grundig Forberedelse.

Frøken Gudme, der kun naaede en Alder af 50 Aar, blev som faa Landsmænd, der kom nordfra, et fast og værdifuldt Led i de danske Rækker sønden Skel. Man savner dybt denne fine, intelligente Kvinde med det venlige Smil og det kærlige, trofaste Sind. For mange Landsmænd, ikke mindst i de unges og gammeltes Kredse, vil hun i al sin forstaaende Omsorg og sin opofrende Hjælp synes uerstattelig.

Endnu paa Dødslejet kredsede Margrethe Gudmes Tanker stadig om de Egne og de Mennesker, hun holdt saa meget af: »Saa oplevede jeg da, at det begynder at lysne for Sydslesvig!«

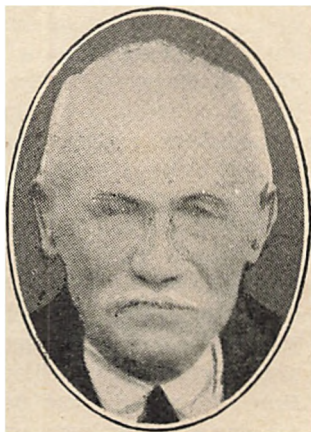
Ved Jordfæstelsen i Ormslev talte Biskop Noack om en dansk Kvindes Vej blandt Landsmænd: For hende var Danskheden en Guds Gave, og derfor kunde hun ikke staa i Udkanten af det folkelige og nationale Virke, men maatte midt ind i det. Hendes Dygtighed indgød Respekt, hendes fine Menneskelighed gav hende Venner, og hendes dybe Kristendom satte Spor.

L. P. Chr.

Jørgen Nissen Hansen, Endrupskov.

Første Gang man mødte Jørgen Hansen fæstnede det Indtryk sig, at han var en rastløs Mand, med lidt overspændte Ideer. Dette Indtryk blev ikke staaende, selv om der var noget om det. Han var en særpræget Idealist, der havde Tro paa at et Arbejde udført paa rette Maade altid giver Tilfredshed.

Jørgen Hansen er født i Fæsted den 28. November 1877. Efter at have været Soldat var han en Vinter paa Vestbirk Højskole. Det der havde hans store Interesse var Plantning, han var da ogsaa Medstifter af Plantningsselskabet i Tiset, hvor han havde købt

en Ejendom i 1900. Efter Genforeningen flyttede han til Endrupskov.

Hans Kærlighed til Plantning var dog ikke det eneste. Det nationale og folkelige Arbejde laa ham stærkt paa Sinde. Han var Tillidsmand for flere af vore nationale Foreninger, deriblandt ogsaa Sprogforeningen. Han var alle Dage Dannevirkeemand, og han kunde en Gang imellem se lidt skævt til Sprogforeningens Bestyrelse, og han lagde heller ikke Dølgemaal paa det overfor den. Jørgen Hansens Opposition var altid let at tage imod, da den var ærlig og oprigtig, og kunde være god for begge Parter. Det er fuldt ud rigtigt, hvad der blev skrevet ved hans Død den 20. April 1945, at »han var en Grubler og Tæinker«.

J. P.

Peter Hansen Skøtt, Kabdrup.

I Haderslev Østeramt stod Kampen, da »Sønderjylland vaagnede«, det var de stoute Gaardmænd i Østeramtet, der var de ledende i denne Kamp. Under Fremmedherredømmet stod de ogsaa for Skud og holdt ud til Sejren var vunden. Efter Genforeningen høres der ikke meget fra denne Egn af Landsdelen, den er ligesom gledet ind i et roligt Farvand, naar det imidlertid gælder om at støtte en god Sag, saa staar Slægten nu, som Slægten stod før, altid rede til at gøre en Indsats.

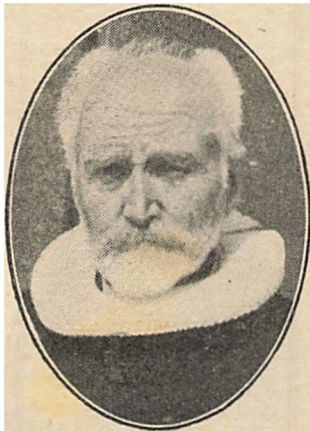
Blandt de Mænd, der i det stille har gjort et godt Arbejde maa P. H. Skøtt nævnes. Han fødtes den 21. Maj 1878 i Rougstrup, men købte i 1901 en Gaard i Kabdrup. Denne Gaard købte han af en Tysker. I 1912 blev han valgt til Kommuneforstander, men afsat paa Grund af sit danske Sindelag, og at han var Tillidsmand for de nationale Foreninger. Han var bl. a. ogsaa Tillidsmand for Sprogforeningen, et Hverv, han røgtede til sin Død den 23. April 1946.

Efter Genforeningen blev han valgt til Sogneraadsformand for Bjerning Sogn. I en Nekrolog hedder det om ham: »Af Natur var han stilfærdig, men han havde sine faste og bestemte Meninger, og Sognets Sager styrede han med Myndighed, som en Mand, der i et og alt er nøje inde i Sognets Sager, uvilkaarligt forlenes med. Retlinet og nobel var han helt igennem, en stout Østeramts-Bonde af gammel Dyd«.

J. P.

Pastor Jørgensen, Skærbæk.

Jens Larsen Jørgensen fødtes i Frøderiksskolen, Haderslev, den 21. December 1862. Hans Far, Niels Jakob Jørgensen, var en Degnesøn fra Oksenvad og blev selv Lærer i Haderslev. Moderen var ogsaa ud af en Lærerfamilie, en Degnedatter fra Jebjerg i Salling, og hed Susanne Elisabeth Larsen. Da lille Jens var ca. 5 Aar gammel, blev hans Far Degn i Bjerning, men døde kort efter sin Forflyttelse af en ondartet Tyfus.

Enken flyttede saa attter hjem til Haderslev med sine 3 Smaabørn, og her er Pastor Jørgensen altsaa vokset op. Men der skete det mærkelige — og vist ret sjældne — at denne Østbo blev en fuldstændig Vestbo. Herude i Vestslesvig fik han sin store og betydningsfulde Gerning som Frimenighedspræst i Skærbæk. Han blev Hjemmenes Præst, Slægternes Præst. Med sin enestaaende Interesse for Slægtsforskning og sit dybtgaaende personalhistoriske Kendskab har han paa en personlig Maade levet sig ind i Menneskenes Liv og Levned. Pastor Jør-

gensen var en god Præst. Jævn, ærlig og virkelighedstro i sin Forkyndelse.

Dansk og Kristen, som han var, var det ogsaa dansk Kristendom, han forkyndte. Og det var netop, hvad man havde Brug for.

Han havde selv mødt rige Værdier i det folkelige Danmark og indenfor gundtvigske Menighedskredse, nu vilde han dele dette med sine Landsmænd i Udlændighedstiden. Den stilfærdige, jævne, men flittige og trofaste Præst har øvet en velsignelsesrig Gerning her i Vestslesvig. Derom vidnede ogsaa den smukke Mindefest, som blev holdt efter hans Død.

Pastor Jørgensen var frisk og virksom til det sidste og han sov hen som Sol i Høst gaar ned den 14. Sept. 1946 omtrent 85 Aar gammel.

N. P. Nielsen.

Diens Jensen Barsøe, Kvistrup.

Mærkelige Fortæelser er der nok af i Landsdelen. Hvad der har været medvirkende til, at Diens Barsøe kom paa Landbrugsskolen i Hohenwedsted i Holsten, er ikke let at blive klog paa, det var maaske en Tilfældighed. Diens Barsøe er født i Kvistrup den 3. Maj 1885. Var Soldat i Flensborg og med i Verdenskrigen. Efter Genforeningen var han Kredsformand for »Sønderjyllands Kreditforening«, Vurderingsmand for »Nye Jydske Landhypotekforening«, Medlem af Skole-nævnet og Tillidsmand for Landboforeningen og for Sprogforeningen. Han døde den 12. August 1944.

Diens Barsøe var en god dansk Mand, en Mand, der holdt mest af at færdes i sit Hjem. Han var en hjælpsom Mand, og faa var

de, der gik forgæves til ham. Han var en retlinet Karakter med et mildt Sind og derfor afholdt i vide Kredse. J. P.

Jens Høyer, Billeslund.

For den Ungdom, der gik ind under Grænselandets Krav sidst i 1800 Tallet, var Jens Høyer en fuldgyldig Repræsentant. Han var blandt de første i Landsdelens nordvestlige Hjørne, som paatog sig at gaa tysk Soldat, ikke for at tjene Preusserne, men for at bevare Retten til vor fædrene Jord og være med til at bygge vort Land, saa det kunde værnes mod Germaniseringen Syd fra.

Jens Høyers Uddannelse kom til at følge de samme Baner, som blev almindelig for Flertallet af den unge Slægt, der stod i første Linie under Fremmedherredømmets sidste Tid. Som Dreng først igennem den tyske Kommuneskole, dernæst Skibelund Efterskole og Askov udvidede Folkehøjskole. Ind imellem tysk Soldat i to Aar, en enkelt Læreplads som Karl paa Als, men ellers i Virksomhed paa Gaarden derhjemme under Faderens Vejledning.

Sin Brud fandt han paa Askov Højskole i Dyrlæge Grams ældste Datter Minna. De unge Folk begyndte som Forpagtere paa Hovgaard i Østerlindet, hvor Jens Høyer er født d. 23. August 1872. Her blev de dog kun et Par Aar, idet den unge Mand havde Mod paa større Opgaver, hvorfor de i 1898 overtog Forpagtningen af Billeslund

under Gram Gods. Her blev Familien i samfulde 46 Aar, og den groede saa fast sammen med Markerne, med Skoven og med Opgaverne i det hele baade hjemme og ude, at man med Rette kunde sige, her har den Rod, herfra dens Verden gaar! Det blev derfor mere end svært, især for Jens Høyer, da Forholdene i 1944 medførte, at han maatte bryde op og overlade Forpagtningen til en anden.

Hvor var Jens Høyer nøje knyttet til sin Slægt, og hvor var han hjælpsom, naar det gjaldt den. Økonomisk har han prøvet baade Medgang og Modgang, men han endte dog som en velhavende Mand!

Jens Høyer begyndte sit Virke til fælles Bedste med at samle Ungdommen til Gymnastik hjemme i Østerlindet. Men ellers maa hans Arbejde for Den nordslesvigske Landboforening nævnes i første Række. Her sad han i Bestyrelsen i ikke mindre end 30 Aar og deraf de 24 som Formand. Desuden har han været virksom for Fælleslandboforeningen for Nordslesvig, hvor han var Formand fra 1927 til 1929. Af andre offentlige Hverv maa nævnes, at han var Medlem af Vælgerforeningens økonomiske Udvalg omkring Genforeningen.

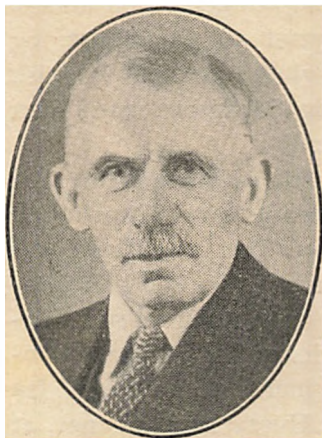
Nationalpolitisk stod Jens Høyer afgjort paa H. P. Hanssens Linie. Ved Genforeningen sluttede han sig straks til Venstre. Han blev en virksom Formand for Gram Sogneforening, en Tid tillige Formand for Venstre i Røddingkredsen. I 1930 kom han ind i Landstinget, hvor han repræsenterede Sønderjylland til 1943, da han trak sig tilbage paa Grund af Alder. Der kunde nævnes adskillige andre Hverv, men lad det nu være nok.

I god Forstand var Jens Høyer ærekær, og han vandt sig Venner ved hele sin noble og retlinjede Færd. Han

døde i Rødding den 18. Januar 1946. I Mindet vil han leve som den gode Fader, og som en af dem, der fik Lov at tjene vor Landsdel som Sønderjyllands gode Søn:

M. K. Gram.

Andreas Lorenzen, Damholm.

Den 1. April 1946 afgik Folkemindesamleren Andreas Lorenzen, Damholm i Angel ved Døden som Følge af en Ulykke.

Andreas Lorenzen var født den 20. Oktober 1877 i Rinkenæs, men voksede op i et udpræget dansk Hjem i Ellund, Hanved Sogn, hvortil Forældrene flyttede; Faderen var Smed, og Drengen lærte hans Haandværk. Hans Navn kom frem efter den første Verdenskrig, da han blev virksom Deltager i Arbejdet for at bjærge de sydligere Egne med hjem til Danmark.

Andreas Lorenzen flyttede senere til Dan.holm, og her begyndte han at samle Folkeminder fra Hanved Sogn og andre Egne i Sydslesvig og Folkeviser. Han nedskrev, hvad andre fortalte. Hans Arbejde fandt fuld Paaskønnelse. Han erkendte, hvad der laa gemt paa Folkegrunden.

Da en ny Tid var kommet til Landet, og Skolespørgsmaalet rejstes med øget Styrke, blev Lorenzen Hjælper og Raadgiver for mange. Da hans dannebrogspydede Kiste førtes gennem Sognet til Havetoft Kirke, fulgtes den af et stort Følge videnom fra. Der lød ved hans Baare mange gode Ord, og nænsomme Hænder har siden pyntet hans Grav og derved givet Udtryk for, at de Følelser, der kom frem ved hans Død, havde dybe Rødder.

J. N. J.

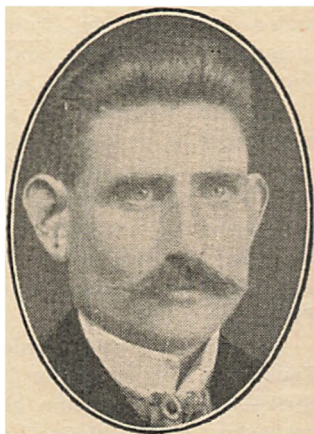
Martin Schultz, Lundsbækgaard.

Den 27. Marts 1884 fødtes Martin Schultz paa Nygaard i Fole Sogn. Efter Konfirmationen kom han paa Skibelund Efterskole, og senere var han Elev paa Ladelund Landbrugsskole. 1913 overtog han en Ejendom med Kro, som han dog i 1922 byttede bort med Lundsbækgaard i Nustrup Sogn.

Martin Schultz var en dygtig Landmand, og han naaede at se et Resultat af sit Arbejde. Han var en stille Mand, der ikke ønskede at gøre sig særlig gældende udadtil. Hvervet som Sprogforeningens Tillidsmand varetog han med Interesse, det var maaske det eneste Hverv han havde. Den 5.

August 1945 døde han paa Gram Sygehus. Der var over Martin Schultz en stille indadventt Energi, der udløste sig i Arbejde for at bringe de bedst mulige Frugter ud af Jorden. Hele vor folkelige Tilværelse omfattede han med Kærlighed.

J. P.

Anne Jepsen, Valsbøl.

Den 21. August blev Anne Jepsen stedt til Hvile paa Valsbøl Sogns vestlige Kirkegaard. Hun var født den 27. Oktober 1887 paa Jardelund Mark. I 1905 blev hun gift med Lorenz Jepsen i Valsbøl. Før Lorenz Jepsen i 1927 blev syg og døde, havde de to Ægtefæller indrettet deres Hjem til Samlingssted for dansk kirkeligt og folkeligt Liv og Arbejde.

Det blev rige Aar for Anne Jepsen, ogsaa efter hendes Mands Død. I 1930 rejstes Valsbølhus, og saa blev den smukke, store Forsamlingsgaard Egnens danske Midtpunkt.

Anne Jepsen maatte endnu i sine sidste Aar opleve en tung Sorg, idet hendes unge Søn Aksel faldt i 1944. »Da dræbtes Glæden for mig paa Jorden!« sagde hun paa sit Dødsleje. Ved hendes Bortgang mistede Sydslesvig et af sine gode, ægte Børn.

L. P. Chr.

Kathrine Bojlesen, Valsbøl.

Kort før Jul 1945 havde Valsbøl-Eggen lidt et stort Tab ved en anden dansk Kvinde, Kathrine Bojlesens Død. Hun havde i længere Tid henligget paa Statshospitalet i Sønderborg, haabløst syg, og midt i December sov hun hen.

Kathrine Bojlesen, der stammede fra Varde-Eggen, var ved sit utrættelige og alsidige Virke kommet til at betyde langt mere, end man i Almindelighed forstaar ved en Sygeplejerskes Gerning. Sidst i Tyverne kaldtes hun til Valsbøl, hvor hun i en Aarrække delte Arbejdet med Maren Sørensen; senere maatte hun selv drage Hovedlæsset. Hun færdedes gennem mange Landsbyer og Sogne, lige fra Aventoft mod Vest til Hanved ovre ved Flensborg og Fjorde mod Syd.

Kathrine Bojlesen levede et lykkeligt, altid tjenende Liv uden Tanke paa timelig Velfærd; hun gik ind i Døden med Tak i sin Sjæl — Tak for, at hun havde faaet Lov til at øve sin trofaste, uselviske Gerning blandt Landsmænd, der trængte til den.

L. P. Chr.

INDHOLD

	Side
P. Tolderlund Hansen: Juleblomsterne	1
Jes Jessen: Den tyske Mindesten ved Hoptrup	15
Hans Severinsen: Min Chef	18
Jakob Petersen: Murskeen i Folkesagens Tjeneste	37
A. Friis Vivild: 8 om Kongen	42
M. Mackeprang: Tre historiske Minder fra Sønderjylland	56
Jakob Petersen: En af de mange	68
N. H.: De faldne Soldater og Grænsegendarmer 1940—45	74
De gamle, som faldt:	
Jakob Petersen: Chresten Iversen, Sønderballe	89
N. S.: Provst Erik Christensen, Tønder	91
N. S.: Søren Degn, Skærbæk	92
J. P.: Jørgen Hansen, Asserballeskov	93
Jakob Petersen: Peter Alexandersen, Sottrup	94
L. P. Chr.: Margrethe Gudme, Flensborg	95
J. P.: Jørgen Nissen Hansen, Endrupskov	96
J. P.: Peter Hansen Skøtt, Kabdrup	97
N. P. Nielsen: Pastor Jørgensen, Skærbæk	98
J. P.: Diens Barsøe, Kvistrup	99
M. K. Gram: Jens Højer, Billeslund	100
J. N. J.: Andreas Lorenzen, Damholm	102
J. P.: Martin Schultz, Lundsbækgaard	103
L. P. Chr.: Anne Jepsen, Valsbøl	103
L. P. Chr.: Kathrine Bojlesen, Valsbøl	104

Nationale Foreninger og Institutioner.

Sprogforeningen

Formand: Bibliotekar Jakob Petersen.

Ledelse: Højskoleforstander Arnfred, Askov, Gdr. Hans Jørgen Hansen, Lysabildskov, fhv. Folketingsmand I. P. Nielsen, Dynt, Amtsskolekonsulent Svendsen, Tønder.

Aarsmødet afholdes sidste Søndag i Juni.

Skoleforeningen

Bestyrelsen: Landstingsmand H. Jepsen Christensen, Høgsbro pr. Hvidding, Formand. Gdr. Mathias Jepsen, Jejsing, Næstformand. Købmand Chr. Thygesen Petersen, Døstrup, Sdj., Kasserer.

Aarsmødet afholdes sidste Søndag i Juni.

Grænseforeningen

Kontor: Peder Skramsgade 5, 1, København K.

Formand: fhv. Præsident Holger Andersen.

Næstformand: Borgmester V. Fischer, Inspektør N. J. Gotthardsen, Grosserer P. Michaelsen.

Sekretær: Kontorchef, cand. jur. Antoni Petersen.

Dansk-Nordisk Ungdomsforbund

Kontor: Folkunghus, Graasten.

Formand: Lærer P. Marcussen, Graasten, Næstformand og Kasserer: Bankprokurist H. Müller-Kristiansen, Sønderborg.

Ungdomsforeningerne

Aabenraa Amts Hovedkreds: Formand Lærer Højer, Kløvtoft, Kasserer: Bankkasserer Kræmer, Graasten. (18 Foreninger), 2581 Medl.

Haderslev Østeramts Hovedkreds: Form.: Lærer J. Chr. Christensen, Mellemgade 10, Haderslev. Kasserer: Gaardejer Aksel Tang, Hylkjærsgaard pr. Marstrup. (21 Foreninger, 3748 Medl.).

Røddingegnens Hovedkreds: Formand: Gdr. Chr. Christensen, Hjerting pr. Rødding. Kasserer: Gdr. Ejnar Rytz, Brændstrup pr. Gram (14 Foreninger, 2587 Medl.).

Sønderborg Amts Hovedkreds: Formand: Pastor Madsen, Lysabild. Kasserer: Lærer R. Clausen, Snogbæk, pr. Vester Soltrup (17 Foreninger, 4518 Medl.).

Løgumkloster og Omegns Hovedkreds: Formand og Kasserer: Lærer Alfred Jensen, Ellehus pr. Jejsing (10 Foreninger, 1278 Medl.).

Højer og Omegns Hovedkreds: Formand og Kasserer: Pastor S. Grøn, Daler (5 Foreninger, 464 Medl.).

Skærbæk og Omegns Hovedkreds (for Tønder Amts nordlige Del): Formand: Pastor H. Ebbesen, Døstrup, Kasserer: Lærer Holger Petersen, Skærbæk (9 Foreninger, 1781 Medl.).

Sønderjysk Idrætsforening

Formand: Gdr. Johs. Juhl, Branderup. Sekretær og Forretningsfører: Gymnastiklærer N. J. Iversen, Haderslev.

Formand for Gymnastikudvalget: Gdr. Johs. G. Christensen, Vollerupgaard pr. Bolderslev.

Formand for Idrætsudvalget: Lærer B. J. Bennedsen, Augustenborg.

Formand for Skydeudvalget: B. Michaelsen, Haderslev.

Formand for kvindelig Idræt: Fru Aja Bonde-Poulsen, Dybbøl Banke, pr. Sønderborg.

Foreningen er delt i 5 Hovedkredse. Formænd er:

Haderslev Vesteramt: Gdr. Hans Buhrkal, Gestrup pr. Toftlund.

Haderslev Østeramt: Lærer Folmer Lund, Haderslev.

Aabenraa Amt: Førstelærer V. Jørgensen, Genner.

Sønderborg Amt: Lærer C. Petersen, Huholt pr. Sønderborg.

Tønder Amt: Lærer Folmer Christiansen, Højer.

Historisk Samfund for Sønderjylland

Formand: Amtslæge, Dr. med. H. Lausten-Thomsen, Aabenraa. Sekretær: Arkivar P. Chr. Iversen, Aabenraa. Kasserer: Museumsinspektør H. Neumann, Haderslev.

Redaktionsudvalget for »Sønderjyske Aarbøger« består af: Dr. med. H. Lausten-Thomsen. Landsarkivar J. Hvidtfeldt, Arkivar P. Chr. Iversen, Aabenraa, og Højskoleforstander Hans Lund.

Redaktionsudvalget for »Sønderjysk Maanedsskrift« består af: Dr. med. H. Lausten-Thomsen og Seminarie-lærer Claus Eskildsen.

De sønderjyske Danske Samfund

Formand: Gdr. Hans Andersen, Kongsbjerg pr. Tønder. Sekretariatet ledes af Redaktør Kai Edv. Larsen, Raadhustorvet 3, Sønderborg.

Biblioteker

Det sønderjydske Landsbibliotek, Aabenraa, Bibliotekar: Jakob Petersen. Udlaan fra Kl. 10—19. Læsesal Kl. 10—19. Børneafdelingen aaben Kl. 15—18 (lukket 15. Maj—15. August).

Centralbiblioteket i Haderslev. Bibliotekar Th. Hildebrandt. Udlaan: Kl. 10—19 (Lørdag 10—21). Læsesal 10—21 (1. Maj—31. August lukkes Kl. 19).

Centralbiblioteket i Sønderborg. Bibliotekar N. Moesgaard. Udlaan: Kl. 10—19. Læsesalen Kl. 10—21 (1. Maj—31. Aug. Kl. 10—19), Lørdage Kl. 10—14. Børnebiblioteket Kl. 14—18. Lukket Lørdagen.

Biblioteket i Tønder. Bibliotekar: Gerda Tarp Hansen, Udlaan: 10—20. Læsesal: 10—21. (Maj—Sept. 10—19) Lukket 8 Dage i Aug.

Sønderjydske Landsarkiv, Aabenraa

Landsarkivar: Fr. Gribsvad. Arkivar: P. Kr. Iversen. Aaben: Kl. 9—12 og 13—16.

Erhvervs-Institutioner og Organisationer

(Formænd, Sekretærer og sønderjydske Medlemmer)

I. Statsinstitutioner

Statens Jordlovsudvalg.

Kontor: Christiansborg, København K.

Formand: Fhv. Folketingsmand Niels Frederiksen, Roskilde.

Sekretær: Kontorchef Fl. Tolstrup.

Folketingsmand, Gdr. Einar Simonsen, Fløvtgaard pr. Øsby, og Gdr. Jens Hørluck, Skodborg. Raadgivende Medlem Husmd. Jens Wollesen, Ullerup pr. Avnbøl.

Kontoret i Tønder ledes af: Kontorchef E. Ibsen. Konsulent: Civilingeniør Th. Claudi Westh, Tønder.

Jordfordelingskommissionen.

Kontor: Tønder.

Formand: Aantslandinspektør Aa. Mosbeck, Toftlund. Medlemmer: Gdr. M. Refslund Poulsen, Bovlund pr. Brandrup, Gdr. Jørgen Tinglev, Lund pr. Bylderup Bov, Statshusmand Hans Jochumsen, Rurup pr. Toftlund.

Kommissioner ang. Jordlodder til Husmandsbrug.

Formænd: Haderslev Amt: Gdr. Jørg. Petersen, Sommersted; Aabenraa Amt: Gdr. Jacob Michelsen, Kolstrup, Aabenraa; Sønderborg Amt: Karl Petersen, Hestehave pr. Sønderborg; Tønder Amt: Gdr. Mads Warming, Raahede pr. Hvidding.

II. Private Selskaber og Landbrugsorganisationer

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Rolighedsvej 26, København.

Formand: Hofjægermester Lüttichau, Tjele. Sekretær: Axel Nielsen.

I Bestyrelsesraadet: Kreditforeningsdir. H. Hansen, Aabenraa.

Det danske Hedeselskab.

Hovedkontor: Viborg.

Frmdd.: Hofjægermester Lüttichau, Tjele.

Grundforbedringsvirksomheder:
Mose- og Engafdeling.

Distriktskontor i Haderslev: Best. Th. P. Nielsen.
— i Tønder: Best. J. P. Knudsen.
— i Aabenraa: Best. N. Jespersen.

Den tekniske Afdeling.
Distriktskontor i Tønder: Best. cand. polyt. T. Q. Jacobsen.

Landbrugsraadet.

Kontor: Axelborg, København V.
Præsident: Landstingsmand H. Hauch, Sølund pr. Viborg. Medlem af Raadet f. Sønderjylland, Folketingsmand Jørgen Gram, Ankergaard pr. Gøbel.
Generalsekretær: A. Høgsbro Holm.

Landboforeninger

De samvirkende danske Landboforeninger.

Kontor: Axelborg, København V.
I Formandskabet: Gdr. J. Tvedegaard og Landstingsmand H. Hauch. I Bestyrelsen: Gaardejer P. Chr. Hanssen, Nygaard, Bolderslev, og Folketingsmand Jørgen Gram, Ankergaard, Gøbel. Sekretær: J. Rottensten.

Foreningen af jyske Landboforeninger.

Kontor: Bispetorvet, Aarhus.
Formand: Landstingsmand Hauch. I Bestyrelsen: Gdr. P. Chr. Hanssen, Nygaard, Bolderslev, og Folketingsmand Jørgen Gram, Ankergaard, Gøbel. Sekretær: J. K. Haugaard.

Fælleslandboforeningen for Nordslesvig.

Formand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.
Sekretær og Kasserer: Konsulent Chr. Nielsen, V. Sottrup.
Bestyrelsen består af de enkelte Landboforeningers og de to førstnævnte Fællesledelsers Formænd.

1. Den nordslesvigske Landboforening.

Formand: Gdr. Ejnar Hansen, Hjerting pr. Rødding.
Konsulenter: Erik Boesen, Rødding, og C. H. Laursten, Rødding, (Regnsk.), 1050 Medl.

2. Haderslev Amts Landboforening.

Formand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.
Kons.: Fr. P. Nielsen, Haderslev, C. Hansen, Haderslev (Regnsk.) Husholdning: Frk. Marry Rimmer, Haderslev. (2150 Medl.)*)

*) Samtlige Husholdningskonsulenter sorterer under De sønderjydske Husholdningsforeninger.

3. Nr. Rangstrup Herreds Landboforening.

Formand: Gdr. S. Knudsen, Galsted pr. Bevtoft.
Kons.: Landbrugskand. E. Wølgaard, Toftlund. 588 Medl.

5. Aabenraa Amts Landboforening.

Formand: Gdr. P. Chr. Hanssen, Nygaard pr. Bolderslev.

Kons.: Johs. Pedersen, Aabenraa, og P. Mølgaard, Aabenraa (Regnsk.) 750 Medl.

6. Vis Herreds Landboforening.

Formand: Gdr. Karsten Th. Gregersen, Frøslev pr. Padborg.

Kons.: M. Nissen, Graasten, Fru M. Wistoft, Mulsmark pr. Padborg. (Havebrug). 370 Medl.

7. Den sundevedske Landboforening.

Formand: Forst. H. Hansen, Graasten Landbrugsskole.

Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup, og P. Petersen, Ragebøl, (Regnsk.), Fru M. Wistoft, Mulsmark pr. Padborg, (Havebrug). 350 Medl.

8. Als Nørreherreds Landboforening.

Formand: Gdr. Clausen, Havnbjerg pr. Nordborg.

Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup, og H. Frederiksen, Nordborg, (Regnsk.), Fru M. Wistoft, Mulsmark pr. Padborg, (Havebrug). 210 Medl.

9. Den alsiske Landboforening.

Formand: Gdr. Chr. Speggers, Miang pr. Kirkehørup.

Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup. Regnskabskonsulent: P. J. Hansen, Hørup. Fru M. Wistoft, Mulsmark (Havebrug). Fru Mølgaard, Aabenraa (Hush.) 313 Medl.

10. Det blandede Distrikts Landboforening.

Formand: Gdr. N. Skrumsager, Visby Hedegaard pr. Visby.

Kons.: L. Nørgaard, Bredebro, K. P. Kristensen, Tønder (Regnsk.), Fru M. Wistoft, Mulsmark pr. Padborg, (Havebrug), Frk. Solveig Reimann, Tønder (Hush.). 300 Medl.

11. Slogs Herreds Landboforening.

Formand: Forstander Fr. Heick, St. Jyndeved.

Kons.: Georg Nissen, Bylderup Bov, H. Mortensen, Rørkær, (Regnsk.), Fru M. Wistoft, Mulsmark pr. Padborg, (Havebrug), Frk. Solveig Reimann, Tønder (Hush.) 350 Medl.

12. Landboforeningen for Løgumkloster og Omega.

Frmd.: Gdr. Nis Evardsen, Løgumkloster.

Kons.: Georg Nissen, Bylderup Bov, og Fru M. Wistoft, Mulsmark (Havebrug). Frk. Solveig Reimann, Tønder (Hush.) 300 Medl.

13. Landboforeningen for Skærbæk og Omega.

Formand: Gdr. P. Thyssen, Aaved pr. Frifelt.

Kons.: P. V. Johnsen, Skærbæk, 379 Medl.

Husmandsforeninger

De samvirkende danske Husmandsforeninger.

Kontor: Axeltorv 6, København V.

Formand: Folketingsmand N. P. Andreasen, Jyderup.

I Bestyrelsen: Husmand Jens P. Jensen, Vellerup pr. Ager-skov.

Sekretær: Viggo Andersen, København.

De samv. jyske Husmandsforeninger.

Kontor: Helgolandsgade 20, Aarhus.

Formand: Husmand P. Nielsen, Tvis. I Bestyrelsen:

Husmand A. Schmidt, Faurholm, Tandslet.

Sekretær: Th. Christensen, Aarhus.

De samv. senderjydske Husmandsforeninger.

Formand: Husmand Jens P. Jensen, Vellerup pr. Ager-skov.

Kons.: A. Laisen, Haderslev, A. Mortensen, Gram, Drewsen, Løgumkloster. 64 Foreninger, 4022 Medl.

Senderborg Amts Husmandsforening og Kredtsforeningen Senderjyden.

Formand: Husmand Anders Schmidt, Faurholm, Tandslet.

Husdyrkonsulent Fr. Slipsager, Fynshav. Planteavl-konsulent Erik Knudsen, Ulkebøl. Husholdningskonsulent Didde Danielsen, Tandslet.

28 For. m. 1673 Medl.

Kvægavlsforeninger

Senderjydsk Fællesledelse af Kvægavl.

Formand: Gdr. Holger Hansen, Tinggaard pr. Aaben-
raa.

Kons.: Jørg. Frank, Tønder, og Vingø Madsen, Vojens.

30 Kvægavls- og Tyreholdsforeninger med 3018 Medl.
og 60 Tyre og 77 Kontrolfor. med 2828 Medl. og 33.161 Køer.

Sønderjydske Fællesledelse for Avlen af rødt dansk Malkekvæg:

Formand: Gdr. Chr. Clausen, Stødagergaard pr. Sønderborg.

Kons.: Th. Thomsen, Dybbølsten pr. Sønderborg.

4 Omraader med kunstig Sædooverføring, der tilsammen har 2138 Medlemmer med 20,000 tegnede Køer. 44 Kontrolforeninger med 16,036 Køer.

Vestslesvigs Fællesledelse for Korthornsavl.

Formand: Gdr. Math. Jepsen, Rørkær, Tønder.

10 Opdrætterforeninger.

Fællesledelsen for hollandsk Malkekvæg.

(Sønderjydske Avlsforening for hollandsk Malkekvæg)

Formand: Gdr. Jens Holm, Langager pr. Skodborg J.

Kons.: Vinge Madsen, Vojens.

100 Medl. 2000 Køer.

De samvirkende jyske Hesteavlsforeninger.

Kontor: Østergade 9, Aarhus.

Formand: Gdr. P. Vadgaard, Stenild pr. Hobro. Næst-

formand: Gdr. Knud Overgaard, Skibbygaard pr. Ormslev.

I Best.: Gdr. N. Skrumsager, Visby Hedegaard.

De samvirkende danske Andels-Svineslagterier.

Kontor: Axelborg, København V.

(Omfatter 61 Andelsslægterier).

Formand: Gdr. M. Byriel, Lyngby pr. Sporup.

Sekretær: H. Behnke.

I Best.: Gdr. Iver H. Østergaard, Gabøl.

Slægterier i Nordslesvig.

Andelsslægterier.

Aabenraa: Formand Gdr. J. P. Møller, Søstgaard pr. Rødekro. Dir. Fr. Johansen.

Graasten: Formand Gdr. Lauesgaard, Graasten Hovedgaard. Dir. H. N. Skensved.

Rødding: Formand Gdr. R. Matthiesen, Stenderup pr. Rødding. Dir. C. J. Rübner Petersen, Rødding.

Sønderborg: Formand: Gdr. Jens Hansen, Guderup. Dir. Bagge.

Vojens: Formand: Gdr. J. H. Østergaard, Gabøl. Dir. Th. Mossing Jensen.

De Danske Mejeriers Fællesorganisation

Kontor: Raadhuspladsen 3, Aarhus.

Formand: Propr. S. Overgaard, Højbygaard pr. Ormslev.

Sekretær: Direktør L. P. Frederiksen. I Bestyrelsen: Aage Schmidt, Faarkrog pr. Skodborg J.

De samv. jyske Mejeriforeninger.

Formand: Gdr. A. L. Thomsen, Sofiesminde pr. Hvam.
Næstformand: Gdr. Aage Schmidt, Faarkrog pr. Skodborg.

Sønderjydske Mejeriforening.

Formand: Gdr. Aage Schmidt, Faarkrog pr. Skodborg.
Statskons. Johs. Jensen, Aabenraa. (121 Mejerier).

Sønderjydske Smøreksporthor., Vojens.

Formand: Rentier P. Rostgaard Andersen, Københoved pr. Skodborg. Dir. Sophus Thomsen, Haderslev. (55 Mejerier).

Sdj. Landm. Andels Smøreksporthor., Sønderborg.

Formand: Gdr. Chr. Speggers, Miang. Dir.: S. Roygaard Petersen, Sønderborg. (48 Mejerier).

Dansk Mejeristforening.

Kontor: Johannevej 10, Odense.

Formand: Mejeribestyrer Chr. Jørgensen, Tuse Næs pr. Holbæk.

Sekretær: Fr. Schak, Odense.

Aabenraa Amtskr.: Frmd.: Mejeribest. Madsen, Hjordkær.

Haderslev Amtskr.: Frmd.: Mejeribest. H. Matthiesen, Styding pr. Hammelev.

Sønderborg Amtskr.: Formand: Mejeribest. T. F. Hansen, Dybbøl pr. Ragebøl.

Tønder Amtskr.: Formand: Mejeribest. H. H. Lorenzen, Bredebro.

III. Handelsorganisationerne

Grosserersocietetet: Frmd.: Grosserer Rudolf Schmidt.

Den jyske Handelsstands Centralforening. Medlem af Bestyrelsen: Købmand J. H. Kock, Sønderborg.

Handelsforeningerne i Sønderjylland.

Handelsstandsforeningerne i

Haderslev, Frmd.: Grosserer Holger Hansen.

Aabenraa, Formand: Direktør M. Mortensen.

Sønderborg, Formand: Købmand I. H. Kock.

Tønder, Formand: Direktør F. Nielsen.

De samv. danske Købmandsforeninger.

Formand: Købmand Chr. H. Olesen, Aalborg.

Med 142 Afdelinger, fordelt i 4 Centralorganisationer.

Centralorg. for Jylland, Frmd.: Købmd. Chr. H. Olesen, Aalborg.

Derunder de samv. sønderjydske Købmandsforeninger:

Formand: Købmand Chr. Matzen, Sønderborg.

Haderslev og Omegn: Formand: Henrik Sørensen, Haderslev.

Rødding og Omegn: Formand: Købmd. M. Christensen, Rødding.

Tofthund og Omegn: Formand: Købmd. Andreas Petersen, Rangstrup.

Aabenraa og Omegn: Formand: Købmand J. Agger, Aabenraa.

Graasten og Omegn: Formand: Købmand Chr. Blomgreen, Egersund.

Tønder Amts Købmandsforening: Formand: Købmand Blaabjerg, Løgumkloster.

Tønder Detailhandlerforening: Formand: Købmand C. V. Petersen, Tønder.

Sønderborg Detailhandlerforening: Formand: Købmd. Chr. Matzen, Sønderborg.

Sønderborg Amts Købmandsforening: Formand: Bork, Stevning.

Brugsforeningerne.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Hovedkontor: Njalsgade 15, København S.

Formand for Bestyrelsen: Direktør N. C. Poulsen, København. Bestyrelsens Sekretær: cand. jur. L. Fabricius, København. Medlem af Repræsentantskabet: Gaardejer Johs. Jacobsen, Dyndved pr. Guderup.

Handelsafdeling i Sønderborg, Kongevej 48—54.

Forretningsfører: Aage Kappel, Sønderborg.

Ialt 1872 Brugsforeninger. Heraf i Sønderjyll. 61 Foren.

IV. Haandværk og Industri

Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri.

Kontor: Vesterboulevard 20, København.

Formand: Murermrstr. Rasm. Sørensen, Roskilde. I Bestyrelsen: Snedkermester S. A. Sørensen, Rødding, Bogtrykker Laursen, Tønder.

Haandværker- og Industriforeninger i Sønderjylland.

Aabenraa
Agerskov
Augustenborg
Bov

Formand:
Farverm. Th. Jacobsen;
Carl Truelsen;
Bygmester Chr. Jacobsen;
Malerm. A. Kj. Johannsen,
Padborg;

Brede Sogn	Købmand D. Jepsen;
Broager Sogn	Kæretmagermester C. Hansen;
Bylderup	Bygmester S. Diedrichsen;
Christiansfeld	Malerm. Joh. Madsen;
Egen	Glarimester Hans Pallesen;
Graasten	Bygm. V. Manner-Jacobsen;
Gram	R. Ehlers;
Haderslev	Murermstr. Johs. Hansen;
Hoptrup	Snedkermester N. Th. Halborg;
Højer	Skomagermst. H. Jacobsen;
Hørup	Malerm. H. Christensen;
Jels	Smedem. Hans E. Hansen;
Kegnæs	Smedemester H. H. Damm;
Klipleve, Kværs og Holbøl Sogne	Bagerm. Chr. Jensen, Tørshøl;
Lysabild	Snedkermstr. P. Christensen, Sarup;
Løgumkloster	Vognfabr. Anton Madsen;
Notmark	Malerm. N. Hansen Lorentzen;
Nordborg	Trævarefabrikant Jørgen Clausen;
Oksbøl	Skomgmst. Chr. Dall, Oksbøl;
Rødding	Snedkerm. S. A. Sørensen;
Rødékro	Købmd. Chr. Duus;
Skærbæk	Slagterm. A. Schmidt;
Sommersted	Entreprenør H. Skytt;
Sottrup	Skræderm. C. Detlefsen;
Svenstrup	Malermstr. Carl Schink;
Sønderborg	Bygmstr. Kr. Anthonsen;
Tandslet	Smedemstr. Peter Nielsen;
Tingleve (Hdv. og Ind.)	Tømmerhandler Jens Jensen;
Toftlund	Tømremstr. A. Christensen;
Tønder	Smedemstr. A. Dideriksen;
Ulkebøl	Fabr. A. Müller, Vollerup;
Ullerup	Bager Jul. Andresen;
Varnæs	Maskinbygger P. Jørgensen;
Vojens	Inst. N. Nielsen;
Øsby	Bymester J. Davidsen.

Særlige sønderjyske faglige Mesterforeninger.

Mesterforeningen for Bygningshaandværkere i Aabenraa Amt: Formand: Tømrem. Chr. Jensen, Bolderslev.

Mesterfor. f. Bygningshaandværk. i Haderslev Amt: Formand: Murermstr. N. P. Andersen, Rødding.

Aabenraa og Omegns Frisør-Laug: Oldermænd G. Olsen, Aabenraa.

Mesterforeningen for Byggehaandværkere i Tønder Amt: Formand: Murermester Aug. Rathge.

Haderslev Østeramts Smede- og Klejnsmedelaug: Formand: Chr. P. Mørch, O. Jerstal.

Snedkerlavet for Sønderborg Amt: Formand: Snedker-
mester Jacob Jacobsen, Ulkebøl pr. Sønderborg.
Sønderjydsk Forening for G. K. M., Sønderborg Amt:
Frmdd.: Smedemst. D. Madsen, Hundslev.

Kreditinstitutioner.

Sønderjyllands Kreditforening.

Kontor: Aastrupvej, Haderslev.

Direktionen: P. A. Callø, H. Hansen, Orla Buhl

Repræsentantskabet: Formand: fhv. Borgmester Hol-
ger Fink, Aabenraa, Gdr. M. Thuesen, Anslct. Næstfor-
mand: Fabrikant M. Schaumann, Haderslev, Gdr. Refs-
lund Poulsen, Bovlund, Gdr. Olav Fink, Bændstrup, Gdr.
M. Boesen, Søndernæs, Gdr. Hans Lyck, Varnæs, fhv.
Landdagsmand Nis Nissen, Aabenraa, Gdr. Claus Clausen,
Havnbjerg, Gdr. Iver Scherrebeck, Sdr. Viåstrup, Gdr.
J. H. Østergaard, Gabøl, Gdr. Jacob Michelsen, Kolstrup,
Gdr. H. Petersen, Iller, Murerstr. Johs. Hansen, Haderslev,
Købmd. Math. Kock, Sønderborg, Købmand Chr. Schmidt,
Tønder, Gdr. N. Petersen, Rørkær, Husmand Hans Carl
Petersen, Halk.

Vest- og Sønderjydsk Kreditforening.

Kontor: Ringkøbing.

Direktionen: P. H. M. Valeur, Jens Eg. P. Gundesen.

Formand for Repræsentantskabet: Gdr. Hans S. Jen-
sen, Tornumgaard.

Repræsentanter for Sønderjylland: Gdr. Fedder Mat-
thiesen, Randerup, og Gdr. Poul Outzen, Elmum.

Jydsk Grundejer Kreditforening, Herning.

Direktionen: Holger Jepsen, J. Møller, M. Hvirring.

Repræsentanter for Sønderjylland:

C. C. Biehl, Graasten, for Aabenraa-Sønderborg Amt.

Martin Møller, Bredebro for Tønder Amt.

Hans Nissen, Nustrup for Haderslev Amt.

Ny Jydske Kjøbstad Creditforening, Aarhus.

Direktion: cand. jur. O. Hjelm, adm. Direktør, Lands-
retssagfører Otto Larsen og Arkitekt Ejnar Poulsen. For-
mand for Repræsentantskabet: Bankdirektør H. Nielsen,
Sønderborg.

Medlem af Repræsentantskabet: Konsul Jørgen M.
Hansen, Aabenraa, Dir. J. F. Skøtt, Haderslev, Købmand
Carl Borch, Tønder.

Jydsk Hypotekforening.

Kontor: Aarhus.

Direktionen: Dir. LRS. Smedegaard-Andersen, Her-
ning, Arkitekt Jep Fink, Aabenraa, Overretssagfører L.
Ernst, Aalborg.

Kredittforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland.

Landsretssagfører **Aa. Brink Jensen**, adm. Direktør,
Medlem af Repræsentantskabet for Sønderjylland: **Hans
Iversen**, Stenneskær pr. Varnæs, Evald Lorenzen, Skær-
bæk.

Hypoteklaanefonden.

Kontor: Amtsgaarden, Tønder: Dir. **Henriksen**, adm.
Direktør. Bestyrelse: Dommer **H. H. Stegmann**, Formand
og Forpagter **H. Linnet**, Møgeltønder.

Laanekassen for Sønderjylland.

Kontor: Niels Juelsgade 11, København K.
Direktion: Dir. **J. P. Beck**, ORS. **Axel Hulegaard** og
Dir. **Orla Buhl**.

Bestyrelsen: Amtmand **Kr. R. Thomsen**, Amtmand **Kar-
berg og fra Haderslev Østeramt: Dir. Callø**, Formand, Gdr.
J. Schmidt og Gdr. **P. Nielsen**, Refsø; fra Haderslev Vester-
amt: Gdr. **M. Refslund Poulsen**, Frmd., Gdr. **Aage Schmidt**,
Direktør **Lyck**, Rødding. Fra Aabenraa Amt: fhv. Borg-
mester **H. Fink**, Formand, Gdr. **Chr. Christensen**, Gdr. **Kr.
Philipsen**. Fra Sønderborg Amt: fhv. Folketingsmand **I. P.
Nielsen**, Formand, Gdr. **Chr. Christensen**, **Elsmark**, Gdr.
Chr. Schmidt, **Dybbøl-Østen**, Husmand **Anders Schmidt**,
Faurholm; fra Tønder Amt: Gdr. **H. Jepsen Christensen**,
Formand, Bagermester **Thorv. Petersen**, Gdr. **Karl Posselt**.
Generaldirektør **K. Korst**, København, og fhv. Bankdirek-
tør **O. Bech**, København.

Landeværnet.

Kontor: Tinglev.
Bestyrelsen: Gdr. **Hans Andersen**, **Kongsbjerg**. For-
mand, Gdr. **Kr. Phillipsen**, **Lundtoftbjerg**, Gdr. Landstings-
mand **H. Jepsen Christensen**, **Høgsbro**. Sekretær: Forret-
ningsfører **V. Beyer**, Tinglev.

Drægtigheds-Kalender.

Finder Parring Sted	kan Fødselen ventes hos			Finder Parring Sted	kan Fødselen ventes hos		
	Hoppe	Ko	So		Ko	Faar	So
1 Jan.	2 Dec.	7 Okt.	23 April	1 Juli	7 April	30 Nov.	23 Okt.
5	6	11	27	5	11	4 Dec.	27
9	10	15	1 Maj	9	15	8	31
13	14	19	5	13	19	12	5 Nov.
17	18	23	9	17	23	16	9
21	22	27	13	21	27	20	13
25	26	31	17	25	1 Maj	24	17
29	30	4 Nov.	21	29	5	28	21
2 Febr.	3 Jan.	8	24	2 Aug.	8	1 Jan.	24
6	7	12	28	6	12	5	28
10	11	16	2 Juni	10	16	9	2 Dec.
14	15	20	6	14	20	13	6
18	19	24	10	18	24	17	10
22	23	28	14	22	28	21	14
26	27	2 Dec.	18	26	2 Juni	25	18
3 Marts	3 Febr.	6	24	30	6	29	22
6	7	12	29	3 Sept.	9	2 Febr.	26
10	11	16	2 Juli	7	18	6	29
14	15	20	6	11	17	10	8 Jan.
18	19	24	10	15	21	14	7
22	23	28	14	19	25	18	11
26	27	2 Jan.	18	23	29	22	15
30	2 Marts	6	22	37	3 Juli	26	19
3 April	5	9	25	1 Okt.	7	1 Marts	23
7	8	13	29	1	11	4	27
11	12	17	3 Aug.	9	15	8	31
15	16	21	7	13	19	12	5 Febr.
19	20	25	11	17	23	16	9
23	24	29	15	21	27	20	13
27	28	3 Febr.	19	25	31	24	17
1 Maj	3 April	7	23	29	4 Aug.	28	21
5	6	11	27	2 Nov.	8	1 April	24
9	10	15	1 Sept.	6	12	5	28
13	14	19	5	10	16	9	3 Marts
17	18	23	9	14	20	13	7
21	22	27	13	18	24	17	11
25	26	2 Marts	17	22	28	21	15
29	30	6	21	26	2 Sept.	25	19
3 Juni	3 Maj	9	24	30	6	29	23
6	7	12	28	4 Dec.	10	8 Maj	27
10	11	16	2 Okt.	8	14	7	31
14	15	20	6	12	18	11	4 April
18	19	24	10	16	22	15	8
22	23	28	14	20	26	19	12
26	27	2 April	18	24	30	23	16
30	31	6	22	28	4 Okt.	27	18

Beregningskema: Hoppe 336 Dage (÷ 1 Maaned + 1 Dag)
 Ko 280 Dage (÷ 3 Manneder + 6 Dage)
 Faar 153 Dage (+ 5 Manneder)
 So 114 Dage (+ 3 Mdr., 3 Uger og 1 Dag)

1 Maaned = 30,5 Dage

Porto-Takster.

	Landsporto	Lokalporto
Breve indtil 50 gr., frankerede	20 Øre	15 Øre
50—250 gr. —	30 ”	20 ”
25 gr—1 kg —	60 Øre	
Brevkort , enkelte. —	15 Øre	10 Øre
med betalt Svar —	30 ”	20 ”
Tryksager indtil 50 gr	6 ”	
over 50—250 gr	10 ”	
over 250 gr—1 kg	40 ”	
Do. Vægt 5 kg og derunder, alene indeholdende Reliefskrift til Brug f. Blinde	5 Øre pr. 1000 gr	
Vareprøver og blandede Forsendelser indtil 50 gr., frankerede	6 Øre	
50—250 gr. —	10 ”	
250—500 gr. —	40 ”	

Brevpækker indtil en Vægt af 1 kg koster 40 Øre. 45×20×10 cm. Rulleform 45×15 cm. **Maa ikke indeholde skriftlige Meddelelser. Skal paategnes »Brevpække«.**

For **Anbefaling** af Breve, Brevkort, Tryksager, Vareprøver og blandede Forsendelser betales yderligere 30 Øre; anbefalede Forsendelser skal forudfrankeres.

»**Søndagsbreve**«. Foruden den almindelige Porto erlægges 10 Øre. Paa Konvoluten bør der staa: »Søndagsbrev« og den forsynes med Diagonalkryds.

Søndagsbreve udbringes kun i Postkontorerne Bydistrikter.

Værdibreve , Beløb indtil 1000 Kr. ..	50 Øre	}	+ Brevporto som ovenfor anført for Breve af samme Vægt.
Beløb 1000—2000 Kr.	60 ”		
» 2000—3000 »	70 ”		
» 3000—4000 »	80 ”		
o. s. fr. 10 Øre mere for hvert 1000 Kr.			

Pakker. Største Vægt 50 kg, største Maal som Regel ikke over 1½ m i nogen Retning (Rulle- ell. Stangform 2 m), største Rumfang 1 m³.

	Fjernzoneporto	Nærzoneporto	
indtil 1 kg	60 Øre	}	50 Øre
over 1—3 kg	75 ”		
» 3—5 »	90 ”		
» 5—6 »	120 ”		
for hvert kg mere, yderligere ..	30 ”		

Nærzoneporto anv. inden for hvert af følg. Omraader: Sjælland med Møn og Lolland-Falster med omliggende Øer — Bornholm — Fyn med omliggende Øer — Jylland er delt i 6 Zoner ved Linier fra Øst til Vest; der gælder her Nærzoneporto, naar Afsendelsesposthus og Adressepost-

hus enten er beliggende i samme Zone eller i 2 Nabozoner. Endvidere har Fyn med omliggende Øer og de to sydligste Zoner i Jylland indbyrdes Nærzoneporto. Læsø har samme Nærzoneporto som Frederikshavn, Anholt som Grenaa og Samsø som Aarhus. Zonefortegnelser for Fyn og for Jylland faas ved Henvendelse paa Posthusene.

Pakker med angiven Værdi: Vægtporto som for almindelige Pakker + Værdiporto 50 Øre for det første 1000 Kr. af Værdien og 10 Øre for hvert 1000 Kr. mere.

For **Anbefaling** af Pakker betales yderligere 30 Øre; anbefalede Pakker skal forudfrankeres.

Upakker: Foruden den sædvanlige Porto 1 Kr. mere for hver 5 kg eller Dele deraf.

Postanvisninger , Beløb indtil 25 Kr.	25 Øre
Beløb 25—100 Kr.	40 »
Beløb 100—300 »	55 »
» 300—1000 »	70 »
Indbetalingskort (Giro)	20 Øre
Postopkrævninger , Beløb indtil 25 Kr.	50 Øre
Beløb 25—100 Kr.	65 »
» 100—300 »	80 »
» 300—1000 »	95 »
Paa Postgiroblanketter	/
indtil 25 Kr.	50 Øre
over 25—100 Kr.	60 »
» 100—1000 »	70 »

	i det indre	i det ydre
	Ekspresdistrikt	Ekspresdistrikt
Pakker	120 Øre pr. 5 kg	5 Kr.*)
Andre Forsendelser	80 Øre	4 »

*) Kun af Vægt indtil 5 kg.

For Udbringning mellem Kl. 21,30 og 7 betales det dobbelte

Banepakker.

Enkelte Stykker Ilgods af indtil 25 kg's Vægt befordres uden Fragtbrev mellem alle Jernbanestationer og Billetsalgssteder samt flere Dampskibsselskabers Anløbspladser, naar de er paaklæbet Banemærker, som nedenstaaende Skema viser:

		Befordringsafstand:	
		under	mindst
		120 km	120 km
Pakker af Vægt:			
indtil 5 kg	60 Øre	90 Øre	
over 5 kg indtil 10 kg	90 —	120 —	
— 10 kg — 15 kg	120 —	180 —	
— 15 kg — 20 kg	150 —	240 —	
— 20 kg — 25 kg	180 —	300 —	

Jagttabel

i Henhold til Jagtloven af 28. April 1931.

Vildtet	Maa jages
Kron- og Daahind	1. Jan.—28. Febr. og 1. Okt.—31. Dec.
Raabukke og Sikahjorte	15. Maj—31. Jull og 1. Okt.—31. Dec.
Raa- og Sikahind	1. Okt.—31. Dec.
Harer	1. Okt.—18. Dec.
Fiskehejrer og Regnsponer	1. Aug.—31. Dec.
Svømmeænder (undt. Graaand) Graagæs, Vandhøns, Vadefugle (undt. Fiskehejre, Skovsnæppe, Rørdrum, Skehejre, sort og hvid Stork, Traner, Trapper, Præstekraver, Stenvendere og Klyder), Ringdue, Huldue og Skovskade	1. Aug.—31. Dec.
Taffelænder og Maager (undt. Havmaager)	1. Jan.—31. Jan. og 1. Aug.—31. Dec.
Vandrefalk, Duehøg, Spurvehøg og Kærhøg	1. Jan.—31. Marts og 1. Aug.—31. Dec.
Skarver og Havmaager	1. Jan.—30. April og 1. Aug.—31. Dec.
Dykænder (undt. Taffeland og Skalleslugere)	1. Jan.—28. Febr. og 1. Sept.—31. Dec.
Agerhøns, Grouse og Vagtel	18. Sept.—1. Nov.
Urhaner	18. Sept.—31. Dec.
Tjurhaner	18. Sept.—31. Dec.
Skalleslugere, Alkefugle, Lappedykkere, Lommer, Kjøver, Stormfugle, Musvaage og Hvepsevaage, Alliker, Solsort, Sjøgger og andre Drosler	18. Sept.—31. Dec. og 1. Jan.—31. Jan.

Vildtet	Maa jages
Skovsnæppe	24. Sept.—31. Dec. og 1. Jan.—7. April
Fasaner Kron- og Daahjorte, Ræve, Græv- linger, Oddere, Maarer, Ildere, Væsseler, Muldvarpe, Kaniner, Egern, Sæler og Hvaler, Graa- spurve, Krager, Raager, Husska- der og Vildgæs (undt. Graagæs).	1. Okt.—31. Dec. Maa jages hele Aaret
Pindsvin og Flagermus, Urhøns og Tjurhøns, Rørdrum, Skehejre, sort og hvid Stork, Traner, Trapper, Præstekraver, Stenvendere og Kly- der, Svaner, Gravand og Terner, Ørne, Glenter, Ugle, Falke, Turtel- duer og Steppenhøns, Klatrefugle (Gøge, Vende-hals og Spætter), Ravn samt alle ikke særlig nævnte Fugle	Fredet hele Aaret.

Fredningstabel for Ferskvandsfisk.

For saa vidt der ikke ved Oprettelse af Fiskeriregula-
tiv for det paagældende Vand er foretaget Afvigelsør
herfra, gælder der følgende almindelige Fredningstider
(Ferskvandsfiskeriloven af 31. Marts 1931, § 16):

Laks, Havørred og Sørred samt Bækørred	1. Nov.—31. Dec.
Gedde, Aborre og Stalling	1. April—30. April
Sandart	1. Maj—31. Maj
Helt og Snæbel	15. Nov.—14. Dec.

Alle andre Fiskearter (og ligesaa Krebs) er ikke frede-
de efter Loven, hvorimod der for en Del Arter er fastsat
Mindstemaal (§ 15).

Markedsfortegnelse for 1947

Syddjylland og Nordslesvig

Vejle Amt.

- Blaahøj**, 21. April og 9. Sept. Heste og Kreaturer.
Brande, 22. Febr., 31. Marts, 5. Maj, 25. Juli, 22. Sept. og 14. Nov. Heste og Kreaturer.
Bredsten, 5. Maj og 8. Sept. Heste og Kreaturer.
Bærkop, 11. April, 11. Juli, 3. Okt. og 5. Dec. Heste og Kreat.
Egtved, 28. April og 2. Okt. Heste og Kreaturer.
Filskov, 20. Maj og 19. Aug. Heste og Kreaturer.
Fredericia, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 8. Marts, 30. April, 11. Juli og 14. Nov. Heste og Kreaturer.
Give, 18. Febr., 18. Marts, 25. April, 7. Juli, 5. Sept., 23. Okt. og 18. Nov. Heste og Kreaturer.
Hornslyd, 21. April og 24. Sept. Heste og Kreaturer.
Jellinge, 9. Maj og 23. Sept. Heste og Kreaturer.
Kolding, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. Tirsdag Eksportmarked m. Kreaturer. 10. Jan., 7. og 28. Febr., 14. Marts Heste; 21. og 28. Marts, 24. April, 3. Maj, 23. Juli, 16. Sept. og 10. Okt. Heste og Kreaturer.
Sønder Omme, 24. Marts, 1. Maj, 28. Juli og 20. Okt. Heste og Kreaturer.
Uldum, 22. April og 25. Sept. Heste og Kreaturer.
Vandel, 12. Juni og 15. Okt. Heste og Kreaturer.
Vejle, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Lørdag Levekveg, hver Mandag Eksportmarked med Kreaturer. 9. Jan., 6. og 27. Februar og 13. Marts Heste, 20. og 27. Marts, 10. April, 29. April, 14. Juni, 27. Sept. og 24. Okt. Heste og Kreaturer.

Ribe Amt.

- Agerbæk**, 14. April og 3. Okt. Heste og Kreaturer.
Ansager, 3. Maj og 4. Okt. Heste og Kreaturer.
Billund, 15. April og 17. Sept. Heste og Kreaturer.
Bramminge, Torvedag om Tirsdagen. 31. Marts, 16. April, 28. Juli, 16. Sept. og 6. Okt. Heste og Kreaturer.
Brørup, 10. Marts, 1. Maj og 25. Sept. Heste og Kreaturer.
Bække, 14. Maj og 12. Sept. Heste og Kreaturer.
Esbjerg, Torvedag hver Lørdag. Hver Onsdag Eksportmarked med Kreaturer. 31. Jan., 25. April og 19. Sept. Heste og Kreaturer.

Foldingbro, 14. Maj og 27. Sept. Heste og Kreaturer.
Grindsted, 13. Marts, 24. April, 8. Maj, 25. Juni, 26. Juli, 4. Sept., 14. Okt. og 15. Nov. Heste og Kreaturer.
Gårding, 26. April og 4. Okt. Heste og Kreaturer.
Hejsvig, 1. Maj og 20. Sept. Heste og Kreaturer.
Holsted, 6. Jan., 10. April, 25. Aug. og 8. Novbr. Heste og Kreaturer.
Lunderskov, 19. April og 18. Sept. Heste og Kreaturer.
Nørre Nebel, 18. April og 6. Okt. Heste og Kreaturer.
Oksbøl, 28. April og 13. Okt. Heste og Kreaturer.
Ribe, Torvedag hver Lørdag. 30. Jan., 6. og 27. Marts, 17. og 24. April, 1. Maj, 12. Juni, 7. Aug., 11. Sept., 9. og 23. Okt. samt 6. og 20. Nov. Heste og Kreaturer.
Tistrup, 17. April og 8. Sept. Heste og Kreaturer.
Varde, Torvedag hver Torsdag, 14. Jan., 6. Febr., 7. og 25. Marts, 22. April, 6. Maj, 13. Juni, 8. Juli, 30. Juli, 11. Sept., 9. Okt., 6. Nov. og 11. Dec. Heste og Kreaturer.
Vejen, 23. April, 27. Juni og 10. Septbr. Heste og Kreaturer.
Vejrup, 15. April og 24. Sept. Heste og Kreaturer.
Vorbasse, 29. Marts, 31. Juli og 13. Okt. Heste og Kreaturer.
Ølgod, Torvedag hver Onsdag. 19. April, 20. Aug. og 23. Sept. Heste og Kreaturer.

Haderslev Amt.

Agerskov, 6. Maj og 7. Okt. Heste og Kreaturer.
Branderup, 19. April og 18. Okt. Heste og Kreaturer.
Christiansfeld, 26. April, 3. Maj, 18. og 25. Okt. Heste og Kreaturer.
Gram, 14. Maj og 18. Okt. Heste og Kreaturer.
Haderslev, hver Mandag Eksportmarked med Kreaturer. Hver Mandag Marked med Heste og Kreaturer samt Tirsdagene 15. April, 22. Juli og 23. Sept.; 8. Jan., 17. Febr., 3. Marts stort Hestemarked, 14. April (Føraarsmarked), 21. Juli (Sommermarked) og 22. Sept. (Efterarsmarked).
Jels, 16. April og 15. Okt. Heste og Kreaturer.
Over Jersdal, 2. April og 1. Okt. Heste og Kreaturer.
Rødding, 25. April og 16. Okt. Heste og Kreaturer.
Sommersted, 12. April og 6. Sept. Heste og Kreaturer.
Toftlund, 1. Maj og 21. Okt. Heste og Kreaturer.
Vøjens, ugentlig hver Fredag med Grise og Landbrugsprodukter.

Aabenraa Amt.

Aabenraa, hver Tirsdag. Eksportmarked med Kreaturer. 18. Febr., 15. Juli og 21. Okt. Heste og Kreaturer; 29. April, 6. og 13. Maj, 28. Okt. og 4. Nov. Kreaturer; 12. Dec. Heste.

- Bolderslev**, 30. April og 1. Okt. Heste og Kreaturer.
Bov (v. Padborg), 29. April og 30. Sept. Heste og Kreaturer.
 Hver Fredag med Grise.
Graasten, 1. Maj og 2. Okt. Heste og Kreaturer. Hver Mandag Griseturv.
Hellevad, 30. April og 1. Okt. Heste og tuberkulosefrit Levekvang.
Kliplev, 10. April og 11. Sept. Heste og Kreaturer.
Røde Kro, 24. April og 16. Okt. Heste og Kreaturer.
Øster Løgum, 12. April og 13. Sept. Heste og Kreaturer.

Sønderborg Amt.

- Bro**, 30. April Heste og Kreaturer.
Broager, 22. April og 7. Okt. Heste og Kreaturer.
Dyndved, 14. Juni Heste og Kreaturer.
Nordborg, 29. Marts, 1. Sept. og 11. Okt. Heste og Kreaturer.
Skovby (Als), 27. Sept. Heste og Kreaturer.
Sønderborg, hver Mandag Eksportmarked og Marked med Kreaturer. Første og tredje Fredag hver Maaned Levekvang. 23. Jan., 24. April og 16. Okt. Heste.
Ullerup (Sundeved), 10. Sept. Heste og Kreaturer.

Tønder Amt.

- Arnum**, 5. Maj og 8. Okt. Heste og Kreaturer.
Bredebro, 21. April og 20. Okt. Heste og Kreaturer.
Bylderup-Bov, 24. April, 7. Aug. og 9. Okt. Heste og Kreat.
Højer, 14. April, 25. Sept. og 1. Okt. Heste og Kreaturer.
Løgumkloster, 18. Marts, 6. Maj, 17. Juni, 19. Aug. og 28. Okt. Heste og Kreaturer. 29. April og 14. Okt. tuberkulosefrit Levekvang.
Rabsted, 5. Maj og 20. Okt. Heste og Kreaturer.
Skærbæk, 24. April, 1. og 8. Maj, 25. Sept., 2. og 15. Okt. Heste og Kreaturer.
Tinglev, 16. April, 7. Maj, 23. Aug. og 15. Okt. Heste og Kreaturer.
Tønder, hver Tirsdag Eksportmarked med Kreaturer. 14. Marts, 18. og 25. April, 9. 16. og 23. Maj, 4. Juli, 1. Aug., 5. og 19. Sept., 3., 10., 17., 24. og 31. Okt., 7. og 14. Nov. Heste og Kreaturer; 23. April, 14. Maj, 22. Okt., 5. Nov. tuberkulosefrie Kreaturer.

Aabenraa

CERES

Korn- og Foderstofferretning

Aktietelskab

AABENRAA

Telefon 3121 - 3122

CIMBRIA

TRÆLAST

STØBEGODS

BYGNINGSARTIKLER

Telefon: 2006 . 2007 . 2008

Nr. Chausse 2 . Aabenraa

Gartneriet

„NIZZA“

Carl Hass

Aabenraa
Nørreport,
Telefon 2104
Grundlagt 1874

Naar De ønsker I. Kl. Landbrugsmaskiner, henvend
Dem saa til Sønderjyllands største og ældste
Maskinfirma

Dansk Maskinoplæg ^{A/S}

Jørgen M. Hansen

Aabenraa . Nørreport 3 . Telefon 2044

**Billigste Priser . Bedste Betalingsbetingelser
Største Garanti**

Største Lager i det sydlige Jylland af Reservedele
til alle Slags Landbrugsmaskiner

A-S HOFFGAARD

Grundlagt 1844
Aabenraa

Hovedafdelinger :

- ✠ **Manufaktur**
- ✠ **Konfektion**
- ✠ **Skotøj**

C. C. Rode

Grundlagt 1885 . Indehaver: Chr. Rode
Juvener og Guldsmed
Storegade 28 . Aabenraa . Telf. 2267

Stort Lager i Guld-, Sølv-, Tin- og Nikkelvarer

C. Borregaard Nielsen

Nr. Chausse 9, Aabenraa, Telf 2950 (overfor Folkehjem)

TEKNISK FORRETNING, Olie, Remme, Tvist, Fædi, Vognsremelse etc.

Anton Nielsen

Søndergade 7 . Aabenraa . Telefon 2327

Eneste Special-Hvidevare- og Udslyrsforretning paa Pladsen

„UNION“

Korn- og Foderstofimport A/S

AABENRAA

HADERSLEV

*Magasin
du Nord*

v/ Brdr. Andersen,
Aabenraa

Vort Princip er fremdeles det samme, som det har været i 44 Aar — de bedste Varer til den billigste Pris.

Husk, at alt i Herrekonfektion, Arbejdstøj, Skotøj og Gummistøvler til Damer og Herrer køber De bedst og billigst hos

Christian Jacobsen
Herre Gardarobe & Skotøj
SØNDERTORV
AABENRAA Telefon 2356

Spisestuer
Dagligstuer
Soveværelser

Jensen & Larsen
INDEN HVALBYHØJ LANSØEN
AABENRAA
SELSKABET FÅR
HVALBYHØJ

I. Kl. Kød og Paalæg

Chr. Johansen

Telefon 3822 . Søndergade . Aabenraa

PETER DAMBERG
Rüdenerauers Off

Glas
Porcelæn
Køkkenudstyr

Aabenraa, Telf. 2167

Aabenraa
Andels-Svineslagteri

Telefon 2023

Deres Vinhandler er

CARL I.

Specialforretning . Vin og Tobak
Søndertov . Aabenraa . Telf. 2066

Moderne Brillor leveres efter Lægerecept.
Leverandør til Sygekassen

Carl A. Lassen, A. Thomøns Elt.
Urmager og Guldsmed, Nørreport 18, Aabenraa, Tlf. 3058

Køb kun Køkkenudstyr, Isenkram, Kaffe- og
Spisestel, Glas hos

Andreas Petersen

Colosseum . Aabenraa . Telefon 2800

Landbrugsbøger . Regnskabsbøger . Faglitteratur

PETER N. ANDRESEN

Lorenz Hansen jr.

Aabenraa . Telefon 2138

Isenkram, Køkkenudstyr, Støbegods,
„Tasso“ Rundtræksavne og Kaminer

Naar det gælder Trikotage — saa

Sønnichsens Varehus

Storegade 13, Aabenraa, Telefon 2709

Konfektionsfabriken

A-S **KOFA**

Aabenraa . Telefon 2915 . 2016

Fabrikation af :
Herreklæder og Arbejdstøj

**A/S Sønderjysk
Frøforsyning**

Frøavl og Frøhandel
Klinkbjerg 1 . Aabenraa
Telefon 3047
Kontor . Lager . Renseri

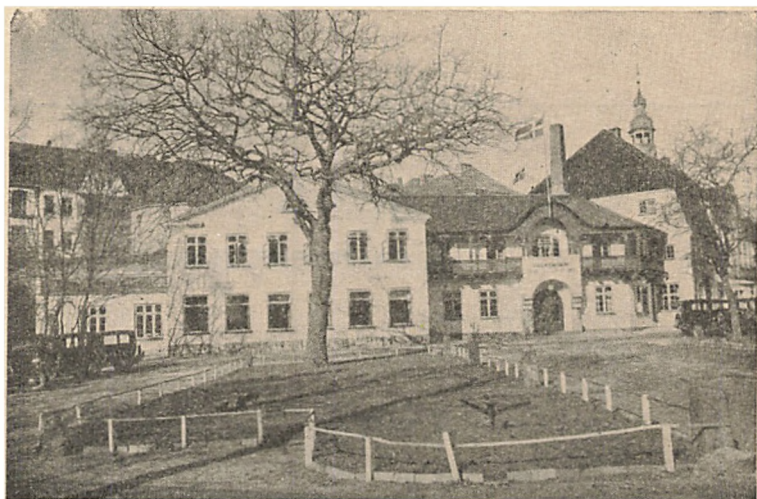
Antager Avlere af Kløver,- Græs- og
Roefrø. Fordelagtige Vilkaar. Sælger
Markfrø af de bedste i Forsøgene fast-
slaaede Sorter og Stammer. Samtlige
Leveringer underkastes Statsfrøkon-
trollens selvvirkende Kontrol.

TRYKSAGER

saa

Hejmdals BOGTRYKKERI

Aabenraa . Telefon 3132 (4 Lin.)

FOLKEHJEM

HOTEL . RESTAURANT

Aabenraa . Telefon 2848

*Hyggelige Lokaler for Selskaber paa
indtil 400 Personer
I. Klasses Køkken*

Den Nordslesvigske Folkebank

Aktieselskab

Oprettet 1872

A A B E N R A A

Telefon Nr. 2018 (3 Linier)

Aktiekapital og Reserver ca. Kr. 1.800.000

Enhver Bankforretning udføres

*Vejledning og Assistance ved Prioritering og
Konvertering af Laan i fast Ejendom ydes.*

Afdelinger:

Bolderslev.....Telefon 4504	Hjordkær.....Telefon 6521
Bovrup.....Telefon 8216	Krusaa.....Telefon 9513
Felsted.....Telefon 7609	Padborg.....Telefon 9333
Hellevad.....Telefon 13	Røde Kro.....Telefon 6216
Varnæs.....Telefon 8145	Løjt Kirkeby...Telefon 4

JASMUNDS

Kiosker og Papirhandel

Aabenraa . Telefoner 2812, 2244, 2888, 2809.

Radio og Lysekroner

TEMPO

Radio- og autoriseret

Installationsforretning

Nørreport 13 - Telefon 2844

Johs. Paulsen

AABENRAA
TLF. 3050

Jsenkram

Glas

Porcelæn

I. P. TOP'S EFTF.

KRUHL

Aabenraa . Tlf. 3054-3055 . Grundlagt 1897

Jern og Staal

Smedeartikler

Landbrugsredskaber

Centralvarme- og

Sanitetsartikler

J. THORSMARK

Indeh. : Brd. Thorsmark

Aabenraa - Telefon 2673

Guld- og Sølvvarer

Ure og Optik

Briller leveres efter Lægerecept

Det førende Firma i den

elektriske Branche i Aabenraa

Telefon 2488,

REISSMANN

Løjt 57

Staar De for ndkøb af enten Ure, Guld- eller Sølvvarer, gør de klogt i at allægge min Forretning et Besøg. Altid stort Udvalg i Gaveartikler, moderne Armbaandsure for den mest kræsne Smag.

Asmus Clausen

Ramsherred 24

Aabenraa

Telefon 2502

Vine

Tobak

A. Weibeck, Storegade 21, Aabenraa.

C. F. ROSENVOLD

Sadelmager

Søndergade 6

AABENRAA

Telefon 2116

NIELS A. NIELSEN & SØN

Malermestre - Ramsherred - Aabenraa - Telefon 3128

udfører alt til Faget henhørende Arbejde akkurat og smagfuldt til moderate Priser. Alt udføres kun af bedste Materialier. Stuk føres paa Lager, leveres efter Tegning og opsættes forlang Tilbud og Beregning. Farve- og Tapethandelen bringes i velvillig Erindring. - Bedste Fabrikater af Gulvolie, Lak og Bonevoks fores.

Alle bør handle hos

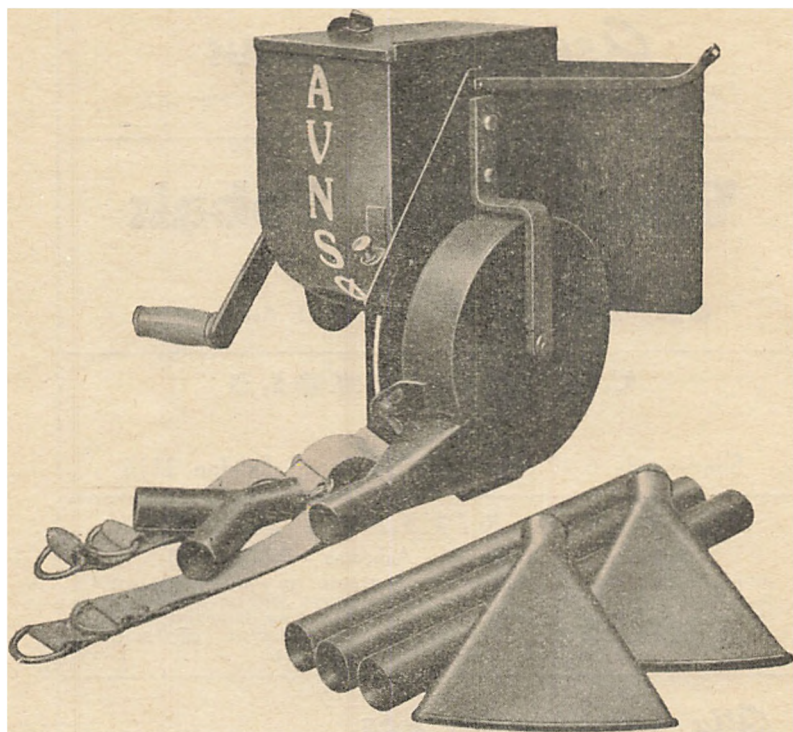
Peter Jensen
AABENRAA

Harald Bo Bojesens Boghandel

Aabenraa - Telefon 2352

Bøger Papir Kunst Musikalier Foto Bogbinderi

Pudderblæser

Rotationsblæser med indstilleligt Blæserhus til Pudring af
Frugtræer, Buske etc. samt Markkulturer
af enhver Art. Giver fin og konstant Udblæsning.

Tilbehør: 3 Stk. Rør til Frugtræspudring
1 " Bukserør
2 " Spredere
Bærerem

Forlang Tilbud!

H. Maasbøls Frøhandel

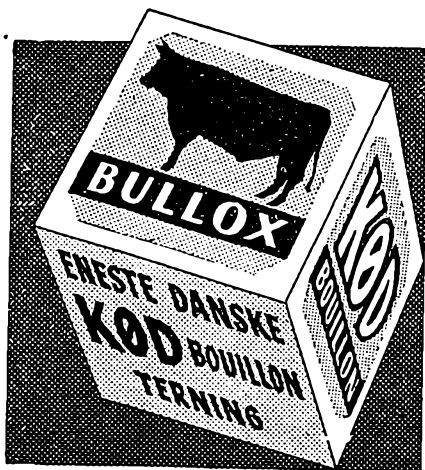
Ramsherred 53 . Telefon 2286 . Aabenraa

A/S Dansk Kødetrakt Co.

AABENRAA

Bullox

100 pCt. ren
Kødetrakt

Graasten

Uldall-Jessen

GRAASTEN

TELEFON 1056

Alt i Manufaktur!

Graasten Andelsslagteris Udsalg

Graasten

Tinglev

Padborg

Telefon 1214

Telefon 4007

Telefon 303

Magasin du Nord

ALFRED JOHANSEN

Graasten

Telefon 1074

GRAASTEN BANK ^{A/S}

Telefon 1415

med Afdelinger i Padborg, Krusaa, Kliplev,
Felsted, Ullerup, Bovrup, Egernsund og
Holbøl

Udfører alle Bankforretninger.

C. C. Biehl,

Graasten ✧ Telf. 1016 ✧ Papir engros ✧ Bogtrykkeri

Specialitet : *Prospektkort og Turistbrochurer*

Sønderborg

A-S BROK & CO.

Sønderborg

Telefon 176 og 177

Byggematerialer og Støbegods

Hovedforhandler for Asbest og Bølgeplader

Bøger
Billeder
Festgaver

ANDREAS CLAUSEN

*Bog- og Kunsthandel,
Sønderborg, Tlf. 357*

J. N. MAILAND, Vinhandel

Sønderborg . Telefon 11

Forlang overalt den gode,
velsmagende Mailands

„Gammel Rom“

Agt paa Etiketten og
Firmaet!

VÆR

MODERNE

Køb i

*Magasin
du Nord*

Jørgen Andersen, Sønderborg

Helmer & Jørgensen

SØNDERBORG . NORDBORG

Bedste Indkøbsted for Manufaktur-
varer, Konfektion, Udstyr, Herre-
og Drengbeklædning

Holdbare Habitter

HERRE HUS

Holger Hollensen

Jørgen Otsens

Bogtrykkeri

Kastaniealle 17, Sønderborg, Telefon 69

Køb kun det bedste Frø!

Roe,- Kløverfrø og Græsfrø

faas til moderate Priser hos

Alsisk Frøavl, Andelsselskab, Sønderborg

Telefon 18

Alle vore Forsendelser til Foraaret staar under selvvirkende
Kontrol af Statsfrøkontrollen i København.

— Paalidelige Avlere antages —

T. H. Kock,

Sønderborg

Manufaktur

Udstyr

Trikotage

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hypothek-og Vekselbank . Aktieselskab

Sønderborg Afdeling

Hans Hansen & Co.

Telefon 2072

Sønderborg

Telefon 2072

Det førende Handelshus

Sønderborg Garn

A/s Det Nordiske Kamgarnsspinderi
Sønderborg

Axel Helmer

Telefon 77 Sønderborg Telefon 777

Isenkram - Husholdningsartikler

Værktøj - Vejle Støbegods

en gros

en detail

Folkebanken for Als og Sundeved

Sønderborg

Aktiekapital og Reserver Kr. 1.580.000

Telefon 2088

Haderslev

Naar De vil

spare Penge

*bør De købe Deres Manufaktur-
varer, Ericotage, Skotøj, hos*

A. Hundevadt

Haderslev

Waldemar Schmidt

Nørregade 1 . Haderslev . Tlf. 2716

Byens ældste og største Specialforretning
i HERRE- og DRENGEKONFEKTION

Aktieselskabet

»HANSBORG«

Haderslev

TRÆLAST

Spis

H. C. Andersens Brød

Telefon 2268

FODTØJ —

. . . saa

Anker Holst

Stort Udvalg i

moderne Møbler

A. LÜTH

Møbelforretning . Gravene 15 . Telf 2557

„RESERVERET“

H. O. Knudsen

1. Klasses Skotøjsreparationsværksted

Jomfrustien 2 . Haderslev

Alpina

Peter Henningsen

Haderslev

Telefon 2169

Ure, Guld- og Sølvvarer

HADERSLEV KUL- OG KOKS-KOMPAGNI A/S

Telf. 2012 (3 Lin.) . Kontor Nørregade 27

Paul Christiansen & Søn

Bygningsartikler

Haderslev
Telefon 3570

Viggo Jacobsen

Nørregade 46
Haderslev
Telefon 2965

Kolonial . Delikatesse

Hansen & Christiansen

Haderslev

Kolonialvarer en gros
samt indenlandske Husholdningsartikler

Telegram-Adr.: „Arimo“

Telefon 2329

Vare-

Mærke

Ole Jensens Bageri

anbefales

Gaaskærgade . Haderslev
Telefon 2670

Sønderjyllands største Lager af

Radiomateriale

Elektriske Artikler og Grammofonplader
en gros . en detail

1. Klasses

Foto-Afdeling

RADIOMAGASINET

E. Rasmussen, Nørregade 15, Haderslev, Tlf. 3083

Sparekassen for Haderslev

Byes Omegn

(Hjørnet Gravene-Nørregade)

modtager Indskud til højeste Forrentning paa Folio
Indlaan paa Opsigelse

Afdeling „Egne Hjem“. Afdeling for Skolesparekasser. Som
Gaver ved Hjemmets Fester (Daab, Fødselsdag og Kon-
firmation) anbefales Sparekassebøger i Pragtbind.

Oluf Thielst

Haderslev . Telefon 2165

Mark- og Roefrø . Kunstgødning . Gødningskalk
Høstbindegarn . Kolonialvarer

J. JØRGENSEN

Telefon 2729 HADERSLEV , TELEFON 2729

GARN OG TRIKOTAGE

Carl Nielsen, Boghandel

Nørregade 25 . HADERSLEV . Telf. 2371

Grundlagt 1765

Michael Hansen

Nørregade 38 . Haderslev . Telf. 2415 - 2416

Jern-, Staal- og Bygningsartikler

Aksel Nielsen

Garn og Trikotage

Telefon 2909

Haderslev

Telefon 2909

Henrik Sørensen

Jomfrustien . Haderslev . Telefon 2740

Kolonial - Konserves - Frugt - Delikatesse
Bedste Varer - Billigste Pris

Michelsen & Jacobi

Haderslev PETER ORBESEN Telefon 2221

Manufakturvarer - Dame- og Børne-Konfektion
Herre- og Dreng-Konfektion - Skotøj - Tæpper
Gardiner - Sengeudstyr

V. Fahrendorff

Nørregade 20 . Haderslev . Telefon 2644

Guld . Sølv . Ure . Optik

Julius Nielsen . Vojens

*Korn - Foderstoffer
Kunstgødning - Trælasthandel*

Vojens - Telefon 31

== *Toftlund, Øranderup, Agerskov* ==

Besøg **CENTRALHOTELLET I TOFTLUND**

Anker Andersen, Toftlund, Telefon 11

Reel Betjening - 1. Kl.s Køkken
Nymonterede Værelser med varmt
og koldt Vand

TOFTLUND OG OMEGNS SPAREKASSE

Telefon 38

Indskud modtages til Forretning
Indbetalingsteder: Tirslund, Branderup, Arrild

CHR. JENSEN

u/ S. Hansen

Grundlagt 1877

Manufaktur . Konfektion . Toftlund . Tlf. 37

Godsk Hansen

& *Søn* Møbelforretning

Toftlund . Telefon 68

Frosch's Hotel

Toftlund . Telefon 17

Værelser med varmt og koldt Vand
I. Kl. Køkken, Reel Betjening

O. GEMMER Malerforretning . Toftlund
Telefon 138

✱ Alt Malerarbejde udføres smagfuldt og godt

A. H. Ullerup

Toftlund

Kolonialafdelingen: Telf. 20, Postgiro 42923

Is enkramafdelingen: Telefon 190, Postgiro 8599

Chr. Tandrup

Urmager- og Guldsmedforretning . Toftlund, Telf. 102

Velklædt saa

Otto Frej Toftlund . Tlf. 58
Skræddermester . Kemisk Tøjrensning

Ejnar K. Friis

Karetmagerværksted
Toftlund . Telefon 207

**HAGELSKADE-
FORSIKRINGS-FORENINGEN**

for Nordslesvig

(Oprettet 1875, gensidigt) Reservekapital 140.000 Kr.

*Indmeldelser modtages af Tillidsmændene, Kredsformændene
og Forretningsforenen, Dir. Andersen, Toftlund. Telf. 28*

Sanitære Anlæg - Centralvarme

Johannes Olsen

Toftlund, Telefon 3

Jens Detlefsen

Skotøjsforretning
Toftlund . Telefon 56

P. OLESEN

Telefon 35 . Toftlund

Kolonial og Køkkenudstyr

Thomas Bojsen, „Frem“

Branderup . Telefon 1

Kolonial-, Korn- og Foderstofforretning

TOFTLUND TRÆLASTHANDEL

Lassen Schmidt . Telefon 2

Byggematerialier — Kullager

CARL TRUELSEN

Agerskov . Tlf. 3 og 9

Kolonial og Manufaktur

Agerskov og Omegns

Brugsforening

u/ V. Madsen

bringes i velvillig Erindring

Kolonial. Telefon 15

Grouvarer: Telefon 79

Agerskov Urmagerforretning

v. O. Nissen, Telefon 16

Anbefaler alt i

Ure, Guld- og Sølvvarer, Brilller

Skodborg, Brændstrup, Rødding

Skodborg og Omegns Spare- og Laanekasse

Indskudskapital 2,3 Millioner - Reservefonds 134.000 Kr.

Agentur i København

Skodborg Korn- og Foderstofforretning $\frac{A}{S}$

Telefon 4

Korn . Foderstoffer . Kunstgødning

Skodborg Mejeri og Osteri

anbefaler „**Borgosten**“
i alle Fedmer

Chr. Matthiesen

N. M. HUSUM

Skodborg J. — Telefon 25

Kolonial Isenkram Støbegods

A. H. Junker

Skodborg . Telefon 24

Mode-, Manufaktur- og Konfektionsforretning

Brændstrup Korn- og Foderstofforretning

pr. Gram

Korn - Foderstoffer - Kunstgødning

N. J. SKOV Brændstrup Tlf. 1 Fole Tlf. 15 Gram Tlf. 57

Rødning Tømmerhandel

Chr. J. Ravn

Telefon 49

M. Hansens

Manufaktur- og Konfektionsforretning

RØDDING . TELEFON 55

SPARE- OG LAANEKASSEN

for Frøs og Kalvslund Herreder

Stiftet 1875

Alle Sparekasseforretninger udføres

Sikker Pengeanbringelse

Rødning . Telf. 36

Rødning Andels-Slagteri

anbefaler Indkøb i Udsalgene i

RØDDING Telefon 9

GRAM Telefon 75

A. J. Marcussen v/ HARALD NIELSEN

Urmager- og Guldsmedeforretning

Rødning . Telf. 81 . Grundlagt 1844

RØDDING HØJSKOLE

RØDDING SØNDERJYLLAND HANS LUND

Karleskole: Nov.—Marts

Døllingslørruddannelse

Pigeskole: Maj—Juli

Skoleplan sendes

Rødning Andelsmejeri

fører altid 1. Klasses

Børnemælk - pasteuriseret Mælk

samt Fløde, Kørnemælk og Smør

Henvend Dem til Mejeriets Udsalgsvogne eller dets Udsalg paa Kongevej

Radio-Huset v/ W. HELLERØE

Rødning

Telefon 17

Stort Udvalg i førende Mærker . Moderne Service-Værksted

Rødning Bank

Telefon Rødning 75 og 91

Bankens Aktiekapital 211.000 Kr.

Bankens Reserver... 79.000 Kr.

290.000 Kr.

Hæfter til Sikkerhed for Kundernes Indskud

*Rødning Bank er Egnens Bank og gennem
den kommer Egnens Penge Egnen til gode*

HANS JUHL - Rødning - Telefon 20

Møbelsnedkeri . Møbelmagasin

Lager af Ligkister . Alt Bygningsarbejde udføres

Byens ældste Smede- og Maskinforretning

Mec. Cormicks Maskiner - Vandværks-
anlæg og Malkemaskiner

P. Lindbjerg . Rødning . Telefon 34

HOTEL RØDNING

Rødning . Telefon 4 . H. Riistofte

Mode . Manufaktur . Herreekvipering

COLFACH Rødning, Grundlagt 1880, Tlf. 8

har altid det største Udvalg, den bedste Vare, den billigste Pris

Rødning Møbelmagasin

Stort Lager af Møbler for alle Hjem — Ligkister paa Lager
Snedkermester S. A. Sørensen . Rødning . Telefon 31

J. Boysens Bageri og Konditori

Søndre Allé . Rødning . Telefon 76

Alt i friskbagt Wienerbrød og Konditorkager

H. P. Jørgensen

Kolonial - Vin - Konserver
Rødning . Telefon 61

Chr. Gundesens

Kolonial- og Delikatesseforretning
Rødning . Telefon 168

Stort Udvalg i Vine og Spirituosa

Gram

Gram Tæppefabrik ^{A/S}

Telefon 28 . Gram

Ure . Guld . Sølv . Juveler

Peter Jessen

Slotsvejen . Gram . Telefon 70

Kolonial . Delikatesse

M. Frisk . Gram . Telefon 78

Olaf Astrups Eftfl.

JULIUS HANSEN

Gram . Telefon 43

Mode . Manufaktur . Konfektion

Prima damprensede Fjer og Dun

Gram Teglværk

Anbefaler sine Drænrør og Mursten

Friis L. Ehlers

Telefon 6 Gram.

Lys . Kraft . Radio . Vandpumper . Motor

Løgumkloster

Kolonial . Konserver . Vin . Spirituosa

købes hos

H. BLAABJERG . Løgumkloster . Telefon 95

Jenny Evarsdén Boghandel

Løgumkloster, Telefon 57

Alt i Skøn- og Faglitteratur . Billeder . Keramik . Fotoartikler

Dagligt frisk Morgenbrød. Alt i Wienerbrød og Konditorkager

Bager C. A. Andersen Telefon 87

Konrad Hvids Tømmerforretning

Løgumkloster, Telefon 177

Kolonial og Delikatesser!

købes hos

Vilhelm Pedersen . Østergade . Tlf. 110

LAUST CHRISTENSEN

Depot for Tuborg og De forenede Bryggerier

Leverander III det
kgl. danske Hof

Løgumkloster, Telefon 217

Løgumkloster Kvægrensningsmidler

Vaskepulver . Strøpulver . Vaskeessens
Løgumkloster Apotek . J. Kjems . Tlf. 6

Det største Udvalg i Galanteri- og Korlevarer

Hans Jørgensens Cigarforretning

Markedsgade. Lige ved Hotel „Løgumkloster“

Lager og Værksted for Cykler og Symaskiner

KNUD LARSEN . Løgumkloster . Telefon 171

*Husk Julehefter, Lommebøger, Almanakker,
største Udvalg i nye Bøger, Kontorartikler og Træting*

Løgumkloster Boghandel, v/ Gunder Nissen
Telefon 78

CHR. PORS . Løgumkloster . Telefon 205

Dampfarveri og kemisk Tøjrensningsanstalt
Uldvare- og Trikotageforretning

Sagfører M. Haase

cand. jur.

Løgumkloster . Telefon 111

Manufaktur . Sengeudstyr . Tricotage
Dame- og Herre-Konfektion

Conrad Langwadt,

Løgumkloster - Telefon 32

Løgumkloster Bank

Aktieselskab

Kontortid 9-12 og 14-16. Lørdag 9-12. Telefon 18

Alle Bankforretninger udføres

Min Skrådderforretning
I Vindmøllegade bringes i velvillig Erindring
Rudolf Prasse . Løgumkloster

Tønder

Tønder

Landmandsbank A-S

T Ø N D E R

Kontorer i Skærbæk, Ballum, Brede, Brøns, Bylderup-Bov, Frifelt,
Højer, Tinglev, Visby, Sæd.

Alle Bankforretninger udføres

Tønder

Mejeri

v. Chr Petersen

Ch. Lauersens

Bogtrykkeri

(Tønder Amts Centraltrykkeri)

✕

Bogtryk

Bogbind

Papir en gros

Aksel Michelsen

Tønder Vest . Telefon 2530 - 2831

Kul- og Trælasthandel

Brødrene Tygesen

Storegade 13-15 . Tønder . Telefon 286

Manufaktur en gros . en detail

J. N. Jølsen

Storegade 5 . Tønder . Telefon 341

Bøger, Papir, Kunst. anbefaler alt i Skøn- og Faglitteratur.

Hans Matthiesen,

Vestergade 5 . Tønder . Telf. 334

Kolonial- og Delikatesseforretning

Emil Wolfhechel

Storegade 3, Tønder, Telefon 465

Manufaktur . Erikotage . Sengendstyr

Ehm Christensen

Storegade 12, Tønder, Telefon 148

Manufakturvare — bedst og billigst

August Müller

Telefon 138 . Tønder

Delikatesse . Vin . Spirituosa

Materiel- og Foto-Afdeling

Som de troede, at Skoven alt var øde,
saa de Vaarkraftens spirende Værk.

*Følg Danskhedens
Stilling i
Sydslesvig gennem*

VESTSLESVIGS TIDENDE

Storegade 24 . Tønder . Telf. 267
Vestregnsens ældste Dagblad

Tønder Elektro

Østergade 40, Tønder, Telefon 141

Titan-Forhandler

Specialværksted for Elektro-
motorer

Køb og Salg af brugte
Motorer

Motor-Abonnement

Har De hørt om vort allerst fordelagtige Abonnement for Elektro-
motor-Ejere?. Kig ind eller ring og tal med os om det

Asinus Mathiesen

Kolonialvarer . Lelikatesser . Tobak . Cigarer

Vestergade
Tønder
Telefon 446

Lehmann Poulsen

Vestergade 55 . Tønder . Telefon 102

RADIO

Køb, Salg, Bytte

Glarmester Frits Sørensen

Spikergade 8, Tønder, Telefon 544

Tønders danske Glarmester

Urmager A. Sørensen

Østergade 14 . Tønder . Telf. 281

Guld - Sølv - Ure - Optik

^{A/S} H. Matzen

Knabrostræde 20 København K. Telf. 7057, 7456, 11900

Telegram-Adresse: Clichématzen

Clichéer

i Zink, Gummi og Stereotypi

i fineste Udførelse og til billigste Priser

Leverandør til Sprogforeningens Almanak

AABENRAA
ISCREM-FABRIK

anbefaler sine

1. Klasses Varer

TELEFON 2137

Læser De

de nordslesvigske Landboforeningers og Sønderjydske
Mejeriforenings Organ

**Nordslesvigske
Landbrugs- og Mejeri-Tidende**

ellers bestil det hos Posten eller gennem Deres
Landboforening

Landbrugets bedste Annonceorgan

**SØNDERJYDSK
TÆPPEFABRIK**

A. R. Kjærby A/S . Højer

Leverer kun gennem Forhandlere

Rettelse.

Der er sket en beklagelig Fejltagelse med Billederne paa Side 98 og 96, idet de er bleven ombyttet. Billedet af Jørgen Hansen, Asserballeskov, findes paa Side 96, og Billedet af Jørgen Nissen Hansen, Endrupskov, findes paa Side 98.

Redaktionen.

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

HADERSLEV - AFDELING

Bispegade 13 . Telefon 3232

*Alle Bankforretninger udføres for saavel
Andelshavere som Ikke-Andelshavere*

Premier - Is

Nyntede Islagkager

og

Isanretninger

leveres hele Aaret

gennem vore Forhandlere.

Depotet Aabenraa . Telefon 2570

